

Mircea ! Fișier curățat .Urcă sumarul

V.ECONOMIE BUGET

28 apr.1934 - 1935 -nov.36

V.ECONOMIE BUGET.....	1
28 apr.1934 - 1935 -nov.36.....	1
-----	8
Guv.Tătăărăscu.Sesiune I ordinară. Continuare.....	8
-----	8
1)28 apr.'34.Afacerea Skoda!.....	8
/"Dimineața" :ultima zi a sesiunii	8
2)Virgil Madgearu (PNȚ):interpelare :Afacerea Skoda , 28 apr.'34.....	8
#Periclitarea regimului constituțional- parlamentar.....	9
#Retro':21-'28 Politica de înzestrare a PNL.....	9
#Retro' :28-'33 ,Politica de înzestrare a PNȚ.....	9
# Planul cincinal de înzestrare.....	10
#Incapacitatea industriei naționale.....	10
#Comenzile în străinătate.....	10
#Executarea contractului Skoda sub guvernarea Iorga.....	10
#Respingerea prototipului.....	10
#Comisia de anchetă.....	10
#Executarea contractului Skoda sub guv.PNȚ.....	11
#Retro'10 mart.33:Afacerea Seletzki.....	11
#Atitudinea guv.Vaida față de proces.....	11
#Intervențiile generalului Uică.....	11
#Șantajul col.Tătăărăscu.....	11
#Implicarea numelui lui Maniu și Boilă.....	11
#Victimele campaniilor de calomnii.....	12
#Anchetă parlamentară !.....	12
#Sanțiuni !.....	12
3.)Dr.N-Lupu (PNȚ) ;intervenție I.Mihalache Afacerea Skoda, 28 apr.'34.....	13
#Retro'33:Cum a lansat "bomba " Skoda	13
4.) Pamfil Șeicaru (" Curentul ")-, Afacerea Skoda , 28 apr.'34.....	14
#Anchetă parlamentară ptr.toată perioada :1920-1934.....	14
# Răspunderile!.....	14
5.) Ed.Mirto ,la Afacerea Skoda, 28 mart.'34.....	15
#Misiunea încredințată de Vaida.....	15
#Lista avocaților cu onorarii.....	15
6)Gr. Iunian (PRȚ),la Afacerea Skoda, 28 apr.'34.....	15
#Parlamentul și "Chestia Skoda".....	16
(#Dr.Lupu-calomniatorul de conjuncturi.....	16
#Seletzki-manipulator parlamentar !.....	16
(#Seletzki către guvern !.....	16
#Răspunderea PNȚ.....	17
7.) C.Dimitriu (PNL) –Afacerea Skoda ,concluzii la dezbateri , 28 apr.'34.....	17
# Eroarea lui Madgearu.....	17
#Retro 1919-1928 Politica militară a PNL.....	17
#Politica militară a guv.PNL.....	18
# Industria militară.....	18
#Începuturi - PNL.....	18
#Lovituri - PNȚ.....	18
# Răspunderile	18
8.)C.Xeni (ministru secretar de stat) - concluzii la afacerea Skoda , 28 apr.'34.....	19

▫ Dezbateră parlamentară.....	19
▫ Comisia parlamentară de cercetare a afacerii Skoda.....	19
9.) Închiderea sesiunii ordinare, 28 aprilie '34.....	19
▫ Mesajul Regal de închidere.....	19
-----	20
-----	20
Guv. Tătăărăscu .Legislatura PNL.Sesiune extraordinară . 14 iunie.'34.....	20
-----	20
10.)Diverse activități ministeriale,2 iunie	20
/Victor Slăvescu:conferință cu raportorii bugetelor departamentale.....	20
/N.Teodorescu : conferință cu petroliștii și BNR.....	21
▫LEGEA <i>Utilizarea elementului românesc în întreprinderi</i> , 2-3 iul.'34.....	21
11.)Ing. N. Teodorescu (ministr.Industr),utilizarea elementului românesc ,.....	21
-1877.Legea de încurajare a industr.naț.....	21
-1903, 1909.Proiecte.....	22
-1895,1904.Legile miniere.....	22
-1912.Legea protejării industriei naționale (Vechiul Regat).....	22
-1924.Legea minieră din România Mare.....	22
-1930.Legea de reglementare a migrațiilor ;.....	22
-1930.Proteguirea muncii indigene ,.....	22
▫Regimul străinilor.....	22
12) ACCuza :Legea Utilizarea elementului românesc în întreprinderi, 2, 3 iul.'34.....	23
▫ Adjudecarea spiritului legii.....	23
#Pericolul capitalului jidănesc.....	23
#Exclusivism național.....	24
13.)dr.N.Hasnaș (PNL), la legea protejării muncii naționale, 2 iul.'34.....	24
▫Doctrină și continuitate PNL.....	24
/Legile PNL:1887,1904,1909,1912.....	24
/Minoritarii=cetățeni români.....	24
/Capitalul străin.....	25
14.)G .Deleanu (PNL-g), la utilizarea elementului românesc, 2 iul.'34.....	25
▫Personalul din întreprinderi:proporțiile.....	25
#Legea este inutilă,formală.....	25
▫ Soluția : întărirea activității industriale și de credit.....	25
15.)N.Rizescu - Brănești ,la utilizarea elementului românesc , 2 iul.'34.....	25
Legendele "Industriașului român ".....	25
#Surplus de ingineri, lipsă de maiștri !.....	26
16)Flaviu Șuluțiu(PNL),la utilizarea elementului românesc,2 iul.'34.....	26
#Înlocuirea străinilor din întreprinderi !.....	26
#Pericolul minoritar , revizionist.....	26
16.a)Al.Alimănișteanu (PNL), la utilizarea elementului românesc., 2 iul.'34.....	26
#Nerespectarea legilor.....	27
#Străini / români.....	27
17.)Ștefan Mihăescu(PNȚ), la utilizarea muncii românești, 2 iul.'34.....	27
Teodorescu.....	27
Eugen Titeanu.....	27
▫Titeanu:Legislația străină în materie.....	28
#Titeanu:Personalul străin în industrii.....	28
18.)M.Plătăreanu (PNL), la utilizarea elementului românesc , 2 iul.'34.....	28
▫Capitalul industrial	28
#Conflictul dintre <i>muncă și capital</i>	28
▫PNL, PNȚ:poziția față de capitalul străin.....	29
▫PNL, PNȚ:Protecția muncii românești.....	29
▫ Legea Teodorescu.....	29
19.)Fritz Connert (P.German) , la utilizarea elementului românesc, 2 iul.'34.....	30
▫ Legea Teodorescu.....	30

# " Naționalismul" legii.....	30
# Fața ascunsă : antiminoritară.....	30
# Registre în limba română!.....	30
# Încălcarea art.4 din Statutul minorităților !.....	31
20.) Vasile Serdici (PNT) , la utilizarea elementului românesc, 2 iul.'34.....	31
▫ Retro'29 Legea Răducanu : protecția muncii indigene.....	31
▫ 1933.Supușii străini.....	31
Răducanu:Polemica "ministerială ".....	32
/Serdici: nu va vota legea.....	32
21.) Pamfil Șeicaru , la utilizarea elementului românesc, 2 iul.'34.....	32
▫ Legea Teodorescu=un prim pas.....	32
/Proportionalitate pentru minoritari !.....	33
/"Numerus Vlahicus " !.....	33
#Sistemul colonial al capitalului străin.....	33
/Ridicarea proporționalității români/ străini.....	33
/Noțiunea de " <i>personal românesc</i> ".....	34
22.) Petre Bejan (PNL), la utilizarea elementului românesc, 3 iul.'34.....	34
▫ Legea : împăciuire între români-minoritari-străini.....	34
▫ Siguranța apărării naționale.....	34
23.) I.Răducanu (ex-ministru Muncii) la utilizarea elementului românesc, 3 iul.'34.....	35
#Lege pseudo-naționalistă, demagogică.....	35
#Spiritul colonial al legii.....	35
!PNT nu va vota legea.....	35
24.) Vlad Dimitriu (PRȚ- Galați) , la utilizarea elementului românesc, 3 iul.'34.....	35
#Lege prudentă, neputincioasă, patriotardă.....	36
#Naționalizarea întreprinderilor= naționalizarea acțiunilor.....	36
#PNL=deținătorul acțiunilor întreprinderilor din provinciile unite.....	36
#PNT:comutarea proprietăților.....	36
#Farsa legislației protecționistă.....	37
#Farsa Consiliilor de administrație.....	37
25.) Eug.Titeanu (raportor)concluzii la dezbaterile legii, 3 iul.'34.....	37
#Criticile opoziției.....	38
▫ Legea Teodorescu =lege de tranziție.....	38
/Criticile PNT –p.d.v. individuale.....	38
/P.N-Agrarian –Goga-absent de la dezbateri.....	38
#Comparații cu legislația străină ?!.....	38
#Statistici și statistici ?!.....	39
▫Principiul proporționalității.....	39
▫Capitalul străin –tratament diferențiat.....	39
▫Salarizare proporțională.....	40
▫Întreprinderile legate de apărarea națională	40
#Supravegherea suspectilor.....	40
▫Naționalizarea întreprinderilor ?!.....	40
Generația naționalistă liberală.....	40
▫Îndoitul baraj al legii.....	41
26)Adoptarea legii utilizării elementului românesc , 3 iul.'34.....	41
27.)Evoluția bugetelor României , 1880 - 1933 , statistică , iun. 1934.....	41
28) Remaniere guvernamentală.,2-10 oct '34.....	41
▫Departamente economice.....	42
29.)I.Mihalache, discurs,Câmpulung, 1 oct.'34.....	42
#Guvernul Tătărescu.....	42
30.) Al.Vaida -Voevod, declarații politice , Timișoara , 13 nov.'34.....	42
#Guvern național ?.....	42
▫Cauza căderii guvernului Vaida.....	43
#Protejarea muncii naționale	43
/Circulara secretă.....	43

/Gălăgia ziarelor de "stânga".....	43
-----	43
Guv.Tătăărăscu .Legislatura PNL.Sesiunea a II-a ordinară .15 nov.'34 - 20 apr.'35.....	43
-----	43
31.)Mesajul Regal , 15 nov.'34.....	44
[Organizare și înviorare economică-financiară].....	44
[Împrumutul înzestrării].....	44
[Legiferarea].....	44
[Legea Camerele profesionale - Ion Nistor].....	44
[Consiliul Economic Superior].....	44
[Legea Cooperăției -Mihai Negură].....	44
[Legi pentru oștire-Gh.Tătăărăscu].....	44
32.)AFACEREA SKODA ,17nov.'34.....	45
a)Aurelian Bentoiu Concluziile raportorului general.....	45
#Cazul Boilă.....	45
▫ Averele lui Boilă.....	46
▫ Minele lui Maniu.....	46
/Trimiterea în judecată a vinvaților.....	47
b)Armand Călinescu (PNȚ) , <i>Raport PNȚ</i>	47
▫ PNȚ și ancheta.....	47
▫ Apărarea prestigiului armatei.....	47
▫ Planul de înzestrare al guv.Maniu (1929- 1930).....	48
▫Contractul Skoda - integrat planului	48
/Consiliul Superior al Apărării Țării (CSAT].....	48
/Contractele încheiate de Comisia Permanentă de Înzestrare.....	48
#Stadiul programului de înzestrare (1931- 1934).....	48
#Industria națională de armament.....	49
#Contracte , contracte	49
[Uzinele de armament ale Europei].....	49
▫17 mart.'30.Semnarea contractului Skoda (nr. 6102).....	50
▫ Contractul Skoda - pretext de răfuială politică.....	50
33.)Răspuns la Mesajul Regal,26 nov.'34.....	50
▫Parafrazare a Mesajului Regal.....	50
34.)Ștefan.Mihăescu (PNȚ) , discurs la mesaj , 5 și 8 dec.'34.....	51
#PNL:intervenționism economic –steril și tiranic.....	51
lamndi:intervenționismul economic de stat.....	51
#PNL:Proprietatea-funcție socială.....	51
▫PNȚ:proprietatea individuală. libera concurență.....	51
/Progresul prin mașinism.....	52
/Ziua de muncă de 4 ore !.....	52
lamandi:Comunismul rusesc.....	52
/Comunizarea prin progres tehnic.....	53
/Comunism evolutiv.....	53
#Ineficiența și imoralitatea actualului sistem.....	53
#Nu comunism revoluționar !.....	54
▫ Stat național social-organizat.....	54
-Axiomele statului social-organizat.....	54
/Naționalizarea .etatizarea ,industriilor parazitare, cartelate.....	54
/Încurajarea industriilor mici și mijlocii.....	55
/Încurajarea cooperativelor de producție.....	55
/Repartiția echitabilă a bunurilor.....	55
/Egalitatea socială.....	55
/Dirijismul de stat.....	55
/Comerț exterior dirijat și controlat.....	55
▫ Statul Țărănesc Național.....	56
35.)dr.M.Isăcescu (PȚ) , discurs la mesaj , 10 dec.'34.....	56

▫ Programul agrar -țărănesc al PȚ.....	56
/Agricultura= ramură primordială a economiei românești.....	56
/"Obștea agricolă"= o singură moșie.....	56
/Credit agricol.....	57
/Casă de asigurare ptr.țărani.....	57
▫ Program economic.....	57
/Restabilizarea leului	57
/Cooperăția	57
/Comerțul exterior.....	57
/Industria națională	57
36.)Romulus Seișanu (Liga Antirevizionistă) , discurs la mesaj, 10 dec.'34.....	58
▫ Relațiile cu URSS.....	58
#Tezaurul.....	58
#Prizonierii.....	58
37.)Vasile Lepădatu (PNT) , discurs la Mesaj, 11 dec.'34.....	58
#Guvernul și partidul național-liberal.....	58
▫ Guvernarea și partidul național țărănesc.....	58
38.)Vict.Iamandi (PNL, subsecretar de Stat) ,discurs final la Mesaj, 17 dec.'34.....	59
#Interpelarea lui Madgearu.....	59
#Virgil Madgearu – responsabil de ruina economică și financiară.....	60
▫ Liberalismul românesc.....	60
▫ Proprietatea"funcțiune socială".....	60
▫ Intervenționismul de Stat.....	60
▫ Sarcinile guvernării PNL.....	61
▫ Răspunderile.....	61
39.)N.St.Penescu (senator Camera de comerț) , Senat , 17 dec.'34.....	61
▫1880-1933 .Comerțul exterior al României,.....	61
40.)Iuliu Maniu, <i>Memoriul</i> , 13 dec. '34.....	62
▫Relațiile cu Regele Carol.....	62
41.)CCGiurescu (PNL-g) , discurs la Mesaj, 12 dec.'34.....	62
▫ Realitatea demografică a orașelor.....	62
▫ Naționalism economic.....	63
▫ Neaplicarea legii protecției muncii naționale.....	63
/Titeanu: asigură că legea va fi aplicată.....	63
42.)A.C.Cuza (LANC) , discurs la mesaj, 14 dec.'34.....	63
▫ Consiliul Economic Superior.....	63
▫ Camerele profesionale.....	63
▫ Modificarea legii învățământului tehnic.....	63
▫ Aplicarea legii protecției muncii naționale.....	63
▫ Reforma cooperăției.....	64
43.)Vict.Iamandi (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34.....	64
#PNT-doctrină și activitatea economică.....	64
▫ Naționalism versus naționalism exclusivist.....	65
▫ Minoritățile.....	65
/Naționalizarea orașelor ?.....	66
/Naționalism realist.....	66
44.)A XVII aniversare a Unirii ; conferință ministerială ,Cluj, 27 dec.'34.....	67
c) Ion Nistor :.....	67
▫Clasă mijlocie românească !.....	67
▫ Burghezia orășenească românească !.....	67
▫ Educația profesională a clasei mijlocii.....	67
▫ "Românizarea " orașelor, a clasei mijlocii.....	68
d.) GhTătărăscu:.....	68
▫ Orașele ardelenesti.....	68
▫ Minoritățile.....	68
45)Victor Iamandi , precizări la discursul de la Mesaj (17 dec.'34) ,22 ian.'35.....	68

#Defăimările "Universului"despre discursușl din 17 dec.'34.....	69
▫ Orașele din provinciile alipite	69
▫ Cultul pentru Ardeal.....	69
#Tendințele centrifugale ale conducătorilor minoritari.....	70
#Psihoza exclusivismului naționalist.....	70
Al. Popescu Necșești / 22 ian.'35.....	70
▫ Replică la discursul lui Iamandi.....	70
-CCGiurescu /22 ian.'35.....	71
▫Replică la Victor Iamandi.....	71
▫ Răspunderea lui Iamandi.....	71
▫ Răspunderea guvernului.....	71
#Orașele ardelenesti.....	72
46.)Victor Slăvescu-demisie de la Finanțe ,8 febr.'35.....	72
-Demisii și numiri de portofoliu.....	72
47) Fișe semnal ,legi adoptate, comunicări, întrebări ,Senat,14-16 febr.'35.....	72
/Repartizarea sumelor din <i>Împrumutul de înzestrare</i> ;.....	73
/ Înființarea Monetăriei Naționale ;.....	73
/Legitimarea <i>creditelor extraordinare</i> deschise între 1 iul.- 14 nov.'34.....	73
/Menținerea comisiilor interimare la <i>Camerele profesionale</i> ;.....	73
/Unificarea legislației meserilor și crearea <i>Caselor de meserii</i>	73
/Scumpirea bruscă a prețurilor ,Senat 19 febr.'35.....	73
/Noile contracte cu Skoda	73
48.) Dinu Brătianu - Gh.Tătărăscu , întrevvedere ,23 febr.1935.....	73
▫Afacerea Skoda.....	73
49.)Valer Pop (ministru Justiției) , <i>Amintiri politice</i> / Raportul Skoda /mart.'35.....	73
▫Raportul Skoda.....	73
/"Stingerea" răspunderilor.....	74
/Votul.....	74
/Sanționații.....	74
▫Carol : înțelege situația.....	74
▫ Epilog -Afacerea Skoda.....	74
/Controlul averii lui M.Popovici și Romul Boilă.....	74
50.)Legislație,Senat , mart-apr'35.....	75
▫Proiectul <i>Legii administrative</i> ,Senat ,19 mart. - 11 aprilie '35	75
▫ <i>Legea Cooperăției</i> (modificări)(votată de Cameră) , Senat, 21 mart.'35.....	75
▫ Prelungirea Legii din 1912, Senat , 28 mart.'35.....	75
▫ Modificări de art. la diverse legi ,Senat , 30 mart.- 13 apr. '35.....	75
/la Legea Regiilor publice.....	75
/la Statutele BNR,.....	75
/ la legea Reglementarea jocurilor de noroc,.....	75
/ la legea Societății de tramvaie din București ;.....	76
/ La unele art.din legea minelor ;.....	76
/ La legea pentru înfrânarea speculei ilicite ;.....	76
51.)Al.Vaida -Voevod , <i>Frontul Românesc</i> ,mart-mai ,1935.....	76
▫ Disensiuni în PNT.....	76
/ Primatul elementului românesc.....	76
▫Frontul Românesc.....	76
#Atacurile din "Adevărul".....	76
/Programul Fr.Rom.....	76
52.)Date despre Frontul Românesc, mart'-mai '35.....	77
a)dr.I.Boldur, <i>Hârjoana Vaida- Lupu</i> /,8 mart.'35.....	77
#Numerus valahicus.....	77
b)Nota Poliției :Al.Vaida Voevod -Tr.Cotigă-CZCodreanu ,3 mai.'35.....	77
-----	77
Guv.Tătărăscu .Legislatura PNL.Sesiune a III-a ordinară .15 nov.'35 -apr.'36.....	77
-----	77

53. <i>Mesajul Regal</i> , ședință comună , Cameră și Senat, 15 nov.'35.....	77
[Guvernul Tătăărăscu].....	78
[Politica economică].....	78
[Agricultură - VVSassu].....	78
[Industria , Comerț - Gh.Leon].....	78
[Finanțe- buget - Victor Slăvescu / Victor Antonescu].....	78
[Investiții - miniștrii de resort].....	78
[Muncă și disciplină - întregul guvern].....	78
[Politica legislativă/Parlamentul].....	78
[Legi economice].....	79
/Consiliului Superior Economic,(organizare).....	79
/Organizarea și încurajarea agriculturii ,.....	79
/Apărarea viticulturii ,.....	79
/Legea minelor (modificare).....	79
/Organizarea meseriilor.....	79
[Apărarea Națională - g-ral P.Angheliescu].....	79
54.) Răspuns la Mesaj, Cameră, 25 nov.'35.....	79
/ Răspuns la apelul MSRegelui /.....	79
/ Politica economică - ca în Mesaj /.....	79
/ Legislația - ca în Mesaj /.....	79
/Legea răspunderii ministeriale /.....	79
55.) Gh.A.Cuza: Partidului Național Creștin ,29 nov.'35.....	80
♣ Fuziunea LANC-+ PNA, Iași, 15 iulie 1935.....	80
♣ Programul Partidului Național Creștin.....	80
/În ordinea politică: România, românii !.....	80
/În ordinea economică.....	80
-Agricultură.....	80
-Finanțe.....	80
-Industria.....	80
/Românizare !.....	80
56.) Octavian Goga : Bloc Național Parlamentar, 29 nov.'35.....	80
♣ Frontul Românesc +Partidul Național Creștin.....	81
♣ Program minimal.....	81
/România, românii !.....	81
/Principiul proporționalității etnice.....	81
/Desființarea trusturilor, cartelelor, măsurilor de protecție.....	81
/Primatul muncii românești.....	81
/Revizuirea cetățeniilor.....	81
/Deparazitarea presei.....	81
/Înființarea creditului ptr. țărani, micii meseriași, comercianți.....	81
/Reînvierea breslelor.....	81
57.) Virgil Madgearu, Declarație la Mesaj, 12 dec.'35.....	82
♣ Stat liberal - stat țărănesc.....	82
# Criza doctrinei liberale.....	82
# Politica economică PNL.....	82
/Politica financiară PNL.....	82
/Politica comercială a PNL.....	83
/Politica monetară a PNL.....	83
/Politica bancară a PNL.....	83
/Politica bugetară a PNL.....	83
/Fiscalitate excesivă.....	84
/Acordurile cu străinătatea.....	84
/Corupție și venalitate.....	84
# Falimentul guvernării PNL.....	84
58.) Hurmuz Aznavorian (Raportor) , discurs final la Mesaj, 13 dec.'35.....	85
Aznavorian - Mihalache - IGh.Vântu - Petre Andrei.....	85

▫ Stat românesc - stat burghez - stat sovietic - stat fascist - stat țărănesc.....	85
59.)14 dec.'35 .Gh.Tătărăscu, concluzie la dezbateri Mesaj.....	86
▫ Doi ani de guvernare - bilanț.....	86
#Focar de agitație :creditori -debitori.....	87
▫Pacificarea socială:Conversiunea.....	87
#Focar de agitație : stăinii / românii.....	87
▫Operă de pacificare națională :protecția muncii rom ânești.....	87
#Focar de agitație :șomajul.....	87
▫Operă de pacificare : lucrări și investiții.....	87
#Greșeli în înzestrarea armatei.....	87
▫Consolidarea înzestrării armatei.....	87
▫Restaurarea financiară.....	88
▫Căile de comunicație.....	88
▫Agricultura -viticultura-zootehnia-silvicultura.....	89
▫Consolidare : industrie.....	90
▫Sănătatea: spitale, dispensare, doctori.....	90
▫Învățământ: școli, posturi,salarizare.....	91
▫Administrația de stat: primării,poduri,biserici, linii telefonice ,.....	91
▫ Paralelă :guvernarea PNȚ - guvernarea PNL.....	92
60.)Restructurare guvernamentală ,30 aug. 1936.....	92
/Portofoliile economice.....	92
/Portofolii de colaborare economică.....	92
/Portofolii înzestrare militară.....	92
-----	92
Guvern Tătărăscu -legislatura I, sesiunea IV, 14 nov.'36.....	93
-----	93

Guv.Tătărăscu.Sesiune I ordinară. Continuare

1)28 apr.'34.Afacerea Skoda!

/"Dimineața" :ultima zi a sesiunii .

Astăzi, în ședința de dupăamiază , va fi discutată chestiunea Skoda.
Virgil Madgearu , secretarul g-ral al PNȚ , va dezvolta interpelarea anunțată .
Vor mai lua cuvântul : Ed. Mirto, Gr.lunian, Gh.Brătianu și Oct.Goga.
Interpelarea va fi adresată d-lui Tătărăscu , președintele Consiliului.Cum d-sa este suferind, a dat delegație d-lui C.Xeni să asiste la dezbateri și să răspundă în numele guvernului.
Guvernul intenționase să aducă chestiunea în dezbateri , însă din cauza prea multor legi, a renunțat.Dezbaterele se vor face fără dosare , deoarece Înalta Curte de Casație ,unde se află dosarul Skoda, pentru recursul de neconstituționalitate , făcut de Szeletski ,a amânat procesul pentru ziua de 24 mai .
Virgil Madgearu a anunțat că nu are nevoie de dosare ,deoarece are date și acte suficiente pentru a-și dezvolta interpelarea.
Constantin Xeni a răspuns că primește dezbateri fără dosare .

2)Virgil Madgearu (PNȚ):interpelare :Afacerea Skoda , 28 apr.'34

(DAD, MO 50 , șed. sâmbăta, din 28 apr.'34, p. 2662- 2670)

[LD : Madgearu prezintă "dosarul Skoda", din p.d.v. al PNȚ , cu accent pe disculparea categorică a **politicii de înzestrare a armatei promovată de Iuliu Maniu** , în 1930.

PNȚ nu numai că nu se face vinovat cu nimic, ci este victimă a unor campanii denigratoare interesate ,în care o sumă de generali și alți ofițeri au fost manipulați de intriganți politici .

Din acuzat, prin vocea lui Madgearu, PNȚ devine acuzator]

Supratitluri, comentarii, colorări , îmi aparțin. Doc. integral - **fișier PNȚ X**

/ " Afacerea Skoda" - periclitează regimul constituțional, democrat și parlamentar./

/ Politica de înzestrare militară a guvernelor PNL , PP, Iorga-Argetoianu /

/ Politica " " " " PNȚ - Maniu , apoi Vaida /

/ Planul cincinal de înzestrare a armatei , a gov.Maniu (1930 -1935) /

/ Incapacitatea industriei naționale - comenzile în străinătate /

/ Comenzile la Skoda : gov. PNȚ - gov.Iorga - gov.PNȚ //

/ " Afacerea Seletzki " , procesul Seletzki , - atitudinea gov. PNȚ /

/ Duplicitatea g-ral Ștefănescu Amza , a g-ral Uică , a col.Tătărăscu /

/ Corupție în 1930 ?! Nu, corupția celorlalți ! Șantajul și complicitatea generalilor /

/ Victimele campaniei : Iuliu Maniu, g-ral Sică Popescu , dr.Lupu ! /

/ Anchetă parlamentară ! Sancțiuni severe ! /

Madgearu / 28 apr.'34

În ședința din 16 apr. a anunțat interpelarea, a declarat că PNȚ cere anchetă parlamentară , că nu admite tergiversări, la adăpostul cărora curg valuri de calomnii .

PNȚ are un patrimoniu de apărut în politica de înzestrare a armatei pe care a inaugurat-o în anul 1930 , guvernul prezidat de Iuliu Maniu .

Madgearu / 28 apr.'34

#Periclitarea regimului constituțional- parlamentar

Prin punerea în scenă a chestiei Skoda, s-a încercat o întunecare a adevărului,și , dintr-o politică de înalt patriotism, s-a încercat a se face o afacere compromițătoare .Dacă opinia publică a început să se lămurească ,PNȚ este îngrijorat de spiritul de neîncredere care se creează în rândurile armatei privind eficacitatea acțiunii partidelor politice de guvernământ în chestiunea organizării apărării naționale.

PNȚ mai este preocupat și de pericolul formării curentelor subversive în opinia publică ,ca urmare a neîncrederii în eficacitatea meodelor de guvernare ale democrației constituționale și parlamentare .

#Retro':21-'28 Politica de înzestrare a PNL

"Prin urmare , în timpul acestor zece ani ,de la 1919 până la 1928 [---]**nu s-a făcut absolut nimic pentru înzestrarea armatei noastre** (**aplauze la PNȚ**) într-o epocă în care toate țările care ne înconjoară s-au preocupat în așa măsură de armată încât Polonia , de pildă, la un moment dat , a acordat jumătate din bugetul ei pentru înzestrarea apărării naționale " (aplauze la PNȚ)

#Retro' :28-'33 ,Politica de înzestrare a PNȚ

[LD : și la această capitol,Madgearu vorbește de planuri, de proiecte , de măsuri, totul la nivel de intenții, care dintr-un motiv sau altul , nu s-au realizat .Mărturisesc că regret că , nu de la adversari, dar de la propriile declarații,mereu se probează incapacitatea PNȚ !]

Când a venit în 1928 la guvern, în toamnă, a găsit **o situație alarmantă , complicată de izbucnirea crizei economice.**

La injoncțiunile MSt.M ,guvernul a încercat să aducă în țară , cu mijloace diplomatice, **armament de la aliați**, dar schimbarea situației externe ,a îndepărtat realizarea acestui plan .

Ministerul Apărării a făcut **un plan** , pe baza căruia , **după studii de 2 ani** (între '29-'30)

s-a făcut un **proiect de convenție cu guvernul polonez ,pentru recontrolarea munițiilor, dar guvernul a căzut ...**

Guvernul Iorga (1931) a **suspendat tratativele** și a adoptat **un plan de organizare înăuntrul țării , cu forțe naționale** , pentru care s-a făcut **un buget de 150 milioane** .

Revenit la guvernare (1932) , PNȚ **a prevăzut și el încă 150 milioane** (1932/ '33)

și alte 100 milioane (1933/ '34) "**dar nu s-a făcut nimic**" .[-----]

▫ Planul cincinal de înzestrare

#Incapacitatea industriei naționale

#Comenzile în străinătate

[-----] Aceste comenzi nu s-au dat la întâmplare , au făcut parte dintr-un mare plan de înarmare realizabil în 5 ani.

Guvernul a deschis un credit de 10 miliarde , plătit eșalonat (10 ani)

În cadrul acestui plan financiar, guvernul a lăsat libertatea întreagă forurilor militare entru a executa planul de înarmare .

Se pune în prim loc întrebarea : **de ce nu s-au dat aceste comenzi în țară ?**

În *Raportul* în "chestia Skoda" făcut la Senat [mart.'33], se spune că toți specialiștii sunt de părere că trebuie să realizăm o industrie națională . **Dar tot ei spun că, în starea de azi a industriei naționale, industria națională nu poate face față acestor nevoi .**

"Urgența comenzilor am indicat-o prin împrejurările externe , care erau în acea vreme.

Când un guvern este pus în situațiunea de a căuta să împrumute armament de la guvernele prietene, nu se poate să se discute chestiunea , dacă industria națională , care nu putea să execute în timp de 5 ani aceste comenzi , pentru că nu era utilată, trebuia să fie preferată sau nu.

[-----]" **Puteam noi , din punct de vedere politic , să ne adresăm acestor uzine ?**

Alte uzine nu mai erau decât cele franceze, cehoslovace , pe lângă cele engleze. Interesele noastre politice , legăturile pe care le aveam cu Mica Înțelegerere și cu Franța, făceau ca să încline balanța spre comanda din aceste două țări. [----]

Alegerea caselor străine , a fost făcută judicios. Toate organele militare au fost consultate.

Pregătirea comenzii, s-a făcut în condițiile cele mai serioase.

Din p.d.v. juridic, a fost supus contencioaselor Ministerului de Război și Ministerului de Finanțe. S-au luat un număr de garanții foarte importante. [-----]

▫ Executarea contractului Skoda sub guvernarea Iorga

" Iată prin urmare constatările asupra prețurilor : **nu există nici un indiciu până astăzi că prețurile cu care s-a contractat la Skoda ar fi fost mai urcate decât prețurile** cu care a luat o altă țară materialele de război . (aplauze la PNȚ) Prin urmare , **nu se poate vorbi, din p.d.v. financiar , de condițiuni cu caracter oneros.** " [-----]

Până astăzi, la un contract de 5 miliarde, uzinele Skoda n-au primit ca avans decât suma de 216 milioane. Odată comanda dată, s-a trimis o comisie , prezidată de colonelul G. Ionescu, și a început executarea prototipului . Prototipul a fost gata în lunile iul-aug. 1931.

Sub asistența g-ralului Rudeanu , s-a făcut recepția tunului de 75.

La 31 aug.'31 , **ministrul de Război , g-ral Ștefănescu -Amza** , a semnat procesul -verbal

#Respingerea prototipului

#Comisia de anchetă

La 29 sept.'31 , **g-ral Rudeanu** , prezintă un *Raport* Ministerului de Război, prin care **cere să se respingă prototipul !** Se face o *Comisie de anchetă*.

[Madgearu citează din procesul-verbal al Comisiei și din alte doc.]

La 2 oct.'31, Ministerul de Război **aprobă concluziunile g-ralului Rudeanu și respinge prototipul**

La 5 februarie '32 , ministrul de Război, **Ștefănescu -Amza , trimite la Schneider și la Skoda, o Comisie compusă din 7 generali , prezidată de g-ral Paul Angelescu** (actual ministru la Muniții) **pentru verificarea respectării condițiilor din contract .**

Prin *procesul - verbal* semnat de Comisie , conchide că **tunurile Skoda sunt superioare celor Schneider** [Madgearu citează din procesul-verbal al Comisiei]

La 6 apr.'32 , **g-ral Angelescu face Raportul și ... oprește comanda** , cf. ordinului Ministerului de Război . Se renunță astfel, la comanda tunurilor de câmp, construcția cea mai modernă. [----]

" Este inadmisibilă această bătaie de joc de interesele naționale ale țării , inadmisibilă Sunt și accente de revoltă , pe care un deputat nu poate să le stăpânească . "

#Executarea contractului Skoda sub gov.PNT

În sept.'32, **sub impulsivitatea noului ministru, g-ral Samsonovici**, noile caite de sarcini sunt trimise la Skoda și sunt definitivitate la 23 februarie 1933, **când comanda intră din nou în executare**. Iată ce spunea cel mai autorizat militar al armatei române, **mareșalul Prezan**: **<Mă unesc cu totul cu d-l ministru de război și îmfier pe toți acei cari au oprit această comandă . >**

Dacă mâine izbucnește războiul, **cine răspunde ? De doi ani de zile o ducem în târăgăniiri, o ducem de la dreapta la stânga ; nesiguranță ; șovăire**. [-----]

Madgearu / 28 apr.'34, retro' 33

#Retro'10 mart.33:Afacerea Seletzki

"Aceasta este întreaga istorie a contractului Skoda. **Dacă această chestiune n-ar fi avut o nenorocită latură politică și morală**, aș putea să îprăvesc aici expunerea mea.

Dar această chestiune a chestiunii Skoda **a fost conexată cu celebra afacere Seletzki**.

"Afacerea Seletzki a izbucnit printr-un **incident la 10 martie 1933**, printr-o descindere fiscală. **La 24 martie, Seletzki a fost arestat și procesul său începe cu această dată.**

#Atitudinea gov.Vaida față de proces

Să cercetăm **care a fost atitudinea guvernului național-țărănesc prezidată de d-l Alexandru Vaida -Voevod, față de acest proces**. [----]

#Intervențiile generalului Uică

[LD : se poate presupune că **gral Uică și col.Tătăărăscu** au fost instrumentele lui Tătăărăscu ?!]

[**Madgearu** dă amănunte privind strădinițele guvernului, ale justiției militare, pe lângă gov,ceh, pentru ca procesul să se clinească]

" Instanțele militare se găseau în vremea aceea sub directa răspundere a d-lui comandant al Corpului I de armată, **general Uică**, care este **actualmente ministrul de război în cabinetul Tătăărăscu.**"

#Șantajul col.Tătăărăscu

Uzinele Skoda au împrăștiat în lumea întreagă un document intitulat "Cauza Seletzki "

[aug.'33] tipărit în toate limbile pământului, în care iată ce se spune despre col.Tătăărăscu trimis în misiune :

< **DI colonel Tătăărăscu, adjutantul generalului Uică, a venit într-adevăr la Praga, și a cerut direcțiunii generale ca să-i indice personalitățile, în special politice, care ar fi primit comision la acordarea comenzii în 1930.**

Aceste insinuări au fost, natural, respinse cu indignare.

D-l colonel a spus că, dacă cererea sa va fi satisfăcută, Seletzki va fi pus imediat în libertate, iar întreprinderea Skoda vor avea dreptul de prioritate la toate comenzile statului român.

Când a văzut că străduința sa este zadarnică, a început să amenințe și a decalart că Seletzki va rămâne în închisoare 15 ani și că acuzatul, care a avut un regim moderat va fi supus celui mai sever regim și că, în fine, toate contractele cu întreprinderile Skoda vor fi anulate. >

Acestea sunt afirmațiile pe care într-un document public le-au făcut uzinele Skoda.

-Voci PNL : Rușine ! Rușine să le fie !

-Madgearu :Eu întreb pe d-l ministru de Război : s-a sesizat d-sa aceste aserțiuni ?

A încercat d-sa **să apere onoarea grav atinsă a unui ofițer superior din oștirea românească ?** (aplauze la PNT) Pentru că aici nu este vorba de niște anonimi, care răspândesc în lumea întragă, asemenea acuzațiuni [-----]

#Implicarea numelui lui Maniu și Boilă

Ministrul armatei [Uică] care, în calitatea sa de comandant al Corpului II Armată a socotit necesar să încredințeze această misiune col. Tătăărăscu, **este obligat să lămurească caracterul ei.** Documentul Skoda datează din august '33.

Guvernul [Vaida], inclusiv ministrul Apărării de atunci [Ștefănescu-Amza], **nu a avut la**

cunoștință misiunea încredințată col.Tătărăscu .

[Madgearu îl învinuiește pe g-ral Uică și de alte intervenții nelegale ,în mersul procesului.]

"Este chestiunea **falsului proces-verbal** al unei ședințe a instrucțiunii, în care s-au introdus declarațiuni ce ar fi fost făcute de către Seletzki , și în care era vorba **să se insinueze două nume , numele d-lui Iuliu Maniu**, fostul președinte al Consiliului și **al d.lui R.Boilă "**

(**întrepereri, vociferări , mare zgomot**)

Pentru a se descoperi vinovății presupuse și pentru a se compromite fruntașii țării, s-au organizat **mașinațiuni în care au fost implicați chiar și străini de neam.**

Unii dintre ei au depus jurământ la rabinii din Ardeal, pentru a-i deslega să poată lua parte în **mașinațiunea pentru compromiterea , într-un complot ,a fostului președinte de Consiliu, Iuliu Maniu "** (aplauze la PNȚ) [-----]

" Rezultă indubitabil că , până azi, **nu s-a găsit absolut nici un indiciu și nici o dovadă , care să privească comisioane încasate de vreo unul dintre cei care au avut legătură cu această comandă , de la 1930 .**

Dacă în practica lui Seletzki era moravul corupției,acesta nu s-a practicat , după indiciile și dovezile pe care le avem ,decât **în timpul altor regimuri politice "**

#Victimele campaniilor de calomnii

[LD :Nu la acest capitol voi trata eu aspectele morale .Le dau aici ptr atmosferă.

Ce păienjeniș de vinovății și complicități .După cum am spus,cea mai bună apărare , este atacul .Madgearu este necruțător în a arăta victimele și vinovații :

g-ral Sică Popescu -victimă nevinovată a g-ralului Ștefănescu Amza .

dr.Lupu iese "basma curată" ;

Maniu - victimă a unor mașinațiuni întortochiate , cu insinuări care nu-l ocolesc pe Rege cu al său protejat(g-ral Dumitrescu) și complicitatea g-ral Uică ,(cu al său col.Tătărăscu)

dar care atinge (sau explică) și refuzul sprijinirii majorității PNȚcare sprijinea guvernul

" fratelui " Vaida ,care îl menținuse pe Ștefănescu - Amza în guvern .

PNȚ este neîncredător în bunele intenții ale gov.Tătărăscu (cu g- ral Uică și ruda premierului, col Tătărăscu !)Poftim și descurcă aceste intrigi , pentru a explica nevinovăția PNȚ și ...

supărările lui Maniu !]

Peste capul guvernului Vaida - trebuie să o afirm -comandantul Corpului II armată [g-ral Uică] s-

a servit de ofițerii superiori ai țării ,pentru a lovi și ucide moralicește pe un om politic ca Iuliu Maniu (aplauze la PNȚ)care avea o singură vinovăție , care trebuia să fie pedepsită , vinovăția

de a fi refuzat să colaboreze cu generalul de jandarmi Dumitrescu Constantin,care acum se găsește pus sub anchetă pentru incorectudini , chiar de guvernul dvs ,și ptrcă nu admisesese să

acorde sprijinul majorităților parlamentare ,unui guvern prezidat de d-l Vaida , din care făcea parte generalul Ștefănescu -Amza "(aplauze la PNȚ)

"Țara trebuie să știe întregul adevăr , tocmai în momentul de astăzi.

D-lor deputați, cu toate mașinațiunile , cu toate înscenările, cu toate procedeele inchizitoriale, nu

s-a putut descoperi nimic,pentru că acolo unde nu este nimic și nu se pot face înscenări

viabile,nici de cei mai machiavelici dintre acei care sunt înclinați a se ocupa de alte interese , decât interesele oștirii, în fruntea căreia epoleții lor le dă drept la locul de comandă "

(aplauze la PNȚ)

#Anchetă parlamentară !

#Sancțiuni !

"De aceea, astăzi, când se propune o Comisie de anchetă,**noi subliniem cu aplauzele noastre această propunere , pentru că am făcut-o și noi de atâta vreme , și pentru că așteptăm lumină deplină de la dânsa"** (aplauze la PNȚ)

Avem însă o singură nedumerire :cum este posibil , când d-l prim -ministru are în guvern , ca

ministru al armatei, pe fostul comandant al Corpului II armatăm [g-ral Uică]care a făcut și

ce era în căderea lui, și ce nu era în căderea lui (exclamații , protestări, la PNL) , pentru ca să

descopere vinovații ,când dl prim-ministru are la îndemână informațiunile pe care i le-a adus

colonelul Tătărăscu , cu care este înrudit , pentru ce oare ,dacă sunt vinovați în această

chestiune , așteptăm ancheta parlamentară și nu trimite vina direct la parchet ?

"Țara nu poate să fie pusă sub teroarea morală a bănuielilor și suspiciunilor. Trebuie să înceteze cu un ceas mai devreme acest sistem al calomniilor și al suspiciunilor aruncate asupra marilor bărbați ai țării noastre ." (aplauze la PNȚ ; întreruperi la PNL)
[Madgearu explică cum trebuie să fie ancheta și dovezile]

" Nu vrem anchetă cu mușamalizare, vrem anchetă cu sancțiuni.

Sancțiuni pentru toți : sancțiuni penale pentru vinovați , sancțiuni morale, cel puțin pentru calomnii de rând (aplauze la PNȚ) , **sancțiuni politice pentru partidele politice** (aplauze la PNȚ) [---]**sancțiuni disciplinare împotriva ofițerilor** care s-au făcut vinovați , servind ca unelte politice , vârandu-se în acțiuni de subminare a autorității politice a oamenilor de stat .[----] **îndepărtarea ofițerilor** care au fost calificați de mareșalul Prezan , cum a fost calificat un general comandant al oștirii românești, care continuă totuși să figureze în rândurile ei active .(aplauze la PNȚ) **Cerem sancțiuni împotriva generalului Ștefănescu -Amza !**

Să se știe acest lucru ! " (aplauze puternice și îndelung repetate la PNȚ)

-**Mișu Slăvescu** : " Sunteți un monument de îndrăzneală ! Până ieri ați fost acuzați și acum deveniți acuzatorii întregii țări. Să ne dați cifrul, nu să aduceți acuzații unor ofițeri ! Este o îndrăzneală prea mare ! " (proteste vehemente la PNȚ ; protestări, mare zgomot)

-**Madgearu** : "Urăm ca cercetările anchetei parlamentare să se ispășească repede și să stabilească toate răspunderile. Să ne dăruiască Dumnezeu timp ca să împlinim lacunele lăsate în organizația noastră națională prin acțiuni de sabotare , ca aceea care a fost făcută în legătură cu opera de înzestrare a armatei noastre, pe care a prezidat-o dl Maniu "

(aplauze puternice și îndelung repetate la PNȚ)

-**Voci** : Cifrul ! cifrul ! (zgomot mare)

Virgil Madgearu / 28 apr.'34

3.)**Dr.N-Lupu (PNȚ) ; intervenție I.Mihalache Afacerea Skoda, 28 apr.'34**

[LD : revezi interpelarea lui Lupu : dr.r.Lupu : lansase „bomba” privind „Afacerea Skoda” , la 20 mart.'33 I s-au asociat Goga, Gh.Brătianu, IGDuca (DAD, MO 68, șed. 20 mart.'33) dr.Lupu , polemică îndârjită, „Afacerea Skoda” , 24 mart.'33 (DAD, MO 72, șed. din 24 mart.'33)]

[LD : oricum, revenit în PNȚ , este penibil și adevărate zicala < Lupu -și schimbă pielea, dar năravul, ba ! >] Rezum doar explicația lui, deoarece valoare morală nu are]

dr. Lupu / 28 apr.'34

«Retro'33:Cum a lansat "bomba " Skoda .

Persoana sa a fost pusă în discuție pe drept , deoarece" pentru Dumnezeu, afacerea Skoda este legată în mare măsură de numele meu ."La 10 martie '33, fără ordinul expres al Ministerului de Finanțe, doi funcționari din Ministerul de Finanțe au făcut o discindere în birourile Casei Skoda, pentru a găsi fraude.De la 10 - 20 martie , rumoare mare în public ;

În ziua de 20 martie, "Universul " și "Dimineața" anunțau că el va interpela guvernul !

Pe atunci el nu știa nimic ! Dar ... numai după un sfert de oră au început să curgă informatorii , și de o parte și de alta " **M-am legat atunci pe cuvântul de onoare** - și țin acest cuvânt de onoare -că pe militarii superiori care mi-au dat date cu cifre , cu texte, cu prețuri, nu-i voi denunța. Nu-i voi denunța nici acum " (ilaritate, zgomot la PNL)

Și atunci, în baza datelor primite ,la 23 martie , a venit cu interpelarea, fără să scornească nimic din capul lui. [Lupu recapitulează ce a spus , cu alte accente !]

Și atunci , la interpelarea lui s-au asociat și ceilalți lideri opozanți : IGDuca. Iunian, Tătăărăscu .. [Lupu : o bălmojește că de ce era dator guvernul PNL , venit de 4 luni la guvernare , să lămurească problema]

-**I.Mihalache** : " Este adevărat ceea ce spune dr.Lupu.În țara tuturor calomniilor , a tuturor țigăniilor (zgomot, proteste la PNL) unde **nici unul din calomnii nu este tras la răspundere** ,unde , din nenorocire , presa exagerează , sau , mânată de oameni interesați , se asociază acestor calomnii ,nu este de mirare că **Partidul Național -Țărănesc a avut să sufere realmente**,așa cum a spus d-l dr.Lupu, de influența acestor calomnii.

De aceea , nu am pierdut nici o ocazie fără să **cerem să se facă lumină**.

Vă declar că **conștiința noastră este împăcată** că am făcut tot ce este cu putință să descoperim dacă este vreo vină. Dacă noi nu am reușit și dacă veți descoperi dvs. suntem gata să aplicăm sancțiuni , pe care viața politică nu le-a văzut până astăzi ."

(aplauze la PNT)

-dr.Lupu : Îmi pare bine de această intervenție a d-lui Mihalache. Declarația este justă .

[-----] [**LD** : urmează o lungă ciorovăială , în care Lupu nu vrea să-și retragă cuvintele, în care se comportă efectiv șmecherește , în care ba invocă tradiția democrată a PNL, ba insinuiază oarece concurență între Tătărescu și Dinu Brătianu Este penibil și de aceea nu merită consemnat .Înregistrez doar tirada sa de revoltă ! .]

-dr.Lupu :este în joc onoarea țării , **onoare terfelită Cum de nu v-a fost milă ?** cum dvs nu ați fost mișcați că este o chestiune adusă aici în Parlamentul țării ?**Ce vreți ? faceți cercetări prin colonei , prin miniștri, prin deputați , la firme străine, la guverne străine , cerând informații ...**

Declară tu Loewenstein , declară tu Lowenberg , cine este vinovatul !

Cum de nu v-a fost rușine ? (murmure la majorități)Dvs hălăiți !

Să vă fie de bine că hălăiți, dar nu aveți conștiință ! Să rămână d-l ministru de război , onorabilul general Uică, pe care îl stimez, îmi pare rău că a plecat de aici, să rămână impasibil și insensibil când este acuzat că ,în calitate de comandant al Corpului II armată , a trimis pe fratele președintelui Consiliului de miniștri , de astăzi, la Praga, după informații ? Se poate ? Unde am ajuns ? [-----] Roagă guvernul să înceapă imediat ancheta .

"Nu vă jucați cu focul. Nu trebuie să dăm impresiunea că se încearcă o mușama ,nici de dvs , nici de dânsii. Este în interesul vieții parlamentare și al partidelor să se facă lumină clară , limpede și adâncă a acestei chestiuni , să se meargă cât de sus , să știu eu cine a trimis la Praga atâția inși . **Nu luați lucrurile ușurel,** pentru că alunecăm pe povârnișul cel mai periculos, din ce în ce mai adânc, până când într-o zi ne vom trezi cu totul scufundați și atunci va fi prea târziu "

(aplauze la PNT)

dr.Lupu / 28 apr.'34

4.) Pamfil Șeicaru (" Curentul ")-, Afacerea Skoda , 28 apr.'34

(DAD , MO 50, șed. din 28 apr.'34, p. 2673)

Șeicaru / 28 apr.'34

#Anchetă parlamentară ptr.toată perioada :1920-1934.

" S-a cerut astăzi, anchetă parlamentară în chestiunea Skoda.Ancheta Skoda este un fragment , dintr-un lung șirag de scandaluri legate de apărarea națională .[-----]

"Pentru mine, afacerea Skoda este un fragment .**Dar afacerea I.A.R. ? Dar afacerea Foker ? [...]**

După 14 ani, de la 1920 la 1934 , țara află că este neînarmată ! Dar fiecare cetățean își aduce aminte că a plătit .**Unde sunt banii ? Unde s-au dus ?**

Nu este doar afacerea Skoda ; **totul se încadrează într-un sistem !**

Și dacă am luat cuvântul, l-am luat ca să cer ca **ancheta parlamentară să cuprindă toate comenzile și furniturile militare** , de la 1920 până la 1934 " (aplauze unanime)

Șeicaru / 28 apr.'34

▣ Răspunderile!

" Este interesul dvs, al oamenilor politici ; este interesul partidelor și este interesul însuși al sistemului dvs parlamentar , ca ancheta să cuprindă toată această perioadă și **să examineze chipul în care s-au mânuit banii publici.**O asemenea anchetă , de o asemenea amploare, de o asemenea seriozitate , făcută cu toată energia necesară, va însemna o mare autoritate și pentru Parlamentul aceasta , și pentru guvernul care a determinat-o "

[**Propune să se pună la vot propunerea ca ancheta să se extindă la perioada 1920 - 1934**]

-Justin Stănescu : La sfârșitul discuțiunii va supune propunerea la vot .

Șeicaru / 28 apr.'34

5.) Ed.Mirto ,la Afacerea Skoda, 28 mart.'34

(DAD, MO 50, 28 apr.'34, p. 2675- 2677)

[LD : este o poliloghie foarte încâlcită , despre misiunea încredințată lui de către Vaida -Voevod , de a merge la Praga, la Skoda, și de a lămuri înscrisurile din caietul lui Seletzki .Extrag câteva informații]

▀Misiunea încredințată de Vaida

După ce a început procesul Seletzki, Vaida l-a trimis cu misiunea de a afla cine au fost mituiții ;

Cei de la Praga s-au lăsat cu greu convinși să dea explicații privind acele persoane :

"Iemn" , "cauciuc" , "ixochix" , "Paelibus" etc etc.

/Datele erau din oct. '31[LD : deci din timpul guvernării Iorga , când la Finanțe era Argetoianu , iar la Război, Argintescu - Amza]

/Paelibus , vine de la *paela* = palamare , adică onorariu de avocat , de experți ;

bonus = anumite cheltuieli,

-Mirto :Cei de la Skoda i-au explicat că **aceste cheltuieli - cca 27.000.000 lei - reprezentau 0,47% din contractul de 5.300.000 .000 , și că erau ceva obișnuit la toate contractele...**

" Am afirmat de am răgușit ,că **nu este vorba de vreuna din persoanele proeminente , de mâna întâi, din viața politică.** Am răgușit. Cu care gazetar mă întâlnesc , îi repetam această declarație .

Nu auzeam în spatele meu vorbindu-se decât de cutare fost ministru sau de cutare actual ministru. Spuneam din nou :**nu este vorba de frunzașii vieții politice.**

Rezultatul era : **în spatele meu se repetau exact același fel de învinuire.**Atunci, la un moment dat, **am luat hotărârea să tac, poate acesta va fi un mijloc să nu se mai interpreteze .**

Am dat un interview , pe care l-a citit și d.Xeni, în care am repetat același lucru..

A doua zi, în diferite gazete ,**se interpreta interview-ul că aș fi zis că este vorba de oameni de mâna întâi, foști miniștri.**

#Lista avocaților cu onorarii

-Ed.Mirto: Repet ca să se știe : **nici unul dintre aceia care au fost sau cari sunt astăzi pe banca ministerială nu se găsesc amestecați. Sunt onorarii de avocat, am aici lista**

-C.Xeni , ministru secretar de stat : " Aici fac apel la faptul că d-ta îmi ești coleg de barou,ca să vă spun : este foarte rău sistemul de a vorbi așa .**Este mai cuminte de a citi lista, fiindcă altfel fiecare bănuiește pe cineva și bănuiala aceasta se îndeplinește** Nu văd ce vă împiedică să citiți .

Atunci când este vorba de un cont de 30 milioane,coroane cehe sau lei, opinia publică este îndreptățită să ceară lămuriri. "

-Ed.Mirto : " **Avocații însușează 3.018.592 lei.** Eu sunt convins că mâine,numele acestor domni, nu va circula pe stradă ca numele unor avocați cari au primit onorarii pentru munca lor, **ci ca al unor oameni care au făcut nereguli în chestia Skoda !**

-C.Xeni : Care este numele lor ,dle Mirto ?

-Mirto : " Vă citez : este Săvescu , o dată cu 250.000lei ; apoi I.Lazăr, cu 150.000 lei ,Protopopescu , cu 800.000 , dl Săvescu, iarăși cu 750.000 lei , Vasilescu , cu 600.000, iarăși Protopopescu, cu 400.000 lei

-Voce : Erau avocați ai statutului ?

-Mirto : **Nu ! " Dar , d-lor, a rămas o sumă de 11.650.000 lei neexplicată ,și atunci am spus : nu pot să mă duc mulțumit , dacă nu-mi explicați această sumă.**

Mi-au răspuns : **nu vă putem da explicația cu nici un chip.**

Mi-au dat însă o lămurire , anume : **este vorba de niște persoane care nu sunt în țara românească.**Dar eu nu pot să ascund că **nu mi-au dat dovezi până astăzi în această privință.** De aceea cred că **această comisie parlamentară este datoare să obțină o explicație "**

El dorește Comisiei, să lucreze zi și noapte și să lămurească o dată această chestiune

(**aplauze la PNT**)

Ed.Mirto / 28 apr.'34

6)Gr. Iunian (PRT),la Afacerea Skoda, 28 apr.'34

(DAD, MO 50, 28 apr.'34, p. 2678- 2681)

[LD :dacă vreau să scormonesc în ghenă politică ... musai să citez și pe Iunian. El se ia tare de dr. Lupu . Dar , ca să vorbesc în proverbe... " Râde hârb de oală spartă !"]

▫Parlamentul și "Chestia Skoda"

Nu intenționa să vorbească. **Majoritatea PNL a procedat cuminte , să anunțe o anchetă parlamentară. Această chestiune** a avut deja o dezbatere pasionată în **trecutul Parlament . Atunci, PNT -ul a crezut altfel ! "Reprezentantul PNT [Virgil Madgearu] a împărțit** pe aceia care au ridicat chestiunea Skoda în Parlamentul trecut , **în două categorii : aceea a calomniatorilor și aceea a oamenilor de bună credință.**

(#Dr.Lupu-calomniatorul de conjuncturi

Cum era firesc, **amicul meu dr Lupu a fost trecut în categoria celor de bună credință.** Și eu cred că **dr.Lupu a fost de bună credință** , atunci când a ridicat problema.[-----] Și încă o dată , a avut o izbucnire , în conformitate cu realitatea convingerilor sale, **amicul meu dr.Lupu**, atunci când, subliniind dintre ciudățeniile moravurilor noastre politice, **s-a ridicat împotriva demersurilor d-lui Mirto a uitat să numească și pe dl Tilea - la uzinele Skoda.** [-----] Pentru că eu , **însă**, în mod firesc, **voi fi trecut în categoria calomniatorilor**, să-mi îngăduiți să precizez , în câteva cuvinte , nu învinuiri , dar motivele ce m-au îndreptățit și anul trecut, și care mă îndreptățesc și azi, **să vin la această tribună și să stăruiesc**, deopotrivă cu ceilalți, la **facerea cât mai grabnică a unei anchete** ,pentru ca lumina să fie făcută în această afacere "

Se realizează propunerii lui Șeicaru ca ancheta să fie făcută pe o perioadă cât mai lungă.
Iunian / 28 apr.'34

#Seletzki-manipulator parlamentar !

A fost învinuit că este calomniator și că s-a urcat la tribună să defăimeze.

[Reamintește cum a vent dr.Lupu la tribună , la 20 mar.'33; cum a relatat ce s-a întâmplat la uzinele Skoda ; ; cum broșura lui Lupu este retrasă din comerț ! ; cum aceasta a cerut chiar MSR , ca șef al armatei,să se facă lumină, Seletzki să fie arestat ; citește și din alte doc. aduse de Lupu la dosar ; etc etc]

La dosar.s-a găsit **o scrisoare a lui Seletzki** în care declara că ,pentru o anume afacere ... **a dispus convocarea Parlamentului** , în vederea votării legii (aplauze, ilaritate la PNL) Vrea să se dovedească că a fost o " îndrăzneală "a lui Seletzki ... când a afirmat aceasta . **Cine a putut să-i dea o astfel de făgăduială ?!**

-Virgil Madgearu : Știe despre ce este vorba.**G-ral Rujinschi** i-a deslușit , chiar astăzi, **o scrisoare apărută în "Universul "** , care trata chestiunea de la **1931**, când era ministru de **Finanțe Argetoianu ,și la Industrie Manoilescu .**

Din această scrisoare se constată că "**Romiman**" era **Copșa Mică-Cugir** .Veți consta și dvs în cifru .Probabil atunci , **dl Manoilescu** , ministr.Industriilor, (care avea însărcinarea din partea Ministerului Apărării) **studia posibilitatea reorganizării uzinelor , de către Skoda** .Despre acesta era vorba. Dar nu poate fi vorba decât de **o lăudăroșenie din partea lui Seletzki , către firma lui , că poate convoca ... Parlamentul !**

-Gr.Iunian : Dar asta nu înseamnă că el a fost de rea credință, când a citit această scrisoare la dosar ... în care se vorbea de "**legea Isofores** " ! [LD : se iscă o polemică privind ministrul de finanțe vizat : Argetoianu , Popovici, GGMironescu ?]

-Armand Călinescu : **Acestea sunt îndrăznelile lui Seltzki !** Tot în dosar, se găsește **o notă a lui Seletzki** în care spune că,în **1925**, a tratat cu ministrul Industriei și Comerțului, **Tancred Constantinescu , fuziunea cu Copșa Mică și Cugir** și că , acesta i-a comunicat de la Paris ,**că nu mai dorește să trateze cu Skoda , ci cu Vickers –Armstrong** (protestări la PNL)

Gr.Iunian / 28 apr.'34

(#Seletzki către guvern !

lată "indicațiile" către guvern ale lui Seletzki (citează dintr-o scrisoare) :

1. **Anularea tuturor actelor de sabotaj** , ordonată de fostul ministru al apărării naționale, g-ral Ștefănescu -Amza și de g-ral Rudeanu [-----]
 2. **Permutarea tuturor generalilor Rudeanu, Partenie, Petrescu, , Ștefănescu- Amza** care au lucrat **contra PNT** , care au declarat că toți **membrii guvernului și generalii** , care au încheiat contractul, **în frunte cu Iuliu Maniu, să fie deferiți Curtii Martiale**
 3. Reluarea lucrărilor la Skoda
 4. **Înscrierea cheltuielilor în bugetul ordinar al Apărării Naționale**
 5. Plata ratelor restante
 6. Delegarea unei comisii la Pilsen
 7. **Satisfacție morală** tuturor ofițerilor urmăriți și pedepsiți pe nedrept
 8. Rămânerea lui Seletzki , ca reprezentant al Skodei ...
- lunian** / 28 apr.'34

#Răspunderea PNT

[În esență : PNT să caute vinovații în sânul său, deoarece Vaida (sau Maniu)ar fi trimis emisari la Skoda, să cerceteze, înjosindu-se astfel.]

" **Ascultați îndrăzneala** unui reprezentant al unei firme , care reclamă de la un guvern și de la un partid ca să se ia măsuri [-----]

Nu vreau să spun că acest lucru a avut acces la guvernului PNT .

Nu vreau să aduc nici o învinuire astăzi. [-----] dar " **nu puteți dvs să-mi aduceți mie învinuirea** că am fost **târât de patimă** la această tribună ,și să aruncați aici **epitetul de calomniator** , pe care l-ați aruncat adineauri.

Gr.lunian / 28 pr.'34

7.) **C.Dimitriu (PNL) –Afacerea Skoda ,concluzii la dezbateri , 28 apr.'34**

(DAD, MO 50, șed. din 28 apr.'34, p, 2.701 - 2.703)

Eroarea lui Madgearu

Ora este târzie, este sâmbăta Paștelui ! A crezut că se va discuta numai propunerea sa inițială , de constituire a unei Comisii parlamentare .Dar Madgearu a găsit de cuviință să facă un întreg proces politicii de înzestrare militară a guvernelor. " Cred, d-lor , că a fost o eroare " [----]

«Retro 1919-1928 Politica militară a PNL

[LD :Nu mă pricep eu la chestiuni militare dar parcă mă gândesc că ,în fond ,, după război, România Mare pornea la drum , din toate p.d.v, aproape de la zero ,și că este un miracol că a reușit în numai 20 de ani să ajungă unde a ajuns.

Cât despre înzestrarea militară ... opiniile mele sunt atât de nonconformiste, încât mă străduiesc să nu pun pecetea lor pe judecățile istorice.Să-i las, de aceea, pe bărbații de stat ai României,pe generalii săi, să-și spună părerea ...]

Informațiile oficiale, emanând de la birourile conturilor din Ministerul de război, arată că

între 1921- 1928 ,s-a dat din bugetele ordinare ale statului cca 35 miliarde lei .

"Nimeni nu va putea susține că aceste sume nu au mers la destinația lor "

-I.Răducanu : Bugetele sunt cunoscute .Cifra este impresionantă. Dar reprezintă bugetele de întreținere a armatei - hrană, îmbrăcăminte etc etc **Interesează bugetele extraordinare , cele destinate armamentului .**

-Dimitriu :"Imediat după terminarea războiului, **situația noastră militară era dezastruoasă.**

Nu aveam nici cadre, nici muniții, și nici trupe suficiente .

Evident că guvernul era silit să facă față nevoilor urgente, din bugetul ordinar , alte resurse nu existau atunci,încât cu aceleași mijloace am alimentat și cheltuielile de înzestrare .

În afară de bugetele ordinare, **am deschis și credite extraordinare** ,care se ridicau iarăși la câteva miliarde.**După război, nu mai rămăsese nimic. A trebuit să recreem totul.**

Bugetul Armatei în 1921, era de 900 milioane ,iar la plecarea de la guvern, în 1928, era de 8 miliarde .

▣ Politica militară a guv.PNL

Ministerul Apărării Naționale , din ziua când am încheiat pacea și până am plecat de la guvern, a **dezvoltat o activitate ordonată** , activitate pe care o rezum în patru puncte principale :

/Reorganizarea armatei întregi, potrivit întinderii teritoriului și noilor condiții și fruntarii ale țării .

/Înzestrarea armatei , conform noilor cerințe pe care ni le evidenția trecutul război, și **perfecționarea armamentului** . Dotarea armatei cu armament , cu munițiuni .

/Înființarea de școli de ofițeri, de diverse arme : aviație, aeronautică, pilotaj, gaze, marină .

S-au creat unități de artilerie grea, o divizie de cavalerie cu artilerie călăreață, o nouă brigadă de cavalerie, s-a creat corpul vânătorilor de munte .

/Înființarea industriei militare .

Dimitriu / 8 apr.'34

▣ Industria militară

Începuturi - PNL

[LD : fără nici o rezervă, consider , la acest capitol, politica PNȚ o politică distructivă, pățimașă .
Opus ei, apreciez politica PNL , cu toate scăderile ei de creștere ...]

" Ni s-a obiectat că, în loc de a crea aceste industrii, ne puteam duce în Franța , pentru a cumpăra din munițiile rămase , care erau atunci disponibile. Mulți au fost de părere să dotăm armata cu aceste materiale rămase din Franța.

De ce am încercat să facem fabricile din țară ? Din propria noastră fantezie ? Nu !

"Am să citez aici cuvintele a două autorități. În primul rând, voi cita cuvintele mareșalului Foch care, venind aici în țară, și consultat asupra modului nostru de utilare militară Franța , ne-a răspuns : < n'achetez pas, c'est de la vieille ferraille . Ați trecut prin momente grele , nu mai puteți trece prin greutățile prin care ați trecut . Căutați să vă dotați în țară cu tot ce aveți nevoie **Cu prețul oricărui sacrificii , să vă instalați la dvs fabricile de care aveți nevoie .>**

"Am început să lucrăm în această direcție . S-au făcut uzinele de la Copșa Mică și

Cugir ; I.A.R . ; s-au organizat secțiuni speciale la celelate fabrici metalurgice , cum a fost Reșița .

Toate acestea s-au făcut numai în vederea de a putea, la momentul oportun, să facem față nevoilor cu mijloacele noastre " Este evident, că în primele luni și chiar în primii ani ai instalării, nu puteam să construim armamentul necesar, deci a trebuit să ne ducem în străinătate.

#Lovituri - PNȚ

" Acest mod al nostru de a proceda , a fost , oare , continuat de dvs cu grija cu care a început ? Însuși d-l ministru de Război, de pe vremuri, **generalul Samsonovici, a declarat** că fabricile de la Copșa Mică și Cugir nu pot să funcționeze , pentru că o mare parte din acele materiale șed și astăzi pe cheiurile de la Constanța !"

Ați întrebuințat toate mijloacele posibile ca **această industrie , pe care o socoteați dvs că era o industrie națională liberală** , deși nu avea nimic comun cu interesele noastre politice , ci cu acelea generale ale țării , **să moară în fașă "**

Are un rezumat al unui Raport făcut de un director despre societatea Copșa-Mică Cugir , în 1933 , pe vremea guvernării PNȚ : < Situația de astăzi : fabrica închisă, toți lucrătorii și tot personalul tehnic concediat , aproape toți funcționarii concediați, păstrând numai personalul de pază, iar la centrală , numai directorul și 3 funcționari.

Societatea este lipsită complet de mijloacele financiare, fiind în imposibilitatea de a achita salariile funcționarilor și având polițe protestate .>

▣ Răspunderile .

"Noi plecaserăm de 4 ani de la guvern . Datoria dvs era să continuați politica onestă și națională , de a dota armata cu mijloacele necesare , în țară.

Vina nu este a noastră , ci a dvs " [--] **Răspunderile trebuie stabilite** ; trebuie să cunoaștem misterele , enigmele care au înconjurat afacerea Skoda

.Încercările de care vorbea Armand Călinescu, discursul lui Madgearu, în loc să lumineze chestiunea, au dus la confuzii, la dezorientare. Țara vrea să cunoască adevărul!
C.Dimitriu

8.) **C.Xeni (ministru secretar de stat) - concluzii la afacerea Skoda , 28 apr.'34**

(DAD, MO 50, șed. din 28 apr.'34, p.2.703 -2706)

▣ **Dezbaterea parlamentară**

Discuția a luat proporții inutile. După greșala de tactică a d-lui Madgearu, a venit răsturnarea făcută de Gr.Iunian

-**Voce** : Ați neglijat exhibiția d-lui dr.Lupu !

-**Xeni** : Dr Lupu a trebuit să retracteze interpelarea sa de anul trecut

Propunerea strecurată de dl Șeicaru ... nu o putem primi (**ilaritate, zgomot, la PNȚ**)

deoarece, cf. Regulamentului Camerei (art. 133), se pune la vot prima propunere.

O asemenea anchetă, ar paraliza ancheta Skoda.

-**Madgearu** : protestează față de aprecierile lui Xeni ; recapitulează evoluția acestei interpelări ; propune să se facă 2 comisii : una să se ocupe de Skoda, lta de toate contractele care s-au făcut din 1920, până azi. **Dacă** nu veți accepta **voi demasca în fața țării fuga de reponsabilitate a guvernului și a Partidului Național-Liberal "**

-**Xeni** : D-lor deputați, nu vreau să irit debaterile câtuși de puțin ; dar veți simți fiecare, în conștiința dvs, **ce regretabilă, ce nepolitică diversiune vrea să producă d-l Madgearu. "**

[----] În toate parlamentele din lume, anchetele parlamentare sunt acte care se produc foarte rar în viața politică, fiindcă foarte rar Parlamentul, care nu este o putere judecătorească, se poate desbrăca de atributul său constituțional, și să se transforme în supremă curte de justiție [---]

A avut Madgearu îndoiele privind furniturile militare după război ?!

De ce a așteptat până azi, să vină cu acest lucru Pamfil Șeicaru ? dacă altcineva ar veni cu propunerea să se facă controlul de la 1877, de la 1848 ?!

Dacă are îndoiele, să vină cu documente, și guvernul va lua măsuri.

-**Ion Mihalache** : **V-ați angajat să aduceți dosarul Skoda în debaterile parlamentului.**

" V-ați angajat la acest lucru, **și totuși ați voit să închideți Parlamentul, fără să lăsați loc acestor debateri,** grăbindu-vă să puneți la vot o propunere de anchetă parlamentară, în lipsa unor debateri. Ori tocmai regulamentul, prevede că o anchetă parlamentară este rezultatul unor debateri în Parlament, nu în fața justiției " [**argumentează de ce este bine să se extindă ancheta parlamentară ; să se facă 2 comisii**]

-**Xeni** : Explică din nou de ce nu este cazul să se facă aceste două comisii...

-**Mihalache** : " Dle Xeni, nu există un surd mai surd decât acela care nu vrea să audă.

Repet : poftesc pe toți să ceară anchetă în prima ședință viitoare " [-----]

▣ **Comisia parlamentară de cercetare a afacerii Skoda**

NNSăveanu : pune la vot propunerea lui C.Dimitriu de formare a **Comisiei parlamentare**.

Citește lista celor **31 deputați din Comisie**, din toate partidele, printre care : Alimănișteanu, Benteoiu Aurelian, Armand Călinescu, Mircea Canciov, Constantinescu -Bordeni, Gh.A.Cuza, Gh.Fotino, I.Hudiță, Șeicaru Pamfil, Eug.Titeanu, etc etc.

Afacerea Skoda / 28 apr.'34

9.) **Închiderea sesiunii ordinare, 28 aprilie '34**

(DAD, MO 50, șed. din 28 apr.'34, p. 2707)

[**Ședința se ridică la ora 22, 15 . peste câteva ore, trăgeau clopotele Învierii**]

▣ **Mesajul Regal de închidere**

C.Angelescu (ministr. Instrucțiunii) citește **Mesajul Regal** de închidere :

"Domnilor deputați,

Sesiunea ordinară prelungită a Corpurilor legiuitoare se încheie astăzi ,după o rodnică activitate.
"În ordinea economică și financiară, s-au realizat cele dintâi măsuri menite să ducă la ușurarea și la consolidarea situațiunii generale a țării.

Între acestea, **legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane** , înseamnă nu numai deslegarea definitivă a unor mari și tulburătoare probleme financiare și sociale , dar ea asigură totdeodată și condițiunile prielnice pentru reînvierea creditului și pentru reluarea muncii și a inițiativelor creatoare , în toate domeniile economiei naționale.Punerea în aplicare a acestei legi deschide, astfel, posibilitățile cele mai largi și mai sigure pentru refacerea economică și financiară.

" În același timp, **înlesnirile fiscale aduse prin modificarea unor legi cu caracter financiar**, precum și **simplificările realizate în organizarea Camerelor profesionale** și în funcționarea unora dintre **regiile autonome**, vor contribui la **sporirea activității economice și la restabilirea echilibrului în gospodăria generală a țării** .[.....]

"Mulțumindu-vă pentru munca stăruitoare ce ați depus în cursul acestei sesiuni,și deplin încrezător în rezultatele binefăcătoare ale programului legislativ,pe care le-ați realizat ,

" În virtutea art. 90 din Constituție,**Eu declar încheisă Sesiunea Ordinară Prelungită a Corpurilor Legiuitoare** .Semnat, Carol " (Aplauze unanime , prelungite)

-**dr.C.Angelescu** : Dlor deputați, d-l președinte al Consiliului , fiind reținut în casă, bolnav, dați-mi voie ca , în numele guvernului , să vă exprim toate mulțumirile noastre pentru marele și neprețuitul concurs ce ne-ați dat .Ați făcut o operă utilă, pentru care țara vă va rămâne profund recunoscătoare .Încă o dată , vă mulțumesc. (aplauze vii la majorități)

-**NNSăveanu** (președinte) : Dlor deputați, ridicând cea din urmă ședință a acestei sesiuni parlamentare , așa de rodnică în activitatea ei, țin să aduc mulțumiri tuturor d-lor deputați , pentru concursul ce mi l-au dat totdeauna , în ceea ce privește aplicarea Regulamentului acestei Adunări. Vă urez ca în sesiunea extraordinară care va urma ,să veniți animați de un și mai mare spirit de solidaritate și de înțelegere ,pentru a putea ,cât mai bine și cât mai amical posibil, să pășim la soluționarea marilor probleme care sunt la ordinea zilei . " (**vii aplauze**)

-**Voci** : Să trăiască președintele !

* Notă :Sesiunea ordinară a fost prelungită în două rânduri : la 15 martie și la 5 aprilie.

Parlamentul urma să fie convocat în sesiune extraordinară pe la începutul lunii iunie, spre a se vota bugetul și o serie de legi .

După încheierea sesiunii, era anunțată o consfătuire a majorității PNL,la care Dinu Brătianu voia să asigure guvernul de întreg concursul partidului .

("Dimineața " an 30, 29 apr.'34)

Sfârșitul sesiunii ordinare / 28 apr.'34

Guv.Tătărescu .Legislatura PNL.Sesiune extraordinară . 14 iunie.'34

10.)Diverse activități ministeriale,2 iunie .

(Adevărul " , 2 iun.'34)

[**LD** : asta apropo de stilul de muncă, de operativitate și transparență. Ca exemplu . dar și pentru a semnala anumite funcții , instituții economice .

Mărturisesc că nu știu la toți apartenența politică .

Dar mă interesează funcțiile economice.]

/Victor Slăvescu:conferință cu raportorii bugetelor departamentale

Deoarece **nu toate ministerele au pus la punct proiectele lor de buget**, ministru de Finanțe a mai dat **un termen de o zi**. Încât, mâine, la ora 9 dimineața, la o nouă ședință, **se va stabili suma definitivă**, atât la venituri, cât și la cheltuieli.

/N.Teodorescu : conferință cu petroliștii și BNR

Ministrul Industriei și comerțului, a avut o conferință privind chestiunea **produselor petrolifere și a plăților** pe care anumite societăți le au de făcut în străinătate, pentru **ca Banca Națională să asigure devize**.

Au participat : **Gr.Dumitrescu** (guvernatorul BNR , profesor la Facultatea de drept ,căruia i s-a aprobat un concediu ,cât deține funcția)

Oskar Kiriaceascu (vice-guvernator BNR) , **Costin Stoicescu** (administrator BNR) ,

ing. Bujoi (dir. g-ral al **Societ.Petroșani**) ,

ing.M.Constantinescu (dir.g-ral Creditul Minier)

«LEGEA Utilizarea elementului românesc în întreprinderi, 2-3 iul.'34

ing. N.Todorescu (ministr. Industr. și comerț) , **Eug.Titeanu** (raportor)

(DAD, MO 9,10, șed din 2,3 iul.'34)

a) **ing. N.Teodorescu** : **Expunerea de motive** ;

b) **ACCuza** (LANC) c) **dr.N.Hasnaș** (PNL)

d) **G.Deleanu** (PNL-g) e) **N.Rizescu -Brănești** (PNL)

f) **Flaviu Șuluțiu** (PNL) g) **Al.Alimănișteanu** (PNL)

h) **Șt.Mihăescu** (PNT) i) **M.Plătăreanu** (PNL)

j) **Fritz Conert** (P:Germ) k) **V.Serdici** (PNT- ex Lupist , PNT)

l) **Adam Ionescu** (PT-fără Lupu) m) **Petre Bejan** (PNL)

n) **Pamfil Șecaru** (" Curentul ") o) **Romulus Seișanu** (Liga antireviz.)

p) **I.Răducanu** (PNT) r) **Vlad Dimitriu** (PTR)

Vezi la fișiere Legislație, Guvern, Naționalism, Partidele respective

Aici extrag doar realități (și informații) de ordin economic.

Se remarcă absența de la dezbateri a liderilor PNT (activi fiind "lupiștii")

[LD : Există **două linii de polemică** . Una legată de paternitatea legislației în materie :

Legile Vintilă Brătianu (1924) ; **Legea Răducanu** (1929) care le-a suprimat ;

Legea Teodorescu (care se debate)

Cealaltă polemică oglindește concepțiile privind **protecția muncii naționale**, viziunea asupra **industriilor, a străinilor, a capitalului** .

[LD : la fel ca în cazul celorlalte legi, dezbaterile la această lege prilejuiesc paranteze deosebit de

interesante despre : istoricul **industriei românești** ; evoluția **legislației economice** ; **legile**

protecționiste ; doctrinele economice (" **prin noi înșine !** " ; " **porți deschse** ") ;

naționalismul economic ; **capitalul străin** ; xenofobia economică ; **antisemitism** ; ș.aa)

11.)Ing. N. Teodorescu (ministr.Industr.),utilizarea elementului românesc ,

Expunerea de motive.

«Evoluția legislației

Încadrarea cu personal românesc a întreprinderilor cu caracter economic ,

a constituit o principală preocupare

De fapt, în toate legile privitoare la **regimul minier și industrial**, s-a făcut o **legătură** între

sacrificiile speciale la care Statul se angaja față de întreprinderile private

și încadrarea acestor întreprinderi cu elemente românești .

" S-a căutat să se stabilească un **echilibru** între **interesele de ordin național** și posibilitatea ca

supravegherea și conducerea întreprinderilor cu **capital străin** să fie exercitată de către

reprezentanții directi ai acestui capital.

-1877.Legea de încurajare a industr.naț.

Prima lege de **încurajare a industriei naționale** - din anul **1887** - în primul său articol ,

condiționează acordarea avantajelor , consemnate în acea lege, de **angajarea personalului**

român , în proporție de cel puțin **două treimi** ;Reese în mod clar că **legiuitorul era preocupat** de a da **un caracter cât mai național industriei care se stabilește în țară** ,chiar în epoca în care **această industrie era aproape inexistentă** și când, prin urmare, **se justificau** și mai mult dect astăzi ,**toate sacrificiile pentru atragerea capitalului străin.**

-1903, 1909.Proiecte

În două proiecte de legi (1903, 1909), alcătuite înainte de intrarea în vigoare a **legii din 1912**, a apărut și **mai accentuată tendința de ocrotire a personalului românesc**. Prin proiectul din 1909 , ministrul Al.Djuvara ,a împărțit personalul în **4 categorii** (administrativ, tehnic superior, lucrători specialiști,salahori) la fiecare categorie **fiind prevăzută proporția minimă** de personal românesc.De asemenea prevedea **avantaje speciale** pentru întreprinderile la care **personalul românesc va fi ridicat la 80%** .Din motive politice conjuncturale, **legea nu a fost votată.**

-1895,1904.Legile miniere

Legile aveau jurisdicție numai în Vechiul Regat ,în teritoriile alipite fiind în vigoare o **sumă de legi și statute diferite** ,după regiune și după minereul ce se exploata .

-1912.Legia protejării industriei naționale (Vechiul Regat)

" Legii din 1877 ,a urmat **legea din 1912**, care e în vigoare și astăzi.

Prin această lege, nu numai că **se mărește cota minimă obligatorie de personal românesc** în întreprinderi , **de la 66% la 75 %** , dar **se stabilesc diferite categorii de personal**

- tehnic și administrativ - cu scopul de **a impune ca atât conducerea administrativă cât și cea tehnică să fie în majoritate națională .**

" **Regulamentul** acestei legi, prin **art. 21** , dezvoltând principiile legii, **caută să concilieze necesitățile de specialiști** în anumite ramuri industriale , cu acelea **de promovare a muncii naționale.** "

-1924.Legia minieră din România Mare

Legea din 1924, a fost prima lege complectă care unifica toate regimurile diferite existente la acea dată. În această lege, la art. 60 , se stabilește un minim de 75 % personal românesc pentru fiecare categorie de funcțiuni.

-1930.Legia de reglementare a migrațiilor ;

-1930.Proteguirea muncii indigene ,

În afară de legile industriale și miniere, au fost și **legi speciale** în care era fixată **situația personalului străin în întreprinderi.**

Dacă prima are **un caracter quasi -polițienesc** (de control) a doua a avut **un caracter economic național** .Prin **art. 4** , era **oprită imigrarea specialiștilor străini** ,pentru lucrările care puteau fi executate **de elemente românești**.De aici rezultă că proporțiunea de **25 % de străini admiși în întreprinderi** , pe baza legilor speciale, indica **minim 75% personal românesc.**

Ing. N. Teodorescu / 2 iul.'34

▣Regimul străinilor

[LD : este evident că prin lege nu se urmărea " purificarea" străinilor. Dimpotrivă !

Dacă **puterea economică , financiară și managerială a României** avea aceste limite

Era bine, era rău ? ! Și da și nu ... Depinde din ce unghi era văzută chestiunea...]

Cu toate aceste dispozițiuni relative la promovarea elementului românesc în întreprinderi, **țara noastră rămânea totuși printre țările cele mai tolerante din lume**, din acest p.d.v.

Lăsând la o parte **Bulgaria** - care **interzice cu totul accesul străinilor** în întreprinderile sale - precum și **țările din vecinătatea noastră Iugoslavia, Polonia, Ungaria** - care au **legiuri foarte severe privind străinii** ;apoi **Cehoslovacia , Austria, Danemarca** , chiar și **Anglia și Franța** , **sunt mult mai puțin tolerante decât noi.**

România înțelege a avea o asemenea atitudine **față de elementul străin** ,spre a reprezenta

interesele capitalului ,însă numai în măsura în care situația gravă de azi o mai poate permite .Actualmente , când șomajul începe să ia proporții din ce în ce mai îngrijorătoare , în România - în special șomajul intelectual - când o sumă de specialiști : ingineri, chimiști, contabili, arhitecți etc etc , cu perfectă pregătire, stau de ani de zile fără să găsească posibilitatea de a-și valorifica cunoștințele lor, **este necesar de a se lua măsuri de îndreptare. "**

" Cu toate aceste greutăți, **proiectul lasă o proporție de 20 % personalului străin**, pentru a da o largă posibilitate capitalului **să-și aibă personalul de încredere pentru toate categoriile de funcționari ;mai mult decât atât , în ceea ce privește administrațiunea ,proporția se poate ridica până la 50%** (art. 1)

" O încurajare specială se acordă **industriilor ce se vor crea în viitor** ,care, prin specialitate sau importanță, **pentru o bună conducere tehnică și administrativă**, necesită un mai mare procent de personal străin, timp de **2 ani**, (până se pregătesc și românii) pe baza unu **Jurnal al Consiliului de Miniștri ,proporția elementului străin poate să fie mai mare .**

Pentru întreprinderile care sunt în directă legătură cu apărarea națională, încadrarea personalului (român sau străin) ,**va fi supusă autorizării anuale** a Ministerului Industriei și Comerțului , după **propunerea unei Comisii** formată din delegați ai Președinției Consil. de min., Industriei și Comerțului, Muncii, Marele Stat Major.

Pentru exercitarea controlului aplicării legii, la sfârșitul fiecărui an, întreprinderile erau obligate să trimită situațiile exacte

Cu toate dificultățile ... **proiectul de față va contribui la promovarea elementului național, fără ca interesele capitalului străin investit în România să fie lezate** ,fără a diminua posibilitățile colaborării de viitor cu acest capital.

Expunerea de motive - ministr. Teodorescu / 2 iul.'34

12) ACCuza :Legea Utilizarea elementului românesc în întreprinderi, 2, 3 iul.'34

(DAD, MO 12, 2 iul.'34, p. 853- 854)

▣ Adjudecarea spiritului legii

" **Legea** care ni se prezintă astăzi , poartă **celebrul nume** - și generațiile viitoare vor avea ce scrie în această privință - poartă **frumosul nume " utilizarea personalului românesc"** în întreprinderi ,**ca și cum ne-am afla într-o colonie oarecare** , și unde **sărmanii autohtoni ar găsi că este necesar să fie întrebuințată și munca lor în întreprinderi.**

" Vă întreb , dacă nu înțelegeți **durerea acestei legi, durere care dovedește înlăturarea elementului românesc în propria lui țară** , în mod sistematic , până la aceea că a trebuit să vină **în anul de grație 1934** , un distins ministru , cum este **d.Teodorescu** - cu care avem de altfel relații foarte dulci, de la interpelarea cu zahărul , însă dulceața este numai ptr d-lui, iar pentru noi este amărăciunea (ilaritatea) - și un distins raportor ,cum este **d-I Titeanu** , care să ne prezinte , spre examinare acest proiect de lege .[-----]

Slavă Domnului, văd acum , că în anul **1934** , am avut fericirea să trăesc încă , pentru ca **s-o văd realizată** . Desigur, grație generozității dvs. Dar mai ales grație și necesității în care vă găsiți [---] **sub presiunea opiniei publice [-----] care îmi dă mie deplină satisfacție și confirmă toată politica pentru care am luptat o viață întregă** .(aplauze LANC) [-----]

#Pericolul capitalului jidănesc.

" Dar nu e vorba de mine, dar **se săvârșește un mare progres** , atunci când **se recunoaște necesitatea de a se protegi munca națională**. [---]că este necesar ca **această muncă să fie proteguită de stat** . [---]Această lege **nu este o lege de șomeri ,ci este o lege națională** **Nu este de acord cu "optimismul" raportorului , care consideră capitalul străin interesat să-și supravegheze interesele .**

Capitalurile care se prezintă la noi sunt, să spunem cuvântul, care unora din dvs nu vă place, **capitaluri jidănești.Capitalurile jidovești urmăresc altceva decât supravegherea folosonței lor pe acest pământ. Capitalurile jidovești urmăresc să se substituie elementului românesc în țara aceasta** . [-----]

#Exclusivism național

"Ei bine, d-le raportor, d-le ministru, eu , în această privință , **ași cere să modificați legea dvs. Și anume, nu admit 80% .De ce 80 % ? De ce recunoașteți dreptul străinilor să figureze cu 20 % ?** Care este argumentul pe care-l socotiți ? [-----]

A venit vremea ca noi să fim stăpâni pe industrie ; pe cât e posibil, să fim stăpâni pe toată munca românească. Nu admitem să ne dați cu țârâita - 80% , 70% , 50 % , ca și cum am trata cu cineva care are aceleași drepturi ca și noi, pe pământul acesta **Nu admitem aceasta** .[[-----]]
proiectul de lege al dvs eu îl consider de tranziție [----] **voi mai aștepta 45 de ani ,** poate nu, cât îmi va da Dumnezeu .

O să-mi ziceți : ce aștepti d-ta ? **Aștept ca să vin eu , să vă înlocuiesc pe acele bănci și să aplic politica națională românească așa cum se cere de mult, i se impune, ca supremă necesitate în momentul de față "** (aplauze LANC)

ACCuza / 2 iul.'34

13.)dr.N.Hasnaș (PNL), la legea protejării muncii naționale, 2 iul.'34

(DAD, MO 12, 2 iul,'34, p. 855-856)

[LD : Pentru mine, dr.Hasnaș este prototipul " liberalului român " sincer, obișnuit Nu este un " teoretician" ,un " doctrinar" Dar tocmai de aceea ... susținerea ideilor liberale , prin el, capătă o consistență populară, accesibilă, convingătoare ,fără ocolișuri și speculații . Este bucuros că legea este prezentată de ing.Teodorescu,pe care îl cunoaște de când era student, om ridicat prin munca sa .]

«Doctrină și continuitate PNL

Legea . este " răzburarea immanentă a nevoilor țării ";este "**concepția și continuitatea PNL "** care a căutat să dezvolte cât mai mult **elementul românesc**. "când Partidul Liberal venea cu o **concepție românească a industriei românești** și a **capitalului românesc** , cu concepția de a introduce **elementul românesc** în toate industriile și muncile ,**găseam în spatele nostru** **Partidul Conservator** , care opunea toată forța și toată energia pentru dărâmarea acestei **concepții** " (aplauze la majoritate) [-----]

Dacă lucrurile stau așa, este **datoria fiecărui guvern care se respectă ,să caute să ridice cât mai mult elementul românesc**,să-l apropie de nivelul cultural general, făcându-l **să prospereze**. Prin urmare , **salut din toată inima această lege** pe care o aduce **Partidul Liberal**, care dovedește , și de data aceasta ,**că a știut să fie alături de nevoile Țării Românești. Aceasta este concepția și continuitatea PNL "** [----]

/Legile PNL:1887,1904,1909,1912

Primele legiuri de protejire a elementului românesc au fost întocmite de **Paridul Liberal**.

Atât legea din **1887**, cât și legea din **1904, 1909**, se datoresc Partidului Liberal.

Cine nu-și mai amintește **cât a luptat pentru protejirea elementului național,Vintilă**

Brătianu ? Nu a fost el botezat de xenofob ?A încurajat cu toată energia **industria românească și munca românească**. [---]După război, **fiecare țară se închide în carapacea sa ;** fiecare popor **caută să producă în țara lui ceea ce are nevoie** . Această politică, pe care **Vintilă Brătianu a urmărit-o** cu atâta strășnicie, **este singura politică sănătoasă**. [----]

/Minoritarii=cetățeni români

Sunt unii străini care , atât prin **alipirea provinciilor dezrobite** , cât și prin nevoile societății noastre și serviciile făcute țării noastre ,**pot fi socotiți ca cetățeni români**.

Ce să facem cu aceștia ?Putem noi , o țară de 18 milioane de români, cu 4 milioane de străini, **să-i omorâm , pentru a face plăcere d-lui Cuza ?**(ilaritate)

Avem o mare datorie, o imperioasă datorie. **Noi trebuie să căutăm să ridicăm elementul românesc ; să lăsăm pe fratele neamț să muncească ; să- întindem mâna cu toată plăcerea și cu toată dragostea ;** dar să luăm toate măsurile și să întrebuițăm toate mijloacele ,să ridicăm ecnomic și cultural elementele românești .[---]

/Capitalul străin

Se admite capitalului străin să aibă reprezentanți , atât în conducerea cât și la controlul acestor întreprinderi , alături de elementul românesc. [----]

Și atunci mă întreb : **de ce să pun 80% români ?** Trebuie să găsec forma cu care să dau capitalului străin posibilitatea conservării capitalului său și al câștigului.

Dar munca ,munca să fie românească !

dr.Hasnaș / 2 iul.'34

14.)G .Deleanu (PNL-g), la utilizarea elementului românesc, 2 iul.'34

(DAD, MO 12, 2 iul.'34, p. 857-858)

[LD :El este industriaș.Consideră legea inoperantă, inutilă ,putând avea consecințe grave . Pentru moment, argumentele lui mă conving .Dar ,intervine ministrul Teodorescu , apoi Eugen Titeanu , și , treptat ,unele lucruri se lămuresc, altele se încurcă și mai mult.]

▫Personalul din întreprinderi:proporțiile.

Străini ----- 26.000

Pașaport Nansen (ruși, armeni)----- 8.000

Și atunci , ce reprezintă , ca proporție, acești străini ? **Nici 2 %**

#Legea este inutilă,formală

Legea în discuție, prevede **75% pentru personalul românesc și 25 % pentru străini .**

Legea spune că **industriașii sau patronii** au dreptul să aibă până la **20 % elemente străine, cu pașaport .Aceasta însemnează că ei mai pot aduce cu încă de zece ori mai mulți !**

[----])! **S-a spus (Cuza) că legea nu este a șomajului ! El crede, din contra, că este a șomajului și că se datorește nu celor 2% străini ci crizei economice.**

Sunt tineri titrați care așteaptă de ani de zile să-și găsească o ocupație.[----]

#Legea duce în eroare

Legea a dat atâtea speranțe , dar când se va aplica , **va aduce multe deziluzii,o mare neîncredere față de conducătorii țării.**

S-a lăsat să se creadă **că legea va lovi în dreapta și în stânga pe toți cei de altă religie sau de altă rasă ,și că va da de lucru numai elementelor pur românești .**

"Să vorbim cinstit . Așa s-au petrecut lucrurile.

Vă întreb eu : **este sănătos și bine pentru progresul nostru ,ca asemenea idei să poată să încolțească în sufletul tineretului nostru ?Nu se face o greșeală, din acest p.d.v. ?**

Deleanu /

▫ Soluția : întărirea activității industriale și de credit

" este locul să amintesc , în special d-lui ministru al Industriei și Comerțului, care ar trebui să fie măsurile pentru a se îndrepta situația, pentru a se rezolva problema locurilor de muncă și sărăcia din marea masă a muncitorilor și a tineretului intelectual :

[enumeră câteva din aceste măsuri] :

-ing.Teodorescu : Dvs , care sunteți industriaș ,mă mir că cunoașteți așa de puțin situația industriilor ! Mai bine aduceai exemple reale și o soluție, decât atâtea critici .

Gh.Deleanu / 2 iul.'34

15.)N.Rizescu - Brănești ,la utilizarea elementului românesc , 2 iul.'34

(DAD, MO 12, 2 iul.'34, p. 859- 860)

[LD : este industriaș român. Aduce câteva informații interesante .]

Legende "Industriașului român "

În Țara Românească **s-a creat o legendă** care a trăit până în zilele noastre :**că românul nu este bun de întrebuințat nici în comerț, nici în industrie ,** pentru că nu se poate adapta acestor

activități economice. Dacă așa au fost timpurile o dată, apoi **astăzi ele nu se mai compară** cu ceea ce a fost . De ce a fost atunci așa ?

Pentru că **negustorii români** , înainte vreme, **când îndrăzneau să-și deshidă o dugheană, erau persecutați pe toate căile de agenții administrativi**. Cum își asortau rafturile cu mărfuri, venea căpitanul de călărași sau polițaiul, sau prefectul cu primarul, le rechizionau marfa ... reclamau ministrului plenipotențiar, care intervenea încât românul băștinaș nu putea progresa ! S-a creat o altă legendă, că **cei mai buni negustori sunt românii ardeleni** , deoarece făceau comerț în țară și trăiau sub protecție străină ! [-----]

În calitatea mea de industriaș, afirm categoric : **Românul se pretează perfect la orice industrie. Primele legi în folosul industriașului român au fost făcute de PNL.**

Acum istoria se repetă . PNL vine cu o lege care redresează această stare nenorocită.

Cu toată politica de autarhie, industria românească este pe cale de redresare .

Puterea de absorbție este mare .

Dar **intelectualii își găsesc plasament în industriile pur românești.**

Sunt însă **industri străine** care au putut trăi foarte bine **sub politica târnăcopului** [PNȚ] , care **refuză și astăzi** elementelor românești **posibilitatea de a conlucra la aceste industrii.** "

#Surplus de ingineri, lipsă de maiștri !

[LD : atenție! Nu este acesta un defect de organizare al școlii românești ? Și nu este și o dovadă de mentalitate deficitară a clasei mijlocii ? Am mai întâlnit semnalat că absolvenții de școli tehnice și meserii preferau să intre în comerț, să se facă portari, chelneri, ș.a , numai nu la meserii]]

Majoritatea elementului străin , care formează un **contingent extraordinar de mare** , nu numai **inginerii, ci maiștri industriali, tehnicienii** conducători de ateliere .

Ori noi, în această privință , **stăm foarte prost.** [-----]

Rizescu / 2 iul.'34

16) Flaviu Șuluțiu (PNL), la utilizarea elementului românesc, 2 iul.'34

(liberal, ardelean, "Liga antirevizionistă")

(DAD, MO 12 , 2 iul.'34 , p. 861)

[LD : cred că Șuluțiu supraesimează efectul legii și că este chiar în eroare privind minoritarii, pe care el îi consideră " străini" ; în accepțiunea legii , minoritarii era considerați " cetățeni români" . Nu a fost singurul care a căzut în această capcană, dar, fie și pentru câteva ore, mulți parlamentari români și-au slobozit gura .]

#Înlocuirea străinilor din întreprinderi !

Declar că **voi vota această lege** pe care **înțelepciunea și patriotismul d-lui ministru** îl prezintă Parlamentului . **Efectele ei vor depăși** , de sigur, **înlocuirea simplă a unui oarecare număr de străini din întreprinderi.** "Se va curma , în sfârșit - și aici găsesc marea importanță a legii - **acel boicot sistematic al românilor , în industriile conduse de străini sau minoritari** care , în anumite cazuri , **au dat rezultate revoltătoare .** " [-----]

#Pericolul minoritar , revizionist

Acest fapt este foarte alarmant , fiindcă întreaga noastră frontieră spre Ungaria , cu mici excepții, **este împănată cu întreprinderi industriale și comerciale minoritare , cuib de rezistență minoritară , nucleu de ofensivă revizionistă.**

Nădăjduim ca actualul proiect , cinstit și , mai ales, **îndârjit aplicat , va pune odată pentru totdeauna la punct această situațiune insuportabilă** care a fost semnalată adesea ori, atât prin **moțiunile tuturor secțiunilor Ligii Antirevizioniste** din Ardeal, cât și prin cunoscutul plebiscit românesc al ziarului "**Curentul** "

Flaviu Șuluțiu / 2 iul.'34

16.a) Al. Alimănișteanu (PNL), la utilizarea elementului românesc., 2 iul.'34

(DAD, MO 12, 2 iul.'34)

#Nerespectarea legilor

Legea răspunde unei necesități vechi de câteva decenii .Cu 30 de ani în urmă , s-a prevăzut **prin lege ca 70% să fie personal românesc.** **Din păcate , această dispoziție nu a fost respectată .**

-ACCuza : De ce ?

-Alimănișteanu : Știi și d-ta !

-Madgearu : Este un secret între d-ta și d Cuza ? (ilaritate)

-Alimănișteanu : **Tocmai fiindcă nu s-a respectat** măsura aceasta ,[----] Având în vedere ca această lege nu va avea soarta celor din trecut, **el o va vota** .[-----]

#Străini / români

Astăzi ,când **guvernul vine cu o lege pentru utilizarea personalului românesc** ,trebuie să observăm ca **procentul de 80% de personal românesc să fie respectat și în ce privește personalul superior , tehnic și administrativ.**

Art. 1. prevede ca **cel puțin 50% din membrii Consiliului de administrație** și al **Comitetului de direcție, să fie români.**

Eu cred că este mică această cotă ; ași fi de părere **să se ridice la 55%** ,pentru ca **întreprinderea să aibă , efectiv, un caracter românesc.**

Eu sunt de părere că **oricât de mică ar fi întreprinderea , să se stabilească prin lege ca cel puțin jumătate să fie personal românesc.** în Consiliu și Comitet ul de dir.

În ce privește **celăalt personal, să se respecte cota de 80% .**

Foarte bine ați hotărât ca în **întreprinderile românești să cunoască limba română.**

Art. 3 , privind **funcțiile de directori** (general, administrativ , comercial) se spune că pot fi ocupate de străini ... dacă nu se depășește cota de 20% .

Și aici **trebuie adus un corectiv : dacă sunt 2 directori, unul din ei să fie român** , indiferent de procent . **Numai așa** s-ar putea înțelege că este o **întreprindere românească.**

Alimănișteanu / 2 iul.'34

17.)**Ștefan Mihăescu(PNȚ), la utilizarea muncii românești, 2 iul.'34**

(proaspăt PNȚ,industriaș , șef la "Asociația inginerilor")

(DAD, MO 12, șed. din 2 iul.'34, p. 861- 864)

[LD : **Mihăescu nu reprezintă chiar p.d.v. al PNȚ , ci al lui personal ; de aceea, este deseori contract , corectat , lămurit chiar de proprii colegi național-țărăniști. Pe mine mă interesează mai mult el, pentru că este p.d.v. al unui industriaș.român .]**

Mihăescu / 2 iul.'34

Teodorescu

-Mihăescu :Regretă că nu poate fi documentat ;Raportul a fost depus abia azi.

Ministerul nu a pus la dispoziție materialul necesar

-N.Teodorescu : Unul dintre cel mai **avizați** cu proiectul ești **tocmai d-ta** ,în calitate de **delegat al unei Asociații de ingineri.**

-Mihăescu : A așteptat acest proiect ; ar fi vrut să felicite guvernul ; nu o poate face,deoarece **legea nu îmbrățișează decât foarte puțin** din situația actuală

Eugen Titeanu

-Mihăescu:DI raportor Titeanu nu este tehnician, este **doctor în filozofie**

-Titeanu :Doctor în **Științe economice** și doctor în **Științe juridice** ,de la **Facultatea din Paris.**

Acest titlu nu-l pun nici pe cartea de vizită nici pe firma casei .Este pentru prima dată că trebuie să-l exhib public, pentru a rectifica aserțiunea dvs.

-Mihăescu :Eu vă felicitez pentru aceasta .Dvs tot ați dat câteva cifre

Dar în **Expunerea de motive** ele nu există și nu ne putem da seama de acel procent de 80 % propus și **nu se arată nici legislația străină** în materie

#Titeanu:Legislația străină în materie

-I.Răducanu : Ar fi fost ușor să se arate această legislație străină, care există

-Titeanu :Este destul să citim **Expunerea de motive** făcută de dvs ,care este **o vastă compilație a acestei legislații**. Ce constatăm ?Că **legislația internațională** , în materie de **protecție a muncii**, s-a accentuat din ce în ce,**devenind aproape prohibitivă**. Un singur principiu există la baza sa :**controlul, admiterea condiționată, temporară** ;Iar în unele țări, pur și simplu,**prohibiția**.Aceasta este în Austria, Danemarca, Ungaria, Jugoslavia, Polonia și America.

-Mihăescu : Eu găsesc că **nu ar fi fost indiferent dacă dvs ați fi arătat că în celelalte țări există aceste legi prohibitive deoarece acest procent de 20% este prea mare !**

Dacă ași fi știut asta , aș fi făcut propagandă în partidul meu, ne-am fi înscris mai mulți la discuție, am fi cerut ca procentul de 80% să fie majorat

-Titeanu :Eu apreciez convingerile dvs , dar **mă îndoiesc că v-ar fi urmat partidul** [urmează o târguială-polemică privind aceste procente la diverse categorii ,în care Mihăescu, secondat de georgistul Constantinescu -Bordeni ,propun procente de 10% , 5 % pentru străini]

-Al.Cartojan : Într-o chestie așa de importantă , care privește munca națională,**era necesară și prezența ministrului Muncii** , să ne dea statisticile

-I.Răducanu : Dle președinte , Camera pretinde și **prezența ministrului Nistor**[-----]

#Titeanu:Personalul străin în industrii

-Eug. Titeanu : Respinge acuza nedreaptă. **Raportul** cuprinde cifrele cele mai importante, privind **personalul străin din diverse industrii** :

Industria îmbrăcăminte și mode	27,7%
Industria alimentară , personal superior	47%
Industria îmbrăcăminte	43%
Industria textilă	44,8 %
Industria chimică	28 %

Când **dvs vorbiți** [aluzie la statistica senatorul DRloanițescu, preluată și de Deleanu]

de 2 % străini, aveți dreptate , dacă raportați acest procent la totalitatea proletariatului manual și intelectual , înregistrat la Ministerul Muncii .

Dacă veți raporta acești străini la **totalitatea populației** ,veți ajunge la **o cantitate infimezimală !**

"Statistica loială, reală, este aceea care raportează numărul străinilor la totalitatea angajaților dintr-o bransă industrială .Astfel se ajunge la cifrele prezentate de mine.[---]

-Mihăescu :Cifra de 200.000 de lucrători și funcționari în industria mare , este sigură.

După legea dvs, **ar putea intra în țară 40.000 străini**,în vereme ce , deocamdată,**sunt doar 25.000** (în industria mare,mică, comerț etc)Și atunci de ce să punem acest 20% procent ?!

Șt.Mihăescu

18.)M.Plătăreanu (PNL), la utilizarea elementului românesc , 2 iul.'34

(DAD, MO 12, șed, 2 iul.'34 , p. 865 - 868)

[LD : mai întâi ironizează oratorii - Deleanu, Mihăescu - care participă la dezbateri fără a fi pregătiți, folosind câteva date din discursurile lui DRloanițescu sau I.Răducanu ; mai bine renunțau la cuvânt .

Face **o abordare din unghiul naturii capitalului din întreprinderile industriale din România** care schimbă problema și trezește la realism .Este și un **prilej extraordinar** de a pune **față în față concepțiile celor două partide -PNL și PNT-privind capitalul străin**,concentrate în devizele **"Prin noi înșine !"**și **"Porți deschise ! "**]

Plătăreanu / 2 iul.'34

#Capitalul industrial .

#Conflictul dintre *muncă și capital*

Din capul locului **problema acestei legi s-a pus greșit**, văzută numai **printr-o prismă**. **O problemă socială** ca să aibă pretenția că **rezolvă un conflict**, așa cum este conflictul dintre **muncă și capital**, trebuie să **țină socoteala**, neapărat, cu riscul unei rezolvări hibride, **de ambii factori**. Și dacă între acești doi factori **se găsește un echilibru** - cum voi dovedi că este în această lege - **atunci legea este bună**.
Când ați discutat legea, dvs ați uitat un lucru : **nu se potrivește situația de la noi cu situația altor țări**. Pentru că în alte țări nu se pune problema capitalului investit, cum se pune la noi. Acolo capitalul este autohton.

«PNL, PNȚ: poziția față de capitalul străin

În țară la noi, trebuie să se **țină seama** neapărat și de **acest prim și elementar factor**, care în **unele întreprinderi are glas de vot**. [-----]
Legea trebuie să **păstreze acest echilibru**, pentru că totdeauna noi ne-am plâns de această penurie din ultimul timp de **capital străin**. **Este inutil**, și ar fi **penibil** pentru noi, să **luăm acest aer de agresivitate**, făcând impresia **că ne războim cu aceste capitaluri străine**, pe care **dvs, național-tărăniștii, le-ați dorit, le-ați invitat, le-ați arătat**. Întotdeauna, în curs de zece ani, toate platitudinile posibile, **aruncând tot felul de reproșuri partidului național liberal, pentru atitudinea lui**. [-----]
Plătăreanu / retro 1924, 1929

«PNL, PNȚ: Protecția muncii românești

-**Plătăreanu** : Eu știu un lucru : **când cineva se botează într-o apă politică** cum v-ați botezat dvs d-le Mihăescu - **își cunoaște și nașul**. Se pare că **dvs nu v-ați apropiat istoricul partidului**, fiindcă **dacă vi l-ați fi apropiat**, trebuia să știți de ce, în această materie, **partidul dvs nu a venit cu această lege**.

-**Mihăescu** : **Nu am uitat**. **Dovadă** este faptul că, în ce privește **personalul superior**, care privește capitalul străin, **am fost de acord cu procentul stabilit prin legea dvs**.
Nu am uitat, prin urmare, interesele justificate ale capitalului străin.

-**Plătăreanu** : Am vrut să spun că **nu ar fi fost nevoie de această lege**, astăzi, **dacă partidul dvs nu ar fi luat acea atitudine îngrozitor de antiromânească, în 1924, când s-a votat Legea muncii** a lui **Vintilă Brătianu**. Vă aduceți aminte de **art. 14, 15** și următoarele, când **nu era pletora de intelectuali**, când **nu erau aceste valuri care bat așa de zgomotos și așa de strident la ușile muncii românești**. **Vintilă Brătianu** a pus **o proporție de 75% în favoarea muncii românești**, nu global, ci **pe fiecare dintre ramurile de producție**.

- **Mihăescu** : **Dacă Vintilă Brătianu, atunci, a pus 75%, cât ar fi pus acum în favoarea muncii românești, când este această pletora ? De sigur cel puțin 90%**.

- **Plătăreanu** : **În 1929, după 4 ani și jumătate de aplicare a legii**, s-a petrecut un eveniment internațional. **După o campanie de 4 ani încheiați, dusă de toată presa lui Deterding**, care avea interes în afacerile cu petrol, **s-a ajuns la acea celebră promisiune, pe care PNȚ a făcut-o**, pentru considerațiunea că **acest capital străin, care se simțise vexat, să poată fi tentat să se reîntoarcă**, fiindcă, se spunea, **că a părăsit Tara Românească**, ca niște păsări migratoare, **din cauza legii lui Vintilă Brătianu**. **În 1929, vă aduceți aminte, cu ocazia unui banchet celebru dat la Londra, unui membru marcant al PNȚ, s-a luat obligațiunea formală** ca, în 1929, **să se desființeze acest primat al muncii românești, în toate categoriile de întreprinderi românești**. Prin urmare, **ceea ce face astăzi PNL, nu este decât întoarcere la legea a cărei paternitate este indiscutabilă**. [-----]

Plătăreanu /

« **Legea Teodorescu**

Prin această lege, s-au obținut lucruri importante :

/Procentajul acesta de **20 %** ;

/Modul de **salarizare** (art. 7), o inovație existentă doar în legea franceză, care cere **întreprinderilor să trimită Ministerului Industriei tabloul personalului străin și român**, cu funcția fiecăruia, cu vechimea în serviciu și cu remunerația pe care o primește .

Ministerul va interveni pentru ameliorarea salarizării personalului românesc.

/Ținerea registrelor de contabilitate în limba română. În nici o legislație nu se găsește această precizare, este o inovație românească. **Se făceau fraude fiscale .Se trimitea un inspector** acolo , cu 5-6 clase,luate Dumnezeu știe cum, la o societate străină, i se puneau la îndemână registrele , și ce putea el înțelege în englezește ?!

/Măsura de **sanționare a acelor care nu respectă clauza** . De ce nu s-a prevăzut pedeapsă penală ? **Simțul măsurii** este cel mai bun lucru , atunci **când vrei să armonizezi** factori economici determinanți, **nu ajută nimănui o măsură gravă** .

Ministrul Teodorescu s-a inspirat din legea din 1924, a ținut seama de dezideratele și **Expunerea de motive** făcută atunci de **Vintilă Brătianu , care explica cota de 75 %** .

-Mihăescu :Credeți dvs că **Vintilă Brătianu a prevăzut o criză economică** ca cea prin care trecem ?!

-Plătăreanu : Eu mi-am spus o părere , **mi-am făcut datoria, am explicat** de ce această lege trebuie plasată în **constelația legislației internaționale**.

Consider legea bună, dinamică, obiectivă, realistă . PNL se poate mândri .

" Revendic pentru noi continuitatea în această materie , vă rog să votați acest proiect cu încredere și cu sentimentul că **PNL** , prin această operă , a făcut, ca totdeauna ,**nu o operă demagogică ,ci o operă de interes social și de armonie socială "**(aplauze prelungite la PNL)
M.Plătăreanu / 2 iul.'34

19.)**Fritz Connert (P.German) , la utilizarea elementului românesc, 2 iul.=34**

(DAD, MO 12, 2 iul.'34, p. 869- 870)

▣ **Legea Teodorescu**

Proiectul s-a discutat în mod amănunțit în **Comisiunea specială a Camerei**. A luat și el parte și și-a spus părerea .Se va referi la câteva observațiuni cu care nu a putut convinge pe ministrul Industriei .

În numele PG , recunoaște necesitatea legii de a încuraja și proteja munca națională, muncitorii indigeni . (aprobări la majoritari)În timpul de astăzi, când toate **statele tind spre autarhie** , când avem șomaj,avem datoria să **sprijinim muncitorii noștri**. " [----]

Connert / 2 iul '34

#" **Naționalismul" legii**

#**Fața ascunsă : antiminoritară**

[**LD** : Este adevărat că **legea avea unele echivociuri, dedesubturi, care determinaseră și confuziile** unor vorbitori anteriori , între străini ,ca **"cetățeni"** sau ca **"etnie "**
Dar lucrurile fuseseră lămurite Ce anume din lege nu convenea nemților ?]

Dar Proiectul are o latură pe care noi nu o putem accepta .

Nu contestăm **dreptul statutului de a supraveghea industriile** din această țară ,precum și **întreprinderile** care stau în legătură cu **apărarea națională** .

Prin urmare, **admitem acest principiu**.

Dar , ni se pare nouă că **modul de aplicare** a acestui principiu , **depășește limitele necesare și constituie un amestec** al statului **în treburile economice private** .[-----]

"D-lor deputați, trebuie să **amintesc** un lucru : s-a vorbit astăzi aici despre aceste **măsuri**, **dar despre care nu se spune totul , căci sub ele se ascunde ceva** .

Acestea au două fețe : o față pe care o cunoaștem cu toții , din textul proiectului care **se referă la apărarea națională** , și **care este foarte bună ;dar este și un alt scop** care se urmărește prin aceste măsuri : **un scop ascuns , un scop naționalist** .[-----]

#**Registre în limba română!**

Dispoziție care **trebuie să o combat cu toată tăria** : prin care se ordonă ca **toate întreprinderile sunt obligate de a ține registrele în limba română !** [----]

#Încălcarea art.4 din Statutul minorităților !

[LD:La 15 ani de la unire ,minoritarii refuză să țină actele întreprinderilor în l. română !
Iată un episod concret privind **discriminarea făcută în 1919 țărilor succesoriale** , prin care nu pot –ca țări libere și independente – să-și poată ține (și verifica) actele comerciale, juridice sau de orice fel, în limba statului .România –stat poliglot ! Să-și imagineze cineva în câte limbi trebuiau scrise registrele în România ! Și iată pe "cetățenii" români ,amenințând și șantajând că prin folosirea l.oficiale ... s-ar învenina relațiile cu poporul german !]

Pentru combaterea acestui art 4 ,**voi invoca o dispozițiune** din Tratatul de pace .
De 15 ani, de când **sunt deputat , nu am făcut nici o dată aluzie la această Tratat .**

Acum trebuie s-o fac. Noi suntem răspunzători față de populația care ne-a trimis aici .
Iată ce este scris în Tratatul pentru ocrotirea minorităților [-----]

" D-lor, v-aș ruga foarte mult să **renunțați la art. 4** , care puteți fi siguri că **nu are nici un sens și nu veți putea nici aplica** . Aceste dispozițiuni nu sunt nici aplicabile , nici raționale , nu au nici un sens,ci numai **înveninează relațiile dintre poporul român și poporul nostru."**

Fr.Connert / 2 iul.'34

20.)Vasile Serdici (PNȚ) , la utilizarea elementului românesc, 2 iul.'34

(ex-lupist, devenit PNȚ -ardelean)

(DAD, MO 12, 2 iul.'34, p 869 - 873)

[LD : pe fond, diferențele dintre cele două partide nu apar așa de mari. Dimpotrivă,

Ceea ce-i opune și îndârjește este paternitatea legii și meritele .Serdici susține că Legea Răducanu (1929, Migrația) este mai bună și suficientă ;Liberalii apără Legea Teodorescu (legată de Legea Vintilă Brătianu, 1924)Numai că demonstrația lui Serdici , parcă este un discurs de pe vremea când, lupist,atâca politica PNȚ ! Scoate în evidență greșelile făcute - ca un "naționalist" sadea dar .. **conchide că legea este inutilă și rea !**

Altfel, vehiculează diverse statistici, date, exemple , cu străinii .]

Serdici / 2 iul.'34

«Retro'29 Legea Răducanu :protecția muncii indigene

"**legea dvs este inutilă și** , ca toate legile inutile, această lege îmi pare chiar **cu totul dăunătoare** .

Dvs ați avut - am avut cu toții - **un instrument excelent** pentru scopul pe care îl urmărim , și , cu datele pe care le voi da, **nădăduiesc să vă dovedesc** această afirmație și anume că Legea Răducanu [Legea Migrațiilor] din 1929 ,era un **foarte bun instrument** pentru scopul pe care îl urmărim. "

Legea Răducanu a ieșit într-un **timp de început de șomaj**, încercând **să raționalizeze și să limiteze concurența mâinii de lucru străine și a profesionaliștilor străini.**

Legea a îngăduit ministerului Muncii să ia **măsuri reale și eficiente** de reglementare a intrării și șederii în țară a străinilor , și , începând cu această lege, "**avem o preocupare de ocrotire a elementului indigen pe piața națională a muncii** .

Când Răducanu a adus legea în dezbateri , s-a făcut **o largă dezbateri** ,Răducanu fiind etichetat atunci ca **xenofob .Și actualei legi i se vor aduce acuzații de xenofobie** .

Ați auzit pe dl.deputat Connert aducând asemenea acuzațiuni.

" **Eu constat că aceste acuzațiuni sunt nedrepte** , pentru că dvs ,**nu numai că nu manifestați sentimente xenofobe** , prin această lege , **dar prin dispozițiunile ei mergeți împotriva însăși a scopului legii** .[---]

Serdici /

«1933.Supușii străini

[LD: câte concluzii eronate se pot extrage din folosirea statisticii ! Din partizanat PNȚ-ist, Serdici lucrează cu statistica și calculul de procente folosit de DR Ioanițescu la vremea legii Răducanu , care evaluase procentele raportându-le la nr.populației (5,9%) **cifra care ar face legea**(cu cei 20% străini) **inutilă.Răducanu** i se alătură , nemulțumit că legea a trecut în competența

ministerului Industriei, deși era mai bine la Ministerul Muncii .
Serdici Ignoră metodologia legii liberale , dar ... ar fi dorit-o mai drastică !]
Statistica (1 mai 1933) , arată că avem următorii "supuși străini " :

Autorizați să exercite profesii pe cont propriu -6.484
Salariați 24.000
Care nu exercită nici o profesie 10.000
Cu pașapoarte Nansen românești 8.000
Bulgari grădinari 1.500
Deci , în total , cca 51.000 capi de familie.

Raportat la 1 milion de salariați - cum zice dl Ioanițescu că avem -dă un procent de 5,09% străini ! Deci un număr mult mai mic decât prevede legea dvs , deci legea este complet inutilă !

-dr.I.Costinescu (ministr.Sănătății) : d-ta raportezi la totalul populației ! Ori trebuie să ai în vedere situația pe ramuri industriale și întreprinderi !

-I.Răducanu :Ministrul sănătății acum reprezintă pe ministrul Industriei și comerțului !

[LD : chiar ei ceruseră prezența ministrului Muncii ! Sunt mizerabili !]

-dr.I.Costinescu : Ministrul sănătății este și industriaș, și nu are nici 1 /la 1000 străini !

-Serdici : Vă voi da cifre mai recente :

În ian.1934, o anchetă :

1.800 întreprinderi	234.000 salariați	4.900 străini .
Întreprinderi	Procent	
Textilă : 44,08%	Îmbrăcăminte : 43%	Chimică : 28%
Alimentară : 27, 5%	Ceramică : 19,6%	Metalurgică : 18 %
Petrol : 14 %	Fierărie : 13, 4 %	Celelate : sub 13 %

Răducanu:Polemă "ministerială "

[LD : deși intervențiile lui I.Răducanu au fost , în majoritate , hodoronc -tronc le notez pentru că oglindesc pasiuni și orgolii care și-au pus pecetea pe actul guvernării.]

-I. Răducanu : vreau să fac o observație , deși ministrul Industriei este obosit Se vorbește mereu despre simplificarea aparatului de stat .Ei bine, eu sunt surprins că dvs veniți aici ca ministru al Industriei , cu o amplificare .Până acum , ministrul dvs nu se ocupa de problema muncii și de lucrătorii străini ;aceste probleme erau de competența ministrului Muncii .

-Teodorescu : Ministerul muncii va fi reprezentat în toate comisiile, și-și va da avizul.

-Răducanu : Eu propun ca ministrul Sănătății să treacă la o direcție a ministrului de Intene , pentru că nu-i văd utilitatea , iar ministrul de Industrie și comerț să treacă la ministrul Muncii , formând ministrul Economiei naționale . Aceasta este o sugestione.

-Șeicaru : dacă s-ar desființa ministrul Muncii, ar dispărea și controversa între dvs d-le Răducanu , și d-l Ioanițescu ! (ilaritate)

-Răducanu : Dle Șeicaru, dvs , ca organ neutru de presă, nu trebuie să vă amestecați în chestiunile interne de partid . [---]

/Serdici: nu va vota legea

-V.Serdici :Recunoașteți că legea Răducanu a fost mai bună, o lege care a dus la scopul urmărit de noi,care este același cu cel urmărit de dvs astăzi.

dar fiindcă această lege nu constituie un progres față de legea Răducanu,și nu ne apropie mai mult de scopul pe care îl urmărim,fiindcă este inutilă și cel mult vă va îngădui să vă plasați favorizații care astăzi nu mai încap în slujbele statului , în industriile particulare , pentru acest motiv eu nu votez acest proiect de lege (aplauze la PNȚ)

V.Serdici

21.)Pamfil Șeicaru , la utilizarea elementului românesc, 2 iul.'34

(dir." Curentul ") (DAD, MO 13, 2 iul.'34 , p. 873-874)

Șeicaru / 2 iul.'34

▀Legea Teodorescu=un prim pas

Consideră legea de **oportunitate națională** , răspunzând unui interes capital, marcând doar un **punct de plecare** al altei probleme .Deocamdată, **legea fixează drepturile muncitorilor cetățeni români** [----]

/Proportionalitate pentru minoritari !

[LD : cea mai bună dovadă de confuzia creată prin termenul de "*străin*" folosit de lege .
O dovadă însă și a manifestării unui **naționalism interior**, care ,în realitate,preocupa pe români,Pe de o parte , români care încă considerau pe minoritari "străini"(de limbă,religie, ș.a) pe de altă parte ,și minoritarii care se considerau "străini" de poporul român.
Cine ignoră această realitate pentru epoca interbelică, ori este ipocrit ,ori este de rea credință.
Corectitudinea interpretării , însă, nu trebuie să fie univocă ,ca fiind o mentalitate exclusiv românească,ci trebuie să aibă corespondent și la minorități, deopotrivă :maghari, germani, evrei, ucraineni ș.a]

Va veni o altă lege să stabilească **proporția cu națiunile conlocuitoare** .[----]

Eu socotesc această lege **introdusivă ; va trebui să se stabilească și proporția naționalităților conlocuitoare** .

-**ACCuza** : Dle Șeicaru, vă rog, **este vorba de români , nu de cetățeni români** .

-**Șeicaru** : Proporția între **cetățenii români și necetățenii** ...

-**ACCuza** : Dle Șeicaru, vă rog **nu schimbați caracterul legii**, este vorba de români,**și nicăeri nu veți găsi cuvintele " cetățeni români "**

-**I.Răducanu** : Cetățeni, ca **noțiune juridică** .

-**H.O.Roth** : Adică **cetățeni români** .

-**ACCuza** : **Aceasta este interpretarea d-tale, eu zic altfel.**

/"Numerus Valahicus "!

-**Șeicaru** : Dlor, eu merg direct , fără să ascund nimic :**români în sensul juridic** al cuvântului.

Va veni o altă lege să stabilească **proporția cu națiunile conlocuitoare** .

-**ACCuza** : Dle d-ta strămuți discuția , vrei să introduci legi noi...

-**Șeicaru** : Eu socotesc această lege **introdusivă ; va trebui să se stabilească și proporția naționalităților conlocuitoare** .

Pamf.Șeicaru

22.) Adam Ionescu (PTJ - fără Lupu), la utilizarea elementului românesc, 2 iul.'34
(DAD, MO 13, 3 iul.'34 , p. 971-972)

[LD : importantă intervenția lui pentru că **determină o precizare** care , până atunci,plutise în echivoc :ce se înlege prin **personal românesc ?**

ministrul Teodorescu răspunde clar :"**Evident, cetățenii români.Chestiunea este stabilită prin Constituție** " .Așa că toate euforiile naționaliste ,antiminoritare s-au "desumflat"

Dar începând cu această lege, va spori **vigilența românilor față de acordarea cetățeniei**]]

#Sistemul colonial al capitalului străin

PTJ va vota legea , deoarece **corespunde unei necesități** a timpului de față."**El este actul reflex al instinctului de conservare națională** .Această măsură nu este de sigur un **act de naționalism exagerat sau de șovinism din partea noastră** "

Până acum s-a legiferat fragmentar [----]

"Faptul că **elementul românesc este îndepărtat , ostracizat din industriile care s-au înființat** ,se datorește mai mult **acelui spirit de lucru în sistemul colonial.**

Capitalul străin care vine aici , **înțelege nu numai să-și asigure o bună rentabilitate, dar și un plasament al conaționalilor.** " [----] **Ar trebui , totuși, privilegiați străinii căsătoriți cu românce**, care sunt sau vor deveni cetățeni români.

/Ridicarea proporționalității români/ străini

Legea de față , ridică procentul **personalului românesc de la 75% la 80 %** , pentru **fiecare din cele 6 categorii** de personal .**El ar dori ca această procent să fie ridicat pentru categoria a V-a**

(muncitori calificați) **la 95 %** și **pentru categoria a VI -a** (muncitori necalificați) -**să fie 100%**
I.Răducanu : propune **95%**

-**Teodorescu** : Această discuție nu prezintă nici un interes. Chiar dacă am modifica procentul, chiar dacă am reduce cu 10% nr. străinilor, fiți siguri că **nu vin în România muncitorii necalificați !** Nici acum numărul lor nu este important . [-----]

/Noțiunea de "personal românesc"

-**Adam Ionescu** : Care este înțelesul de " **personal românesc** " ?

-**Teodorescu** : "**Evident, cetățenii români. Chestiunea e stabilită prin Constituție .**"

-**Adam Ionescu** : Dacă prin " **personal românesc** " se înțeleg "**cetățenii români**" , în general, atunci **se impune o modificare** , fixându-se și **cota rezervată elementului autohton românesc**. Noi reprezentăm **75- 80%** din populația acestei țări, și de aceea , **în cota aceasta** , rezervată românilor, **cer să se respecte aceeași proporție de 80%** , pe care o avem față de totalul populației. Cu aceste amendamente, declar că **votez legea** . (**aplauze la majoritari**)

Adam Ionescu / 3 iul.'34

22.) Petre Bejan (PNL), la utilizarea elementului românesc, 3 iul.'34

(DAD, MO 13, 3 iul.'34, p. 972-973)

[LD : ia cuvântul după Adam Ionescu (PT) , pentru care **ministrul Teodorescu definește tranșant** noțiunea de "**personal românesc** " , în accepțiunea legii : "**cetățenii români** " , așa cum îi **consacră Constituția** . Bejan vorbește în spiritul unui **naționalism ponderat, onstructiv**, cu mare grijă pentru sensibilitatea minorităților și străinilor.]

Bejan / 3 iul.'34

▣ **Legea : împăciuire între români-minoritari-străini**

" **Țin să vă atrag atenția și vreau să o spun special de la această tribună** mai ales în urma discuțiilor de la secțiuni -că **n-a fost și nu este în intenția noastră să aducem o lege de dușmănie , de agresivitate , în contra elementului minoritar sau a elementelor străine din această țară ; nu avem intenția să aducem nici o lege de demagogie** , adică să prezentăm simple cifre de aparență de acoperire a necesităților , însă de fapt **să fie ceva neaplicabil sau inutil** .

" **Dacă, pe de o parte, nu se poate contesta statului român dreptul de a lărgi posibilitățile muncii naționale, dreptul de a lua toate garanțiile necesare în întreprinderi în legătură cu apărarea națională, dreptul de a rezolva, cel puțin în parte, șomajul manual și intelectual, de care țara noastră se resimte din ce în ce mai mult , pe de altă parte, trebuie să declarăm categoric, că nu este nici de cum în intenția noastră , nici fățiș, nici în ascuns, să eliminăm elementele minoritare din întreprinderi sau să eliminăm elementele reprezentante ale capitalului străin, ale aceluia capital, care , în mod onest și loial, a venit să contribuie la valorificarea bogățiilor noastre naționale. "**

[-----**prezintă observațiile** -----]

Nu numai că **nu este o lege agresivă** , dar **este o lege de împăciuire între elementul românesc și cel străin sau minoritar**. [-----] Este bine să venim cu **legi de prevenire , aplicate cuminte, aplicate cu energie dar cu bună credință** . [-----]

Bejan / 3 iul.'34

▣ **Siguranța apărării naționale**

Importanța legii nu o dau atât proporțiile stabilite prin lege." Eu cred că **dvs trebuia trebuia să insistați** , în primul rând, asupra **măsurilor care s-au luat pentru siguranța apărării naționale** . Este **pentru prima oară** când un asemenea articol apare într-o lege la noi în țară. Este **pentru prima dată** când preocuparea înaltă a **siguranței statutului român** , este introdusă în lege.

-**V.Serdici** : Dacă este vorba de siguranță, **de ce n-ați propus ca în aceste industrii personalul**

să fie exclusiv românesc ?

-Bejan : Sunt anumite ramuri, chiar de armament, **sunt anumite specialități**, pentru care ne vor trebui mulți ani ca să le stăpânim. Nici în alte țări europene, **fabricarea de puști nu o face fiecare țară. Grijă noastră va fi să alegem specialiștii din țările amice.**

Deci nu poate fi vorba de o exclusivitate definitivă.

Când ne dăm seama că **războiul de mâine va fi un război " tehnic" , în care industriile vor juca un rol preponderent**, nu puteau lipsi aceste precizări din lege.

P.Bejan / 3 iul.'34

23.) I.Răducanu (ex-ministru Muncii) la utilizarea elementului românesc, 3 iul.'34

(DAD, MO13, 3 iul.'34, p. 980- 983)

[LD : Răducanu este supărat că legea lui (1929) nu a fost considerată suficientă pentru protejarea muncii naționale. Intervenise deseori cu remarci pe parcursul dezbaterilor.

Acum, evocă și explică **legislația de protecție** inițiată de el (1930) și se străduiește să argumenteze **inutilitatea legii Teodorescu .]**

#Lege pseudo-naționalistă, demagogică

Pentru ce ați venit cu ea ? [---] numai pentru a aduce în fabrica de legi a României Mari , încă un proiect de lege ? (aplauze la PNȚ)

-**Teodorescu** (ministru Industrii) : **Cuvântul " fabrică de legi" a pornit de la guvernarea dvs !**

-**I.Răducanu**: **Cu legea dvs "vreți să afirmați formal elementul naționalist în politica dvs , și atunci veniți cu anumite norme care se adaugă , care nu înlătură normele din legea de la 1930, norme care , după părerea mea umilă, sunt inutile, vexatorii și, dacă îmi dați voie să adaug un cuvânt de efect aparent, aș putea să spun că legea actuală este o lege de efect aparent , aceasta în cel mai bun caz, ca să nu repet ceea ce au spus alții , că ar fi o lege demagogică, o lege vexatorie, o lege care nu ar avea decât sensul ca guvernul să-și îndeplinească un angajament luat față de opinia publică. " [---]**

#Spiritul colonial al legii

" Dvs , ori vreți să **ne tratați pe noi ca pe o colonie** , ori vreți ca azi opoziția să vă aducă acuzarea pe care Partidul Național-Liberal a adus-o Partidului Național -Țărănesc și pe care nu vreau să o repet aici . **Eu am fost acuzat în 1930 , de către presa străină, ca un xenofob.** Nu m-a mișcat întru nimic această acuzațiune , mi-am făcut datoria. [----] Pentru fabricarea acestei legi , **înlăturați cota de 80% pentru personalul inferior .** (aplauze PNȚ)

!PNȚ nu va vota legea

Aruncă unele săgeți la adresa ministrului Teodorescu (că este "produsul " industriașului Rizescu -Brănești, sau viceversa) după ce **ironizează** pe ministrul **Inculeț** (că ar fi " de bună credință ") după ce **taxează Raportul** lui **Titeanu** (ca pe " o compilație ") după ce **acuză** guvernul că vrea să aducă **legea pentru acordarea drepturilor depline** ca să poată guverna "prin decrete -legi " **Conchide că PNȚ nu va vota legea .I.Răducanu / 3 iul.'34**

24.)Vlad Dimitriu (PRȚ- Galați) ,la utilizarea elementului românesc, 3 iul.'34

(DAD, MO 13, 3 iul.'34, p. 983- 987)

[LD : în pofida tendințelor negaționiste ale iunianiștilor , ca înverșunat opoziționist, la adresa celor două partide mari, PNȚ și PNL, un sămbure de adevăr există în afirmațiile lui , privind **oportunismul legii** ,pus pe seama **simpatiilor opiniei publice** pentru **manifestările naționaliste extremiste** **Subiectul a fost ocolit de ceilalți oratori.**

În realitate, această problemă era deosebit de complicată și , cumva, irezolvabilă .

Care era , cu adevărat , dimensiunea industriei românești , în acel moment?

Asta nu înseamnă că **bășcălia lui** privind **industria " națională" și pledoaria pentru "stat țărănesc"**, face excepție de la demagogia radical-țărănesc.]

Dimitriu / 3 iul.'34

#Lege prudentă, nepuțincoasă, patriotardă

" Proiectul de față , sau din **moderațiune**, sau din **prudentă**, având probabil sentimentul că **nu poate rezolva problema aceasta** , nici **unitar** și nici **definitiv**, apare chiar **din capul locului cu o titulatură mai modestă** , **nu mai este vorba de protecția muncii naționale**, este vorba de o lege " **pentru utilizarea personalului românesc în întreprinderi**" .

Problema este țărnută și vom cerceta cu obiectivitate dacă, măcar restrânsă, proiectul răspunde la ce și-a propus. **Nu vom contesta** și n-a contestat nimeni **utilitatea** aducerii **unui asemenea proiect de lege** . Însă un lucru : **felul cum a fost depus** acest proiect de lege, și faptul că acest proiect **a fost premers de o interpelare** , **ostentațiunea** cu care această lege vine pe biroul Parlamentului , arată că dvs , înainte de a rezolva o problemă , **faceți un reproș, o acuzație**. [-----]

" Eu nu vreau să vă aduc acuzația că **ați satisfăcut un angajament politic de goală demonstrație patriotardă** în timpurile acestea când **se pare că anumite mișcări de dreapta au oarecare priză în opinia publică** , dar sunt de părere că **trebuie să întârziati acest proiect** , **poate chiar să renunțați definitiv la dânsul**, căutând, dacă voiți să îndrumați măcar soluționarea acestei probleme , **să aplicați legile existente** , **studiind serios măsurile necesare care să rezolve definitiv problema** ." [-----]

Dimitriu / 3 iul.'34

#Naționalizarea întreprinderilor= naționalizarea acțiunilor

" Opera de naționalizare a muncii, mai cu seamă după război, a fost o **preocupare** și am asistat , de la 1918 încoace , la o **cursă**, la o **întrecere** între regimurile care s-au succedat - **Partidul Liberal și Partidul Averescan** - pentru **naționalizarea unor anumite întreprinderi**. Rezultatul a fost însă că, **în loc să se urmărească naționalizarea personalului** , **naționalizarea muncii**, **în loc să urmărească ca acele întreprinderi să devină realmente întreprinderi românești** , nu s-a ajuns la altceva , **decât la naționalizarea " acțiunilor" acelor întreprinderi** .

#PNL=deținătorul acțiunilor întreprinderilor din provinciile unite

[LD:este o afirmație gravă , foarte importantă.Dacă, într-adevăr, lucrurile au stat așa, atunci sloganul pus pe seama regășenilor , că au vrut " Ardealul , fără ardeleni" este adevărată.

Nu aș vrea să o ocolesc, nu aș vrea să o edulcorez, dar îmi lipsesc datele , dovezile.]

"P.Averescan și P Liberal, s-au luat la **întrecere** , în întreprinderile care au venit prin faptul alipirii în granițele României Mari , și care mai de care din aceste două partide , prin aceia care compun **statele majore de conducere ale acestor partide** , **au pus mâna pe acțiunile întreprinderilor**, care înainte de unire nu erau românești.

Este adevărat că în lupta aceasta dvs ați triumfat și **Partidul Liberal a devenit astăzi deținătorul**, în majoritate, **a acțiunilor din toate întreprinderile care au fost naționalizate** , ca **acțiuni**, ca **interese comerciale**, ca **interese bănești** , însă **nu ca preocupare de protejire a muncii românești**.

-N.Rizescu -Brănești :Puteți să ne dați un exemplu de societăți din acestea ?

Afirmația dvs este foarte gravă.

-Vlad Dimitriu :Reșița, toate întreprinderile carbonifere , toate întreprinderile pentru **exploatarea lemnului** , toate întreprinderile miniere, care nu erau ale noastre, și au fost **naționalizate**, sub **regimul de comercializare** de sub **ministeriatul d-lui Tancred Constantinescu** , mai cu seamă. [-----]

Dimitriu / 3 iul.'34

#PNȚ:comutarea proprietăților

După ce **aceste bunuri au intrat** , cum au intrat , în **patrimoniul național**, adică **național-liberal**, a venit în 1928 **revolta național-țărănistă** , care era , la vremea aceea, o **revoltă populară** ,și care , printre alte legi de comercializare , **a comutat patrimoniul acestor societăți, dincoace, în alte mâini**.

- I.Plessia :Ați citat și Reșița ?

- Dimitriu : Reșița astăzi, este o societate cu caracter mixt , în care statul român are cea mai mare parte din acțiuni ; sunt și particulari deținători de acțiuni ale Reșiței .

#Farsa legislației protecționistă.

Eu vreau să arăt că opera de naționalizare a acțiunilor comerciale , cu scop necontestat național **nu a fost întovărășită de preocuparea pentru apărarea muncii românești .** / **Legile din 1887 și 1912** privitoare la protecțiunea industriilor naționale, au dat o primă de încurajare , li s-au acordat numeroase avantaje, care au fost prelungite , după război, și de PNL și de PNT. Grav este că nici una din acele dispoziții , privitoare la elementul românesc , nu au fost respectate .

În 1929- 1930, regimul PNT a venit cu **legile comercializării**, care au avut drept scop atragerea capitalului străin, și prin care o serie de dispoziții erau în favoarea capitalului străin.

Ele au avut și prevederi privind protejarea elementului românesc.

Dar nici dispozițiunile acelor legi nu s-au respectat ! [---]

#Farsa Consiliilor de administrație

[LD:15 august 2006. Așa cum ne plângem noi acum de jaful și împărțirea avuției României de foștii securiști , de fosta nomenclatură comunistă , de actuala clasă politică, la fel a fost perceput fenomenul corupției în interbelic. Fără să mă las inflamată de "mâini stângiste", știu și recunosc această plagă economic-politică ce a contagiât garniturile guvernamentale succesive ajunse la putere .]

Ați prevăzut în lege obligativitatea ca, în viitor, președintele Consiliului de administrație să fie român. Dle ministru, dar nu există și astăzi această dispoziție ? Există !

Și nu este această dispoziție o sinistră farsă ce se joacă pe bogățiile românești , acaparate astăzi , în cea mai mare parte, și de capitalurile străine și de conducătorii străini ?

Nu există și astăzi în capul fiecărui Consiliu de administrație , o păpușă, un Ionescu , un Popescu, care nu reprezintă decât interesele capitalului străin ? [-----]

Tocmai dvs să aplicați sancțiunile cuprinse în acest proiect de lege , referitor la eliminarea acestor președinți " simbolici" ? Credeți dvs că veți găsi curajul de a dărâma atâtea întreprinderi și să stricați atâtea lucruri bune și folositoare , pentru marea familie literară , prin evacuarea din capul administrației atâtor întreprinderi comerciale , a președinților Consiliilor de administrație, când aceștia sunt cei mai dragi membri ai partidului dvs ?

Desigur că nu .

Iată deci o dispoziție completamente lipsită de sinceritate , care nu se va aplica, căci ar însemna să vă tăiați craca de sub picioare , așa cum sunteți azi aranjați în partid. "

Dimitriu / 2 iul.'34

25.) Eug. Titeanu (raportor) concluzii la dezbaterile legii, 3 iul.'34

(DAD, MO 13, 3 iul.'34, p. 987- 990)

[LD : Atenție ! Alături de Aurelian Benteoiu, face parte din grupul " tinerilor liberali " care se afirmă ca personalități pregnante în această guvernare .

Discursul lui este deosebit : sintetic (fără a pierde ocazia unei fulgurante observații) , coerent (ca o demonstrație matematică , graduală) , elevat (fără prețiozități snoabe) , tehnic (fără obositoare demonstrații) , convingător (fără patetisme ieftine) , polemic (fără a aluneca în vulgaritate sau atac la persoană) .

[LD : Răspuns adversarilor : consecvență între o interpelare a sa și calitatea de raportor. La acest moment , Titeanu caracterizează , cum puțini au făcut-o , dezideratele , crezul , speranțele , tradiția , continuitatea , inovația , în ceea ce începuse să se numească gruparea " tinerii liberali" din PNL . De asemenea, subliniază racordarea solidară cu generația tânără a României în general, de la care asimilează crezul naționalist]

/ Legea Teodorescu : lege de tranziție, de echilibru, baraj ; explicații /

/ Răspuns la critici : LANC; PNT; PNA, P.G, PRȚ; ș.a /

/ Legislație străină - specific românesc /

/ Statistici și procentaje ; principii proporționalității /

/ Prorționalizarea salariilor /
/ Securitatea întreprinderilor legate de apărarea națională /
/ Acțiuni de spionaj și sabotaj ; acțiuni comuniste /
/ Minoritățile naționale : drepturi și datorii /
/ Tradiții, doctrină, realizări în istoria PNL /
/ Tinerii liberali : continuitate , solidaritate între generații //

Vezi document integral al fișier PNL VIII

Titeanu / 3 iul'34

#Criticile opoziției

" Dacă m-aș urca la această tribună , **condus exclusiv de sectarismul de partid**,ași fi foarte mulțumit de **atitudinea ostilă** avută față de această lege ,de către diferite partide politice și de către grupările care **nu au adus aici criticile obiective** pe care le așteptam de la **conștiința lor politică** sau de la **conștiințiozitatea științifică** a unor oameni de specialitate .

" Dacă ași fi mânat exclusiv de sectarismul de partid și **dacă ași vrea să fac demagogie**, mi-ar fi foarte ușor să iau rând pe rând **numele celor care s-au pronunțat împotriva unei legi** care este **onestă și fundamentală** pentru **apărarea muncii românești**.(aplauze la PNL) [---]

▣ Legea Teodorescu =lege de tranziție

Lege de tranziție , fiindcă noi - și aici ne deosebim de d-sa - avem convingerea că **nu suntem astăzi în posesiunea tuturor elementelor** care să ne asigure **acea totalitate de independență economică** ,pentru a legifera complet și integral în această materie .

Sunt modalități, sunt nuanțe, **sunt menajamente** . **Față de cine ? Față de capitalurile străine a căror colaborare noi o socotim necesară** , cu atât mai necesară cu cât aceste capitaluri vin să înlocuiască lipsa unui important capital mobilier românesc care nu este creat Prin urmare , lucrul se explică logic.

/Criticile PNT –p.d.v. individuale

Au mai fost **criticile PNT**. **Mi-ar fi greu să deslușesc o critică și un punct de vedere** .

Ca și în alte probleme la ordinea zilei , acest partid a înfățișat **foarte interesante** p.d.v.,dar **p.d.v. individuale**. Ce să aleg și cui să răspund ?

Să-i răspund d-lui Gafencu care la Senat a văzut în lege "**o lege de imixtiune polițistă** " sau **să-i răspund d-lui Răducanu** care vede în această lege "**o lege timidă**" ,fiindcă nu cere 100% personal indigen ?Iată **două puncte de vedere total opuse**.

/P.N-Agrarian –Goga-absent de la dezbatere

Pentru a încheia bilanțul criticilor prezentate , **voi aminti aici o absentă** , **o absentă care își are semnificația ei** și care poate să ne ducă la **concluzii interesante** în ce privește **sinceritatea anumitor agitațiuni** : este **absența Partidului Național-Agrarian** care altădată **a ridicat și el această problemă ,fluturând aici toate posibilitățile demagogiei fără răspundere** ,

Partidul Național Agrarian care **astăzi n-a venit aici să-și spună cinstit cuvântul** când este vorba de soluțiuni "(aplauze vii la PNLși unele bănci ale opoziției)

-ACCuza : O observație foarte justă .

-Eug.Titeanu :Eu știu că **este foarte ușor să înșiri liste întregi cu nume de rezonanță străină**;eu știu că **este foarte ușor să fluturi flamura tricoloră** ; dar atunci când simți cătuși **de puțin cadrul realist al răspunderilor care pot să vină ,ai datoria să spui ce este de făcut**. **Legea aceasta este slabă ?Legea aceasta este xenofobă ? Legea aceasta nu este suficientă Nimic !Partidul Național Agrarian a fost absent** în această discuțiune și cred că **faptul acesta măcar din punct de vedere politic, merita relevat** . [-]

Titeanu / 3 iul.'34

#Comparații cu legislația străină ?!

Raportul a fost criticat pentru că **nu a citat suficiente exemple din legislațiile străine**.

Acuzarea este justă. **Exemplele** sunt date în **Expunerea de motive**.

Când este vorba de **condițiuni specific românești** , această lege **o compar cu necesitățile mele reale și locale**, nu cu texte care se potrivesc sau nu se potrivesc **realităților românești** .

(aplauze la PNL) **Eu nu fac aici snobism legislativ, și nici bonjurism legiferativ !**

(aplauze vii la PNL)

Titeanu / 3 iul.'34

#Statistici și statistici ?!

S-a vorbit aici de **statistici** și s-a adus aici o foarte **ciudată interpretare de cifre** .Cu atât mai ciudată , cu cât **nu venea de la diletanți ai cifrelor,ci venea sau de la oameni de specialitate** , de la ingineri,sau de la **oameni preocupați de problemele economice** și, prin definiție, **buni statisticieni**.

Ni s-a spus : dvs prevedeți pentru **străini** un procent de **20%** ,când realitatea este că **avem numai 2 %** .Prin urmare, **legea nu numai că nu oferă un baraj, dar deschide zăgazurile** , devine **un adevărat magnet de atracție pentru străini !**

Evident, în aparență sofismul poate să prindă , **dar nu este vorba decât de un sofism .**

2% străini ?! Nu contest cifra. **Dar 2% străini raportați la ce ? Raportați la totalitatea proletariatului manual și intelectual** înregistrat la Ministerul Muncii, de sigur

Dar eu vă dau rețeta să găsiți și mai puțini străini decât 2% :raportați totalitatea străinilor la marea masă românească de 18 milioane și vă asigur că **nu veți găsi nici măcar un procent infimezimal** care să stabilească proporția acestor **străini** , **complet diluați în masa românească .**

2% străini ?! Da, dar atunci când acești 2% îi considerăm pe bransă de industrie , vedem că dau cu totul alt procentaj.Pe noi , **ceea ce ne interesează este repartiția.**

Pe noi , **ceea ce ne interesează este congestionarea din anumite branșe de producție.**

Pe noi, **ceea ce ne interesează este că această congestionare de populație străină cu pașaport , s-a grupat tocmai acolo unde reprezintă alungarea sistematică a noilor generații de intelectuali proleterizați.** (aplauze vii la PNL)

Și acum cifre :

/În industria chimică, o industrie în directă legătură cu apărarea națională ,28% personal tehnic superior străin ;

/În industria alimentară , avem 27,5% personal străin.

/ În industria de îmbrăcăminte și de mode, avem 43 % personal străin , deși româncă poate să aibă eleganță și fără acești 43%, fiindcă o are în mod natural de la Dumnezeu ...

/ În industria textilă , 44,8% personal superior tehnic, adică exact în acea categorie care ne interesează în deosebi.

lată prin urmare cifrele ! Regret că nu mai găsesc în ele legenda celor 2% !

Aceste procentaje se găseau în Raport.Regret că trebuie să constat ușurința cu care s-a citit Raportul. [-----]

Titeanu / 3 iul.'34

«Principiul proporționalității

S-a vorbit aici despre orice; s-au făcut interpretări politice ;s-au făcut aluziuni și insinuări. Dar o discuție tehnică a legii nu s-a făcut !

"Sunt acele puncte , în special, care corespund nu numai **misiunii economice a legii,** dar **cerințelor generale de opinie publică** și, în același timp, **crezului nostru de partid , în primul rând național ,liniei noastre ideologice de ieriși programului nostru politic de astăzi "**

(aplauze la PNL)"Am adus **principiul proporționalității** . Față de aceste contingente străine ridicate ,pe care vi le-am citat , **noi aducem amputarea celor 20% .** [---]

Titeanu / 3 iul.'34

«Capitalul străin –tratament diferențiat

" Noi socotim că , **oricât de interesantă** este colaborarea cu capitalul străin,și **oricât de necesară** ar fi această colaborare ,**capitalul străin are de urmărit aici scopuri, în primul rând, economice.**

Eu nu pot să cred că scopul principal al acestui capital este plasarea șomerilor din țările respective ! Nu cu asta poate fi rezolvată problema milioaneilor de șomeri din marile țări capitaliste !

" Înțeleg să-i dăm **capitalistului onest** , care vine să aducă aici **nu o mentalitate colonială** , **ci o mentalitate de cinstită și de loială colaborare** , **dreptul la control** , în ce privește **finanța lui și tehnica lui** .

" Dar , nu înțeleg ca, în mod sistematic, **să fie înlăturat** , cu o mentalitate colonială , **personalul românesc** , mai ales că această problemă ia astăzi **să fim curajoși și să o recunoaștem -aspectele unei adevărate nevroze sociale** ." (aplauze la PNL)

Titeanu / 3 iul.'34

▫Salarizare proporțională

"Este **dezideratul** , care a devenit **paragraf de lege**, adus de Comisiune,**dezideratul expus** de o seamă de **asociațiuni profesionale** ,care au cerut **proporționalitatea salarizării**. **Proporționalitatea salarizării** , reclamată de toate **sindicatelor profesionale**,de toate **asociațiile calificate** , **pe care noi nu am putut-o admite în forma ei inițială**.

Pentru capitalul străin nu am interes să stabilesc proporționalitatea între salarii ;

dar am dreptul de a interveni pentru a asigura elementului meu muncitor românesc , un minimum de salariu onorabil , care să fie **corespunzător funcțiunii** pe care el o ocupă , să fie **corespunzător capacității** celui care îndeplinește o însărcinare în întreprindere , care să fie **corespunzător rolului pe care are dreptul să-l joace** - acest element românesc - **în viața și în mecanismului general al acestei țări**.

Acest principiu, derivat din principiul **dezideratului proporționalității** , a trecut prin **Comisiune** și a fost **încorporat legii**. [-----]

Titeanu / 3 iul.'34

▫Întreprinderile legate de apărarea națională .

Legea este precisă : e vorba de toate acele **întreprinderi în directă legătură cu apărarea națională**. **Textul propus** conturează net **caracterul acestei intervențiuni** ;

o imixtiune care are la baza ei **un singur lucru : îngrijorarea românească condusă de aceeași permanentă preocupare** , care trebuie să fie pentru toți o **obsesie : apărarea națională** . **E clar** . [-----]

Titeanu / 3 iul.'34

#Supravegherea suspectilor.

[**LD :atenție ce criteriu subiectiv ! Oare Titeanu este sincer, diplomat, prudent sau naiv ?**]
Cum putea fi dozată " încrederea" sau"neîncrederea" individuală ? Sau era aceasta treaba **organelor de Siguranță ?**]

" De aceea **noi aducem un control justificat** de toate aceste exemple , control care **nu se adresează** câtuși de puțin **unei categorii de cetățeni** - am spus-o în Raport -**un control care se adresează exclusiv individului ca valoare morală**, individ în care **poti să ai încredere** sau **poti să nu ai încredere** .Depinde de **sănătatea morală a categoriilor de cetățeni** și de **solidaritatea lor cu acest stat** ,[-----]

Titeanu / 3 iul.'34

▫Naționalizarea întreprinderilor ?!

"Nu pot să uit toate eforturile pe care le-a făcut **acest partid pentru o permanentă resurecție și o permanentă afirmare românească**.(**aplauze la PNL**)

Nu uitați că sunt câteva decenii de abia de când **vămile acestei țări nu erau ale noastre** , de când **salinele acestei țări nu erau ale noastre** ,de când **monopolul tutunurilor acestei țări nu era al nostru** ,de când **această țară nu avea o bancă de emisiune** ,nu uitați că ,**dacă noi am fi mers în spiritul cosmopolitismului unora și al abdicării altora** ,**rețeaua de cale ferată ar fi rămas în mâini străine până la 1960 !**"

Titeanu / 3 iul.'34

Generația naționalistă liberală

[LD: revezi interpelarea lui pe problema muncii naționale , de pe banca opoziției]

" Pe lângă faptul că se formulase în acea interpelare **un crez politic** cu convingerea fermă că **acest partid va traduce în fapt** ceea ce constituia **dezideratul unei gândiri colective** și al unui **curent de opinie publică**, mai aveam încă o convingere, aceasta de ordin mai personal, o mărturisesc, credeți-mă, fără să fiu deloc subiectiv, fiindcă ce voi spune aici, reprezintă **gândul unanim al noilor generații care s-au înscris în Partidul Liberal.**

" **Noi aveam nevoie de o justificare.** Acest trecut glorios ne-a făcut pe noi, care am ieșit din frământarea naționalistă a Universităților, să vedem în acest minunat instrument de realizare pe plan național, și în această minunată organizație de guvernământ, cel mai bun instrument de împlinire a dezideratelor noastre **de emancipare și afirmare românească** "

(aplauze vii la PNL)

Îndoitul baraj al legii

[LD:aluzia la exploatarea colonială și la mișcările naționaliste extremiste, confirmă, deopotrivă, **îndoita țintă a liberalilor**: pe de o parte, o poziție de tolerare a capitalului străin "loial, onest", pe de altă parte, **captarea** (sau moderarea) **curentului naționalist extremist**, a demagogiilor asasine cărora le căzuse victimă, IGDuca]

Din acest punct de vedere, **legea de față** nu reprezintă un simplu baraj, ea reprezintă un **îndoit baraj, baraj împotriva concepțiilor de exploatare colonială** a acelor capitaluri care nu vin aici cu **gândul cinstit** și un baraj **împotriva demagogiilor asasine care caută să speculeze un tineret rățacit** "(aplauze vii la PNL)

" **Noi, care reprezentăm continuitatea dintre generații, continuitatea aceea vie, continuitatea aceea organică, noi care avem** mereu în ochi mitologica imagină a **torțelor care trec din mână în mână, noi care știm** că în acest partid, nici o dată o **mână slăbită n-a așteptat să cadă flacăra**, după cum nici o dată o **mână tânără pripită n-a avut ineleganța să smulgă sfânta ei lumină** "(aplauze prelungite la PNL)

" **Noi, noua generație, cei care purtăm pe frunte semnul cărții și semnul focului, avem conștiința că, deși înscrși în disciplina unui partid, tocmai de aceea și prin aceasta, ne-am făcut datoria către țară și datoria de solidaritate către noua generație proletarizată.** "

" [aplauze prelungite la PNL ; oratorul este viu feliicitat]

Eug.Titeanu

26)Adoptarea legii utilizării elementului românesc , 3 iul.'34

LD : au urmat concluziile ministrului **Teodorescu**, și legea a fost luată în considerare, apoi **discutată și votată** articol de articol, și în final adoptată **legea utilizării elementului românesc** / 2-3 iul.'34

27.)Evoluția bugetelor României , 1880 - 1933 , statistică , iun. 1934

(Rev. " **Parlamentul Românesc** ", 23 iun.'34, p. 1)

[LD : Transform datele într-un tabel . Sunt urmărite bugetele statului independent]

Anul	Bugetul	Spor în procent	Observații
1880	100 mil.lei -aur		Vechiul Regat, independent
1890	100 " " "		
1900		crește cu 20 %	
1900-1910	600 " " "		abia la 30 de ani de la independență !
1916	600 " " "		
1921	500 " " "	(7 miliarde lei - hârtie)	România Mare !
1922- 1929		Creșteri treptate, an de an	
1930	2 miliarde și jumătate lei -aur	(70 miliarde lei -hârtie)	Apogeu
1931	S-au redus câteva miliarde lei-hârtie ;dar s-a făcut un împrumut greu , de 9 miliarde		
1932	S-au redus 12 miliarde (față de 1931)		

28) Remaniere guvernamentală.,2-10 oct '34

(" Universul " , an 51, nr. 278, 11 oct.'34)

▣Departamente economice

- Gh.Tătărăscu** - președ. Consil de Miniștri , ministr.Armamentului ,
 - Vict.Antonescu** - ministr.la Justiție
 - Aurelian Bentoiu** - subsecretar de Stat la Justiție (din 23 sept.'35)
 - I.Nistor** - Ministr Muncii și Ocrotirii ;
 - VPSassu** - ministru Agricultură și Domenii ;
 - Mircea Cancicov** - subsecretar de Stat la Agricultură ;
 - Mihail Negură** - subsecretar de Stat Agricultură și Domenii
 - Richard Franasovici** - Lucrări Publice și Comunicații
 - Manolescu -Strunga** - ministru Industriei și Comerțului (demis la 1 aug.'35)
 - dr.I.Costinescu** - ministr Sănătății (va trece la Industrie și Comerț la 23 sept.'35)
 - Victor Slăvescu** - Ministru Finanțe ; ad-interim la Industrie ;
 - D.(Mitiță) Constantinescu** - subsecretar de Stat la Finanțe
(la 23 sept .trece **guvernator al BNR**
 - Gh Leon** - subsecretar de Stat la Industrie și Comerț ;
-

29.)I.Mihalache, discurs,Câmpulung, 1 oct.'34

("Adevărul " , 2 oct.'34)

[LD :Absentii de la lucrările parlamentului, național țărăniștii sunt în plină reorganizare provincială.ziarele publicau detaliat dezbaterele din partidele de opoziție,informând opinia publică cu mișcarea politică, cu ideile și dezideratele tuturor.Cenzura nu opera tăieturi nici atunci când guvernul era virulent atăcat .Conversiunea -lege la care țărăniștii de marcă nu participaseră, iar ex-lupiștii o respinseseră , acum este recomandată de șeful partidului.

#Guvernul Tătărăscu

/ Guvernul : dă impresia unei armate în derută , fără directive, fără șefi, fără răspundere ;
/" Tineretul liberal " care vrea neoliberalism, se agită zadarnic ;
/Guvernarea Tătărăscu - Cea mai rușinoasă pagină din istoria PNL ;
/Critică pe M.Negură că a dat în judecată cei mai importanți conducători din Cooperatie, pe criterii politice ;
/ Conversiunea este definitiv încheiată ;Datornicii și creditorii să respecte dispozițiile legii , pentru ca creditul să se învieze;
/ În PNȚ domnește o perfectă unitate de vederi .
Mihalache / 1 oct.'34

30.) Al.Vaida -Voevod, declarații politice , Timișoara , 13 nov.'34

("Universul" , 15 nov.'34)

Al.Vaida -Voevod - șeful PNȚ pe Ardeal -participă la **adunările comitetelor de județ** din Severin și Timiș -Torontal.La Timișoara a binevoit să răspundă unor gazetari :

Vaida / 13 nov.'34

#Guvern național ?

[Foarte simpatică mușcătura lui Vaida la adresa lui Iorga și Goga ! Mă mir cum n-a spus ceva și de Titulescu ! În orice caz, sunt și eu de acord cu el , din varii motive, că "**guvern de uniune națională** " nu se putea realiza în România !]

-Ce părere are de vânturarea , iarăși, a unui "**guvern național** " ?

-**Vaida** : Nu este contra unui guvern național , dar crede că **nu va fi nici o dată realizabil** , din cauză că **la alcătuirea lui o să se angajeze** ,iarăși ,**oameni ca istoricul neamului, dl Iorga, și poetul Goga.**"Eu fac politică , și nu poezie ca dl Goga, pe care nu l-am înțeles nici

o dată.Nu l-am înțeles nici în literatură pe d. Goga , decât atunci când i-am citit primul volum.

Eu am avut în politică o conduită , din cauza căreia **am avut să trag** de multe ori **consecințele**; totuși, **n-am cedat** nici o dată **principiilor** de care sunt călăuzit ."

" De aceea nu mă împac eu cu un guvern național "

Vaida / 13 nov.

«Cauza căderii guvernului Vaida

#Protejarea muncii naționale .

[LD : și dacă , totuși, Vaida are dreptate ? ! Și dacă totuși presa de stânga făcea prea mare gălăgie ? ! Hai , răspunde !]

Când era prim-ministru, alarmat de sute de mii de cereri ale tinerilor ingineri români și a altor elemente de valoare , cari i s-au plâns că somează din cauză că ,pentru ei, **portile industriei naționale le sunt închise**,A dat dispoziție să se facă o **statistică discretă** în această privință.**Rezultatul aflat a fost dezastruos , pentru elementul românesc.**

/Circulara secretă

Spre a evita turburările sociale ce decurgeau dintr-o atare stare,a dat , în calitate de prim-ministru , o **Circulară secretă** către **150 de directori** ai celor mai mari întreprinderi din țara noastră, pe care i-a rugat frumos " să fie atât de patrioți și inteligenți și să evite consecințele ce pot decurge din **gruparea românilor muritori de foame , în țara lor "**

" Cum n-ați răspuns dvs - căroră nu v-am trimis nici o circulară - **tot așa nu mi-a răspuns nici unul din cei 150 directori și mari magnați ai capitalului românesc.**

" N-am primit iarăși nici un cuvânt de observare de la vreo unul din ei ,asupra datelor îngrijorătoare , cari fuseseră stabilite de statistica ordonată de mine .

/Gălăgia ziarelor de "stânga"

[LD : sunt în mare măsură , și la această capitol , de acord cu Vaida .Zgârcit la vorbă , de obicei, mucalit și " de modă veche" ... **naționalistul omagiat altă dată** ,se vedea , acum , **taxat cu fel de fel de etichete .]**

A doua zi , însă, toate ziarele , cari se intitulează de stânga , democratice și naționale,**m-au atăcat** , făcând **larmă și în presa din străinătate ,și provocând căderea mea de la guvern .** Mă mândresc cu aceasta .Statisticile întocmite din ordinul meu ,au fost utilizate de d.Goga **în Parlament și republicate în " Țara Noastră " ca reclamă .**[.....]

" Dvs ,d-lor gazetari, ați copiat niște clișee din străinătate , v-ați franțuzit , citiți englezește , nemțește, ați adoptat din vocabularele străine acea **politică de stânga** ,sau **de dreapta** , în care căutați să încadrați întreaga politică a țării noastre ,și care **nu se potrivește de loc cu realitățile noastre sociale.**

" Noi suntem, d-lor, **un popor de țărani, 80% din populația țării muncește și susține tot aparatul de stat .** **Avem obiceiul urât de a copia legile străne** că doar **suntem Belgia Orientului** . Am copiat până și legea protecțiunii iepurilor de casă .

"Noi nu trebuie să ne luăm după clișeele politice de dreapta sau de stânga .

ci trebuie să căutăm să descoperim care este **metoda cea mai bună pentru a guverna un popor de țărani** , care nu este țăran francez, englez, german,sau elvețian, **ci țăranul nostru, așa inteligent cum l-a lăsat vitregia soartei. "**

Al.Vaida -Voevod / 13 nov.'34

Guv.Tătărescu .Legislatura PNL.Sesiunea a II-a ordinară .15 nov.'34 - 20 apr.'35

31.) Mesajul Regal , 15 nov. '34

(DAD, MO nr.1, șed. de joi, 15 noiembrie 1934, p. 1-3)

(rev."Parlamentul românesc" , 18 nov.'34 , p. 2-3)

[Doc. integral, Guvern Tătărescu, X]

LD: Extrase privin enunțările cu conținut economic.

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

[Organizare și învioreare economică-financiară]

" Opera pe care Guvernul Meu și-a propus să o înfăptuiască este în plină desfășurare .

În toate domeniile vieții Statului, **acțiunea de construcție și de refacere** a fost dusă cu hotărâre și cu tenacitate , obținându-se în timp scurt , **rezultate și ameliorări simțitoare** (aplauze)

" Situațiunea generală continuă a fi **dominată de problemele cu caracter economic și financiar** . Măsurile luate până acum pentru stăpânirea acestei situații și în special măsurile pentru **valorificarea produselor agricole** și adoptarea unui **nou regim de comerț exterior** , împreună cu **aplicarea legii lichidărilor agricole** (aplauze prelungite) au creat condițiunile prielnice pentru **restabilirea creditului public și privat** și pentru **reluarea unei activități** din ce în ce mai accentuate în toate domeniile economiei naționale. (aplauze)

" Această activitate **se va intensifica prin noi măsuri** , menite să stimuleze **toți factorii de producțiune** , și în special **agricultura** , și să adapteze organizarea întregii vieți economice la **nevoile create de criza generală** , păstrând credința că , din **înviorearea economică** a țării , vor trebui să izvorască fără întârziere și **înviorearea ei financiară** " (aplauze) [.....]

[Împrumutul înzestrării]

" **Rezultatul subscrierilor la împrumutul înzestrării** , constituie nu numai o strălucită manifestațiune strălucită de solidaritate , dar și **o dovadă a posibilităților materiale** pe care ne putem sprijini în **opera de redresare economică și tehnică a țării** . "

(Aplauze furtunoase , prelungite; strigăte Trăiască regele , trăiască Voevodul Mihai !) [.....]

Domnilor Senatori,

Domnilor Deputați,

[Legiferarea]

" Situațiunea generală și nevoile actuale ale țării , reclamă o acțiune constructivă ,desfășurată în toate ramurile muncii naționale și realizată nu numai prin **măsuri legislative** ,dar mai ales prin soluțiuni și **măsuri administrative** , a căror eficacitate atârnă de **hotărârea și rapiditatea** cu care se iau și se aplică . (aplauze)

[Legea Camerele profesionale - Ion Nistor]

[Consiliul Economic Superior]

" **Proiectul de lege** pentru reorganizare definitivă a **Camerelor profesionale** ,va face din aceste Camere , organe de **inițiativă și de activitate practică** , corespunzând astfel scopului urmărit prin crearea lor , iar organizarea unui **Consiliu Economic Superior** ,cu structura reclamată și **cu rolul determinat** de împrejurările și nevoile actuale,va constitui un **îndreptar indispensabil economiei noastre naționale** .

[Legea Cooperăției -Mihai Negură]

" Proiectul de **lege pentru organizarea cooperăției** , va fi adus în dezbaterea Camerei Deputaților , pentru a putea crea , cu un ceas mai curând, mijloacele și condițiunile trebuitoare pentru o **cât mai temeinică și rodnică îndrumare** a acestei **mișcări economice și sociale** " (aplauze prelungite) [.....]

[Legi pentru oștire-Gh.Tătărescu]

" Politica de pace și de concordie internațională , practică constant de toate Guvernele Mele, nu poate și nu trebuie să ne abată de la **datoria ce avem de a veghea ca armata să poată să-și îndeplinească** , în orice ceas, **datoria** (aplauze prelungite)

" Guvernul Meu vă va prezenta în această sesiune **proiectele de legi pentru înzestrarea și organizarea oștiri** " (aplauze)

Mesajul Regal, 14 nov.'34

32.)AFACEREA SKODA ,17nov.'34

(" Universul " , an 51, nr. 316,317, 18 și 19 nov.'34 .)

[LD : **Comisia Parlamentară** a fost constituită la **28 apr.'34**. Eu am urmărit acest scandal de la debut. Concluziile le- am scris pe parcurs Mi-ar fi plăcut să-l pot prezenta pe două coloane : varianta PNL varinata PNT Titluri, supratitluri, sublinieri, colorări, îmi aparțin.

Forma integrală a rapoartelor : Plic , ziare de epocă

Forma rezumată completă : **Vezi fișier Etică, "Skoda "**

Bentoiu

/ Comisia parlamentară .Sarcini /
/ Contractul Skoda , 17 mart.'30 /
/ Contract oneros
/ Prețuri ilicite /comisioane dubioase /
/ Omisiuni / neglijențe/ neconsultare /
/ Desconsiderarea industr.naționale /

/ Dispariția probelor / descinderea /
/ Răspunderea ministr.Popovici /

/ Cazul Boilă / Aventura lui Boilă /
/ Aventura lui Maniu
/ Pretinsul fals , cu vizarea lui Maniu
/ Scrisoarea lui Mihalache :
controlul averilor ; judecarea vinovaților
/ Necesitatea pedepsirii vinovaților /

Călinescu

/ PNT și ancheta parlamentară /
/ Guv.Manu ; planul de înzestrare ;
/ Contracte anterioare / Contractul Skoda /
/ Uzinele Europene / Pregătirea contractului /
/ Rigurozitate / consultări / studii /
/ Incapacitatea industr.naționale /
/ Politizarea și rachiuna politică /
/ Patimă , minciună , micime /
/ Descinderea la Skoda /
/ Calomnierea lui M.Popovici /
/ Tradiția scandalurilor publice /
/ Concepția PNT : controlul actelor publice /
/ PNT : concepția moral-politică a PNT /
/ PNT : legea controlul averilor... /

/ Calomnierea lui Maniu / falsul din doc. /

/ Comisia parlamentară și ancheta /
/ PNT- nevinovat /

a)Aurelian Bentoiu Concluziile raportorului general

" **La cea dintâi chestiune** cuprinsă în ordinea de zi a Camerei, aceea de a ști dacă **Contractul încheiat cu Uzinele Skoda** la 17 martie 1930 **este sau nu oneros**, analiza meticuloasă a probelor administrate ne îndreptățește a da următorul **răspuns precis** :

Contractul supus cercetărilor comisiei este un contract oneros.

Statutul român a fost în mod injust și grav păgubit

Prejudiciul este întreit :

1. Cel puțin o treime din obiectul comenzii , în valoare de cca 1.700.000.000 lei , **putea și trebuia să fie executat în țară.**

2. Examinând prețurile din contract , ajungem la convingerea fermă că **ele au fost în mod ilicit majorate în prejudiciul statului român.majorarea însumează la valoarea totală a contractului, 1.500.000.000 lei.**

3. **Contractul încheiat în taină , fără consultarea organelor competente a se pronunța, încheiat neisprăvit, lipsit de caietul de sarcini, a născut un viciu grav al nedeterminării obiectului , producând neînțelegeri, întâzieri, sistare.[.....]**

#Cazul Boilă

În întinericul rămas în urma dispariției probelor, **se deslușește, totuși, o figură delinquentă: aceea a d-lui Romulus Boilă.** Din actele aflate în dosarele Comisiei pentru controlul averilor de pe lângă Curtea de Apel din Cluj, și din depozițiunile luate în fața Comisiei de anchetă parlamentară, **se desprind prezumțiuni grave , precise și concordante** ,cari duc la concluziunea **provenienței delictuoase a sumelor obținute și mânuite de d-sa în cursul anilor 1929 și 1930.**Actele juridice invocate de d-sa , au toate aparența unor acte simulate ,

făcute exclusiv în scopul acoperirii unor realități condamnabile.

Onor Camera va avea să decidă dacă, pe baza gravelor prezumțiuni semnalate, urmează sau nu ca d. **Romulus Boilă să fie trimis în judecata instanțelor de drept comun**, pentru **delictul de trafic de influență** concomitent cu, sau după terminarea procesului privitor la **controlul averii, astăzi în curs**. [----mărturii, declarații, dovezi --] [---]

Miraculoasa prosperitate a d-lui Boilă, concomitentă cu tratativele și încheierea contractului, a dat loc la **grave bănuieli**. Din ancheta testimonială și din dosarul Comisiunii pentru controlul averilor de la Cluj, rezultă că **în intervalul 1928- 1931**, d.Boilă a fost de **o activitate pe cât de intensă , pe atât de variată**, depășind cu mult sfera competenței sale.

D.Boilă fusese înainte **profesor de drept constituțional**, catedră la care a revenit în ultimul timp. În intervalul mai sus arătat, **il vedem însă preocupat de chestiunea pensiilor pentru funcționari și pensionarii unguri**, de chestiunea **aprovizionării C.A.M., cu tutun**, și de **aprovizionarea armatei !** [-----]

Din declarațiile d-lui Boilă, Maniu și col.Drăgănescu reese că **în urma ofertei lui Renner, D.Maniu a dat ordin d-lui col.Drăgănescu ca în vacanța Paștelui să plece la Viena să achiziționeze armamentul** .

[Se face un citat larg din **declarația col Drăgănescu** care vorbește de caracterul " secret" al misiunii ; de faptul că i s-a dat pașaport de la președinție, cu alt nume ;despre întâlnirea cu Renner care i-a arătat lista ; cum s-a prezentat el la ministrul Cihoschi care i-a spus că Boilă este "un ticălos" .] [Se dă un citat din **declarația portarului de la hotelul Palace**, din care rezultă că Boilă și Renner au avut camere vecine și că la Renner venea, adesea, Seletzki ;

[Se dă citat din **declarația av.Vasile Marin** (fost șef cabinet în gov.Maniu) care a spus că **Seletzki venea ades la Maniu**, singur sau însoțit de Boilă ;

D.Iuliu Maniu a contestat declarația lui Vasile Marin, spunând că Boilă l-a cunoscut pe Seletzki după încheierea contractului , la Sovata , în aug.'30 .[-----]

Bentoiu /

▣ **Averea lui Boilă**

a) **Casă** în Dicosânmartin unde a profesat avocatura ;vândută în 1920

b) **Acțiuni** la banca "Vulturul" ;

c) **Bani** la Banca " Patria"

d) **Fabrică de cărămizi** (cu tatăl său) , vândută;

e) **Mobilier** ptr. 7 camere ;

f) **Bijuterii** -zestrea soției ;

II.) Între 1918- 2 apr. 1920 , a fost membru al Consiliului Dirigent .

A dobândit următoarea avere :

a) Dreptul la **salar de prof.universitar** ;

b) **Casă în Cluj**, cumpărată la 7 martie 1920 .

III.) Din 1921, a început **să se ocupe de minele d-lui Maniu** , care a fost mereu deficitară ;

Între 1921 - 1929, n-a dobândit nici o avere , dar a făcut multe datorii la Creditul Bănățean , Banca Centrală Bănățeană, Banca Maarmorosch Blank, Fabrica de celuloză, Banca Centrală din Cluj, Banca Patria din Blaj, CEC -Sibiu,Banca centrală -Turda, etc etc. etc.la încă 21 de bănci, fabrici , societăți , și la unele persoane particulare .**Total datorii : 33.041. 943 + 8.802.320 lei**
Toate aceste datorii au fost făcute în vederea **exploatării minelor din Apuseni** .

Cu toate aceste mari datorii, între 1929-1930 , el face tot felul de cheltueli :Urmează cheltuelile făcute în 1929- 1930 : reparația casei, mobilier de artă antică, lămpi cristal,automobil nou, covoare, casă la Mănăstur, acțiuni la diverse bănci, animale de preț,alt automobil, grajduri de piatră

Bentoiu / 17 nov.'34

▣ **Minele lui Maniu**

Din declarațiile d-lor Boilă și Maniu, și din actele de la dosarele pentru controlul averilor, Distingem cu privire la mine , două faze :

I.Până în 1930 , aceste mine aflate ca **drept de cociune pentru exploatare** în patrimoniul d-lui Maniu , au figurat din p.d.v. juridic **pe numele d-sale.D.Boilă** a avut calitatea de

administrator, simplu mandatar.

II. În 1930, d.Boilă a înregistrat la tribunalul Cluj, o firmă individuală ,sub denumirea "**Administrarea minelor de aur din Baia de Arieș**"

La 8 oct.1930 , între cei doi a intervenit **un contract** prin care Maniu a dat în arendă lui Boilă toate drepturile de exploatare și de folosință , toate drepturile miniere de orice natură.

[Sunt date numeroase doc. cu fel de fel de tranzacții ale lui Boilă, în administrarea acestor mine

LD : este clar că toate paragrafele - 3 pagini de ziar ! - îl vizau pe Maniu, tot felul de chichițe, tot felul de suspiciuni , contraziceri , se lansează insinuări , se fac supoziții

Ex. : " Se va putea ajunge la identificarea "**grupului anonim**" în persoana lui Seletzki , ascuns în spatele omului de paie Radermacher, prieten cu Sautermaister ,amândoi locuind în același oraș, Wiisbaden ?

Camera va avea să decidă dacă **pe baza acestor indicii [-----] poate fi trimis în judecată penală dl. Boilă** pe temeiul art. 146. cod penal ?

În sens afirmativ pledează **prezumțiunile** de o gravitate și de o concludență vecină cu certitudinea - în ce privește **proveniența delictuoasă a sumelor încasate**

/Trimiterea în judecată a vinvaților

[**Aici este atins guvernul Maniu, în mod insinuant și perfid. Atac cu propriile arme.**

Invocarea recomandării lui Mihalache]

" Un ultim cuvânt :: din cuprinsul dosarelor Comisiunii , **nu putem omite scrisoarea** adresată în cursul cercetărilor de d.Ion Mihalache și deosebita ei semnificație.

Credem că putem vedea în ea atitudinea unui partid - lămurită prin exponentul lui cel mai autorizat . D-sa cere controlul averilor miniștrilor în funcție , la data contractului.

Lumina în afacerea Skoda o cere țara întreagă și nu o poate refuza nimeni.

Cu aceeași preocupare vădită în tot cuprinsul Raportului,de a nu formula generalizări nedrepte și vexatorii, ci, dimpotrivă, **de a circumscrie și localiza culpele și răspunderile,credem că se poate , însăși din cererea d-lui Ion Mihalache ,trimiterea înaintea Comisiunii pentru controlul averilor ,a persoanelor arătate mai sus , ca trebuind să fie trimise în judecată .**

[**[LD : col.Georgescu și Romulus Boilă ? miniștrii în funcțiune atunci ? Nu înțeleg.]**

A.Bentoiu / Raportul Skoda / 17 nov.'34

b)Armand Călinescu (PNT) , Raport PNT,

Imediat după citirea **Raportului general** de către Bentoiu,**Armand Călinescu a depus** pe biroul Comisiunii **un alt Raportul PNT**,elaborat de deputații național-țărăniști din Comisie , redactat de **Armand Călinescu .**

C.Dimitriu (președ. Comisiei) a obiectat că un alt Raport nu-și are rostul,

întrucât numai Bentoiu a avut mandat din partea Comisiei.

Raportul PNT a fost reținut de Comisie , ca o simplă întâmpinare .

▫ PNT și ancheta

" Ținem să reamintim că **această anchetă parlamentară ,s-a întreprins în urma stăruinței noastre , a reprezentanților PNT din Cameră.** Și, întrucât ne privește, trebuie să **avem o îndoită mulțumire .**Pe de o parte, fiindcă **contractul încheiat cu uzinele Skoda ,care la început a fost înfățișat opiniei publice învăluit într-o serie de legende , se conturează astăzi într-o lumină mai apropiată de realitate.**

" În adevăr, în urma numeroaselor documente pe care noi le-am adus la iveală , **fie din arhivele autorității de stat , fie din arhivele secrete ale casei furnizoare ,rând pe rând vechile legende s-au văzut risipite ,vechile exagerări au fost topiteși atâtea insinuațiuni au rămas fără efect .**

▫ Apărarea prestigiului armatei

[**LD : eu mă deosebesc total de acest p.d.v. privind menajarea militarilor, oameni și ei, atunci când se discută asemenea afaceri , și cred că această mentalitate a fost scump plătită de România. Subiect tabu, cocoloșit cu grijă, el s-a arătat în toată dimensiunea, ori de câte ori**

armata a fost chemată să-și facă datoria : în primul război mondial, în 1914 la cedarea teritoriilor, în al doilea război mondial. Una trebuia să fie secretul militar , alta scăderile morale ale comandanților ei. Recunosc că va fi greu să abordez astfel chestiunea.]

" Dar, în afară de asta , noi credem că **trebuie să discutăm desbrăcați de rachiunile politice** , și fiindcă, în definitiv, **analizăm activitatea** unor organe ale **armatei noastre** .

Armata trebuie să rămână cu prestigiul ei întreg pentru că , în ceasurile grele, **Țara să se poată bizui pe ea.** Mărturisim că am preferi ca **dacă cumva se găsec greșeli în chestiunea Skodei, ele să fie mai degrabă ale civililor decât ale militarilor.**

Și , în orice caz, **nu este de iertat ca , prin fapta noastră , a oamenilor politici , să aducem o atingere prestigiului armatei "**

▫ Planul de înzestrare al gov. Maniu (1929- 1930)

▫ **Contractul Skoda - integrat planului .**

[LD : prezintă interesele firmelor de furnituri , concurența, episoade diverse.]

La 17 martie 1930 , **s-a încheiat contractul cu Skoda.**

Cumpăram material de artilerie, cca **600 guri de foc și munițiuni, cam cu cât a intrat România în războiul mondial** . Prețul era de cca **5 miliarde lei** .

La Comisia parlamentară, **Iuliu Maniu**, președinte de guvern pe atunci, a explicat **situația internațională dificilă** în care se găsea România : la răsărit , un vecin cu care nu aveam reglementată situația, agitațiuni la graniță ; la apus, o propagandă revizionistă din ce în ce mai intensă.

În 1930, a existat o alarmă , serioasă sau nu , contează mai puțin.

România s-a adresat atunci statelor amice să ne cedeze în grabă material militar .

S-au trimis delegații din stat în stat . Ni s-a arătat toată bunăvoința, **dar ne dădeau doar material vechi**. Experiența a fost plină de semnale de îngrijorare .

România face parte dintr-un sistem de alianță, în care trebuia să se încadreze cu prestigiu și demnitate . Nu avea veleități agresive, dar trebuia să-și asigure apărarea.

/Consiliul Superior al Apărării Țării (CSAT)

Consiliul superior al apărării țării (legea din 1924), compus din membrii guvernului și comandanții militari trebuia să se întâlnească regulat , să întocmească și să vegheze planurile de înzestrare . **Până în 1928, când a venit PNȚ la guvern, Consiliul se întrunise doar de două ori, și discutase chestiuni secundare .**

La 2 iulie 1929, guvernul Maniu a pus la lucru acest **Consiliu : planul de înzestrare elaborat de M. St. M.** Cu acest prilej, **Maniu** a subliniat importanța, eforturile ce trebuiesc făcute, cerând ca înzestrarea să fie urgentată, înzestrarea să fie redusă la jumătate.

Atunci **g-ral Mărdărescu** (ministr. de Război în gov. liberal) , **g-ral Petală**, au avut cuvinte de înaltă apreciere la argumentele și intențiile primului ministru.

/Contractele încheiate de Comisia Permanentă de Înzestrare

După consacrarea legală a planului de înzestrare , s-a alcătuit o **Comisiune permanentă însărcinată cu realizarea planului:**

a) Dotarea artileriei cu material modern : pentru asta s-au încheiat **contractele cu Skoda și Schneider-Creuzot ;**

b) Dotarea infanteriei cu puști mitraliere - **contractul Zbrojowka**

c) Recontrolarea munițiilor - se pregătise **un contract cu polonezii** , la plecarea de la guvern ..

d) Reorganizarea industriei naționale - **contract de 15 miliarde**, pentru tehnologizare

e) **Credite de 1 miliard de lei** , pentru diverse dotări, pe piața internă.

Acesta a fost planul de înzestrare. Skoda era integrat în el.

#Stadiul programului de înzestrare (1931- 1934)

dacă se analizează **realizarea planului de înzestrare** , după plecarea PNȚ de la guvern, **constatările sunt dureroase.**

Înzestrarea artileriei ? În toamna anului 1934, trebuiau să fie livrate 600 guri de foc.

Contractul a fost sistat și nu a primit nici un tun !

Înzestrarea infanteriei ? Abia acum [1934] s-a autorizat fabricarea puștilor-mitralieră comandate de gov.PNȚ

/Recontrolarea munițiilor ?

Convenția cu polonezii a fost abandonată , situația a rămas aceeași.

/Refacerea industriei naționale ?

Proiectul de contract a fost anulat în 1931.

#Industria națională de armament

De ce s-a dat comanda uzinelor străine ? de ce nu s-a încercat construirea tunurilor în țară ?

" Industria națională ! De sigur, **ideea este foarte interesantă și ispititoare .**

Nu numai că se încurajează astfel **munca românească**, dar și pentru că **se asigură** în timp de război **furnizarea materialului în țară**. Știm doar din experiența marelui război [-----]

Prin urmare trebuia avută în vedere industria națională.

Dar care uzine din țară puteau fabrica tunuri ?

Avem două uzine pentru armament : **Reșița și Copșa Mică-Cugir.**

Noi am văzut multe expuneri care arătau că **aceste uzine nu ar fi capabile să construiască tunuri** ; am văzut **descriseri pesimiste** asupra capacității tehnice a lor ,a lipsei brevetelor, a **finanțării** ;

S-a dat în 1925 -1928 uzinelor Reșița șemizarea a 900 țevi de tun ;fostul director a spus

Comisiei că, **după câteva trageri țevile plesneau !** Nici nu au mai fost montate pe afete !

S-a organizat la ministerul Armatei un concurs pentru puști-mitraliere ;a venit Cugirul cu un model

; s-au făcut trageri ;**pușca Cugirului s-a clasat pe ultimul loc** (declarația g-ral Paul Angelescu)

Mai este ceva : șemizarea de la Reșița a costat 250.000 / țeava ; la Skoda 160.000 / țeava .

iar mitraliera de Cugir, era cea mai scumpă , față de altele

Armand Călinescu / 17 nov.'34

#Contracte , contracte ...

Între 1921 - 1930, **Ministerul Armatei** ,Arsenal, Pirotehnie , **a încheiat 74 contracte** , dintre care 67 cu bună învoială și 7 cu licitație publică.Arată câte contracte s-au făcut de generalii :

Cihoschi , Rășcanu ,Mircescu , Condescu , Angelescu...

În 1928, când a venit la putere PNȚ ,ministerul de Război **încheiasse , la buna învoială,fără licitație, 21 de contracte cu același furnizor : Boxhall .**

Și ce contracte ,cu ce sume și pentru ce materiale ! : **cartușe, focoase, etc care ar fi putut fi comandate la orice fabrică, cu prețuri mai reduse.**

Le-a anchetat cineva ? S-au cercetat registrele, caietele de sarcini , cifrurile ?!

S-a insinuat că PNȚ a avut un fel de aplecare spre Skoda .

dar trebuie să se știe că, **în 1928, când PNȚ a venit la guvern,a găsit Ministerul de război în relații contractuale cu Skoda . Se încheiaseră 17 contracte** în valoare de peste 1/ 2 miliarde lei :

g-ral Rășcanu 1 contract (1921) , g-ral Măldărescu 10 contracte ; g-ral Mircescu 4 contracte , g-ral Angelescu, 2 contracte

Prin urmare, toți miniștrii făcuseră afaceri cu Skoda, și chiar cu același reprezentant !

Ei au avut voie să viziteze depozitele noastre, să le studieze, să dea recomandări.

Skoda -era știut - fabricase primul tun modernizat , după război.

Cu ea făcuseră contracte aliații noștri, pentru înzestrare.

Însuși Vintilă Brătianu se interesase de aceste tunuri.

Armand Călinescu / 17 nov.'34

[Uzinele de armament ale Europei]

[**LD face un adevătat tur geografic al acestor uzine existente, pentru a demonstra de ce a fost aleasă Skoda**]

/ La **Sneider -Creuzot** Ne-am dus; am examinat ;am comandat 45 de baterii tunuri grele ; dar uzina ne-a trimis la Skoda , cu care era în cartel .

/La **Wickers** (Anglia)era o idee , dar era mult mai scump și mult prea departe și avusesem cu

ea experiența cu Copșa- Cugir !

/ La **Soloturn** (Elveția) ?

/La **Bofors** (Suedia) ?

Prima era camuflarea vechilor uzine austriece Steyer ; a doua ,camuflarea vechilor uzine Krupp . **Puteam noi încredința comenzile acestor foști inamici ?**

Și ministrul actual, g-ral Paul Angelescu a afirmat că acest lucru nu este recomandat

Concluzie : nu se putea alege decât Skoda.!

▣17 mart.'30.Semnarea contractului Skoda (nr. 6102)

[LD: demonstrație că contractul a fost temeinic pregătit și că aserțiunea "grabei " a fost o legendă , o minciună voit exagerată . Argumente .Dovezi meticuloase prezentate. La fel de convingător ca și **Raportul** adversarului său, Bentoiu.]

Planul de dotare al oștirii a fost aprobat la 2 iulie 1929 :

Modelele de artilerie ce trebuiau comandate la Skoda și Creuzot au fost fixate la 4 sept.

Inspectorul general al artileriei,g-ral Munteanu ,a fost trimis în Franța și Cehoslovacia să se documenteze,iar la întoarcere **a prezentat rapoarte** (oct.'29)

Au urmat **tratatul financiar** cu furnizorii , care au fost **prezentate succesiv** ministrului armatei și primului ministru . (nov.'29 - febr.'30)

A urmat **avizul tehnic** al Direcțiunii armanetului (2 mart'30) etc etc...

Abia după 9 luni de cercetări și studii , **contractul a fost semnat** (17 mart.'30)

Consiliul Superior de Apărare i se aduce la cunoștință **efectuarea comenzii** .

[---Urmează paragrafele demonstrației ---]

Caietele de sarcini ; Condițiile contractului ; Planul de finanțare ; Prețurile :

Cosultarea miniștrilor ; Consultarea militarilor ; Derularea contractului [.....]

▣ Contractul Skoda - pretext de răfuială politică

[LD : caută **lansarea " bombei" de către dr. Lupu !** Revedi ce spusese atunci și leagă de ce spune cu amărăciune Călinescu . **Dar nu uita !**Adu- ți aminte de **campaniile lor pentru răsturnarea guvernului Vintilă Brătianu !** Adu-ți aminte ... cine a uzat metodic de **denigrarea fără suport real ! Nu uita ce i-au făcut lui Duca !** Acum îi doare ! Și nu uita , nici evoluțiile lor viitoare , ce va spune mai târziu **Maniu despre Călinescu; cum va deveni Bentoiu colaboratorul lui Călinescu** .Dar să nu anticipăm : suntem în nov.'34]]

" Dar, domnilor deputați, asupra acestei chestiuni **s-au făcut ample discuții politice** , atât în **Corpurile legiuitoare** , cât și în **presă** , în anii din urmă.

Unii oameni s-au declarat împotriva actelor încheiate de guvernul național-țărănesc din 1929-1930. **Au privit situațiunea** din acea epocă **sub un alt unghi**

decât acel în care văzuse lucrurile **guvernul responsabil**.

Au considerat altfel utilitatea furniturii de armament și au ridicat obiecțiuni asupra ei.

Într-un cuvânt, **s-a pus în discuțiune întreaga politică a guvernului național-țărănesc**

în această importantă **problemă a apărării țării**.

Armand Călinescu /17 nov.'34

33.)Răspuns la Mesajul Regal,26 nov.'34

C.A. Tătăranu (raportor) ,

(DAD, MO nr.4, șed. din 26 nov.'34 , p. 17 - 18)

▣Parafrazare a Mesajului Regal

[LD :neinteresantă această tradiție de **a răspunde exact pe schema mesajului**.

Câteva "floricele stilistice" , adăugarea unui cuvânt sau a unei propoziții, inversarea adresantului... cam atât. Altfel **o parafrazare a Mesajului regal**.

Și asigurări că Parlamentul aprobă.Formal, formal ! Sublinierile și parantezele îmi aparțin]

Vezi la fișier Parlament

34.) Ștefan.Mihăescu (PNT) , discurs la mesaj , 5 și 8 dec.'34

Victor Iamandi - intervenții polemice.

(DAD, MO nr.9 , din 5 dec. p. 112- 116 ; MO nr. 10 , din 8 dec., p. 139-142)

[LD : Nu știu dacă **discursul său a avut girul conducerii PNT**.Cum liderii de marcă ai PNT – Maniu, Mihalache, Madgearu ș.a. – boicotau parlamentul,Mihăescu (și câțiva ex-lupiști) este receptat ca reprezentant al acestui partid,contribuind la adâncirea confuziilor doctrinare și politice.Eu îi dau toată atenția , datorită faptului că era prototipul "industriașului neaoș",a burgheziei românești mijlocii Faptul că el încearcă să se poziționeze , deopotrivă, față de capitalismul clasic(reprezentat de PNL!) și față de comunismul bolșevic.Ajunge până la urmă la o definire sui-generis a **statului național-social organizat** , ca formă a **statului țărănesc**]

Doc.integral - **fișier PNT XI**

Șt.Mihăescu /

#PNL:intervenționism economic –steril și tiranic.

"**Guvernul este lipsit și de o concepție economică** precisă și clară.

Guvernul și PNL **pretind că fac o politică liberală !**

În realitate , politica care o face este **o politică intervenționistă , haotică și tiranică.**

Este destul să mă refer că de două luni Consiliul de Miniștri și delegația economică caută **un regim al comerțului exterior , și nu reușesc !** S-au luat măsuri , s-a revenit asupra lor și nimeni nu mai știe care este ...

-**Vict.Iamandi** : Măine dimineața veți fi satisfăcut

-**Mihăescu** : Aș fi fericit , ca unul care sufăr...să aveți mâine o astfel de concepție....

"Acest **intervenționism economic, steril și tiranic,** nu a putut să dea rezultat nici în trecut , când era aplicat de oameni ca **Ionel Brătianu , Vintilă Brătianu și Alexandru Constantinescu .**

Credeți dvs că **va putea să dea rezultate astăzi**, când este **aplicat de pigmei ?[-----]**

-**Iamandi** : Dvs sunteți **contra intervenționismului de Stat ?**

-**Mihăescu** : **Eu sunt pentru intervenționism eficace** .Altul decât acel practicat de dvs .

-**Serdici** :Doctrina liberală nu admite intervenționismul de Stat ...

-**Iamandi** : Vechiul liberalism din Ardeal, pe care-l cunoașteți dvs,acela nu a fost aplicat nici o dată !

-**Mihăescu** : **Eu nu sunt pentru revenirea la economia liberală clasică.Nu ! Nu sunt de părere că este bine să ne întoarcem la ea.Economia liberală a fost folositoare în secolul trecut .**În jurul **anului 1800** , omenirea și-a dat seama că indivizii lucrează cu randament mai mare dacă se face apel la interesul lui personal.

[LD : își etalează lecția lui elementară de istorie economică **sclavagism ; ev mediu ; garantarea proprietății ; libertățile individuale ; libera concurență ; polarizarea bogăției ;criza liberalismului ; criza economică ;**]

Iamandi:intervenționismul economic de stat

-**Iamandi** : Dvs aduceți aici procesul care a făcut **motivul acțiunii socialiste** de acum 70-80 de ani , și-l plasați în ultimii 5 ani ! Dați-mi voie să vă atrag atenția că ,

la noi, acest liberalism economic nu a fost aplicat nici o dată.Noi am făcut intervenționism de stat ,de la început ,pentru că **Statul a întemeiat toate instituțiile , așa zise burgheze ,începând de la 1881 ,când s-a întemeiat și Banca Națională , și mergând până la Constituția din 1923 , care ,prin ea însăși , este definiția intervenționismului de Stat .**

Ea iese din cadrul concepțiunii clasice , **de care vorbiți dvs.** El s-a aplicat în **Anglia**, unde era o societate industrială Acolo și-a făcut teoria **Karl Marx** ,însăpăimântat de dezechilibrul dintre muncă și capital ; Acolo a apărut "**Capitalul**" lui **Marx** și critica societății capitaliste ...

#PNL:Proprietatea-funcție socială

▣PNT:proprietatea individuală. libera concurență

[LD este atât amestec în cele ce spune , încât nici nu poate fi etichetat ! Cred că este prototipul **burghezului român** , inginer cu proprietate, cu afacere, cu interese,dar **cu apetit pentru discuții**

politice , în care , poate sincer, poate demagogic, devine generos, utopic, mergând până a accepta ,în perspectivă,un soi de **comunism**.

Când și cum , asta este o altă chestiune : **mai târziu, după el !**]

Șt.Mihăescu : " Dlor deputați, este astăzi în conștiința oamenilor că **proprietatea individuală nu mai este necesară**, cum era acum câteva decenii , pentru a stimula pe indivizi la lucru.

Este în conștiința omenirii de astăzi **că individul ar putea să lucreze** ,nu numai din interes personal , ci și **din interes social**, și **în locul proprietății individuale , sfinte și inviolabile**, chiar Partidul Liberal din România a vorbit de **proprietatea funcție socială**.

" Dar, d-lor deputați, dacă proprietatea individuală și libera concurență nu mai sunt așa de necesare, putem noi , cel puțin **în țara noastră, să abolim această proprietate individuală , și să trecem la comunism ? Eu cred că nu !** Cred că nu, **fiindcă proprietatea individuală și libera concurență nu și-au terminat încă misiunea în lume.** [-----]

Șt.Mihăescu / 5 dec.'34

/Progresul prin mașinism

[LD : face un tur prin lume, prin America , vorbind de supraproducție, de invenții ținute la secret, de ieftinirea energiei, de faptul că omenirea ar putea lucra doar 2-3 ore pe zi ;

de **entuziasmul pentru binele general din Rusia** ; de faptul că nici **indivizii nu vor mai simți nevoia proprietății individuale** , **oamenii ar renunța de bună voie la averea lor ...**

El vorbește de **o revistă " Lupta"** , la care , **din 1930** , a susținut aceste teorii .

Întrucât aceste teorii sunt național-țărăniște ... asta nu mai explică

În realitate , **Mihăescu este atras de realitățile americane** pe care le consideră a fi **calea spre comunism !**]

-Iamandi : **Dvs , ca inginer**, nu vă dați seama că cu cât **progresul mașinismului** este mai mare cu atât **numărul șomerilor crește ?!** **Eu nu pot înțelege teoria dvs** , care ați spus că, încet , încet, **omenirea va fi foarte satisfăcută** și cu numai cu **2-3 ceasuri pe zi de muncă** , **omenirea va fi satisfăcută**,și ați dat ex Americii. Dar știți câți șomeri sunt azi în Germania, în Anglia ?

-Mihăescu : Este **lupta tragică** care se dă în **America**.Lumea nu-și dă seama că

nu este o criză conjuncturală, ci structurală. În America [**vorbește despre mașinism**]

-Iamandi : Eu te întreb pe d-ta atât : **cum ai să aduci această fericire de care vorbești d-ta ? În numele cărei doctrine și ideologii vorbești d-ta ?**

-VSRadu :Dta **vorbești de organizarea producției** și susții că producția organizată într-un anumit mod, **va rezolva problema fericirii omenesți**.Dar cum se va face **repartizarea acestor bunuri ?**

/Ziua de muncă de 4 ore !

-Mihăescu : Dvs sunteți îngrijorați de asta ? A reușit omul să le producă ,și nu va reuși să le împartă și să le consume ?În ce privește **repartiția bunurilor**, răspunsul meu este următorul : tocmai aceasta este crizade care suferă omenirea. **Conducătorii popoarelor nu vor să înțeleagă că nu mai este necesar ca omenirea să lucreze 8 ore pe zi, și că sunt suficiente numai 4 ore de lucru**.Dar de unde s-a luat **această cifră de 8 ore** ? Este scrisă undeva , **este un lucru sfânt ?**De sigur că nu ! Până acum 20 de ani , s-a lucrat câte **12 ore** pe zi și grație progresului tehnic s-a ajuns la **8 ore**. În ultimul sfert de secol, mașinismul , a dus în țările civilizate la **4 ore**. Eu am susținut acest lucru încă din **1930, în revista " Lupta"** .

La Geneva acest lucru se discută acum...

-ACCuza : Dle Mihăescu , **d-ta ești din PNȚ**.Cum aplici sistemul d-tale la țară ?

Șt.Mihăescu / 5 dec.'34

Iamandi:Comunismul rusesc

[LD : nu contează că este o **simplă șuetă parlamentară** ; că în parlament mai rămăseseră vreo 20 de oameni .. Importantă este **existența problemei, lansarea întrebărilor** și faptul că ea se putea discuta liber ...]

-Iamandi : În **Rusia** cel puțin s-a încercat ,pentru experiență , **s-a comunistat** și s-a ajuns...

-Mihăescu : Cu forța ...

-Iamandi : Desigur. Atunci **nu-l cunoști pe Marx**. Dvs știți că **Marx recomandă**, pentru perioadele de tranziție, **dictatura proletariatului**. Nu se poate altfel. **Este o formulă absurdă**, dar, în sfârșit, pentru că **această absurditate s-a realizat**, trebuie să constatăm faptele.

-I.Hudiță : O formulă.

-Iamandi : Este o formulă. Nu știu însă dacă în Rusia comunismul mai este în forma lui inițială. Acolo s-a făcut experiență .Nu știu însă dacă acolo,s-a ajuns la formula de fericire pe care o recomanzi d-ta; să-ți spun drept ,eu nu am auzit până acum această teorie ...

/Comunizarea prin progres tehnic

-Mihăescu :Nu se poate face o comparație între ce este în Rusia și ce am susținut eu.

Eu am spus că **nu sunt de părere să facem o experiență de comunizare, ca în Rusia. Comunizarea, eu cred că va putea veni mai repede , prin progresul tehnic, decât prin dictatura proletariatului...**

-Iamandi : Marx spunea că în 10 ani, **societatea capitalistă se va prăbuși**. Dar au trecut de atunci de 7 ori 10ani, și **societatea capitalistă nu s-a prăbușit ...**

-Mihăescu :Eu nu pot fi făcut vinovat de ceea ce spunea Marx...

Într-o țară mixtă, cum este America ,țară unde industria și agricultura --

[**dă cifre, privind orele de muncă, nr. de șomeri, de fermierul american,cum este îmbrăcat, cum trăește ... etc etc ...**]

/Comunism evolutiv

-ACCuza : Concluzia ?

-Mihăescu : " Concluzia este următoarea : **nu prin bombe revoluționare trebuie să urmărim noi comunismul . Eu am credința - și acei intelectuali mulți din țara noastră și foarte mulți în alte țări care își irosesc energiile să pregătească aceste bombe revoluționare și fac multe crime și multe măceluri și îndură și multe suferințe și ei și semenii lor ; acești generoși , care cred că salvarea și fericirea omenirii va veni de la comunism , să părăsească subteranele de conspirație și să se mute în laboratoriile luminoase ale științei , pentru că la comunism se va putea ajunge mai repede prin evoluție , decât prin revoluție ,se va putea ajunge prin muncă pusă în serviciul tehnicii și științei.**

-V.T.Prelipceanu : Dle Mihăescu , **acesta este punctul de vedere al Partidului Național**

-Țărănesc ? Vedeți, este un lucru foarte important,pentrucă **dvs întrevedeți un viitor comunist** **-I.Hudiță** : **Dle Prelipceanu, Partidul Național -Țărănesc este foarte mare , și toate opiniile sunt libere...**

-Mihăescu :Dle Prelipceanu , d-ta înțelegi foarte bine că **acestea sunt discuții teoretice și nu pot constitui puncte de program pentru un partid de guvernământ ...**

[**cere și obține amânarea discuției , prin lipsă de forum...**]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

#Ineficiența și imoralitatea actualului sistem

Peste 3 zile ... continuă și adâncește ideile avansate.La fel de eclectic , dar **nu mai folosește termenul de comunism , ci de economie națională social-organizatăca o formă a " statului țărănesc "**.

Liberalism anti -PNL; intervenționism de stat -anti PNL; naționalizarea industriilor "parazitare" ; etatism dirijat ; progres tehnologic, repartiție dreaptă, justiție socială ;]

" În domeniul producției naționale , **actualul sistem este ineficace** ,deoarece **deși România este una dintre cele mai înzestrate din Europa ,totuși venitul nostru național este de 5-15 ori mai mic** decât venitul național al țărilor civilizate din Europa.

"În domeniul distribuirii bunurilor, rezultatele actualului sistem sunt de asemenea nesatisfăcătoare , pentrucă, **dacă venitul național este așa de mic, totuși el nu este cel puțin just repartizat .O mână de oameni au reușit să acapareze cea mai mare parte din acest venit național; câțiva financiari , mari industriași și înalți funcționari au reușit să acapareze cea mai mare parte a venitului național ,**

iar **17 milioane de suflete , restul populațiunii , trăesc în stare cu totul mizeră !** "[----]

#Nu comunism revoluționar !

" Am credința că dacă **progresul economic și tehnic** va continua cu ritmul de azi, abundența bunurilor și produselor va fi în curând așa de mare , **încât proprietatea individuală nu va mai fi dorită nici de continuitate, nici de individ.** "

" Am credința că fericirea pe care unii o așteaptă de la **comunismul revoluționar, o vom avea mai degrabă de la evoluțiunea creatoare a științei și tehnicii.**

De aceea eu cred că **economia noastră națională nu se îndreaptă spre o economie comunistă revoluționară.** [-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▫ Stat național social-organizat

[LD :16 august 2006.Mihăescu ajunge aici la o "rețetă" sui-generis ,în care este greu să mai afli definirea statului lui ! Trăind sub regimul postcomunist de după 1989, care se experimentează acum în România,mă gândesc că un doctinar ca Mihăescu s-ar simți în largul lui în PSDR-ul lui Ion Iliescu ! O combinație între **liberalismul democratic-proprietatea privată-distribuție echitabilă a produselor –progresul și justiția socială- economie socială organizată** Sau –de ce nu ? –**un program pentru reînviatul PNT-c.d.**, care își caută locul pe eșicherul politic ,și vrea să se deosebească de PNL și de PSDR Dar pentru epoca în care el militează , acest stat "social" pare o utopie , o nălucă, de care se face haz]

-Axiomele statului social-organizat

"Care va fi această formă ? Pentru asta trebuie cunoscute **câteva axiome** :

Libertatea - un bun de care omenirea nu se va despărți ;

Interesul personal , proprietatea privată, inițiativa particulară - sunt încă necesare omenirii , dacă sunt disciplinate și organizate ;

Distribuția echitabilă a produselor - care asigură dreptatea socială ;

" Ei bine, **dacă plecăm de la aceste postulate, forma de organizare viitoare a economiei noastre naționale rezultă de la sine.**

În domeniul politic, **Statul nostru va fi un stat liberal și democratic ,însă cu asigurarea ordinii publice.**

În domeniul economic al producției , **economia națională viitoare se va caracteriza prin inițiativa privată , organizată de stat ;**

În domeniul distribuției bunurilor , el se va caracteriza prin urmărirea **progresului și justiției sociale.**" Cred că **denumirea ei cea mai potrivită este de economie socială organizată.** "

În această organizare , **rolul statului** este destul de precis și clar :

/În domeniul politic : **organizarea justiției, administrației, bisericii, școlii ;**

/În domeniul producției : **organizare și raționalizare ; educație și perfecționare ;**

/În domeniul repartiției bunurilor, **intervenționism : exproprieri ;**

relații dintre proprietari -chiriași ; relații dintre debitori -creditori ;

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

/Naționalizarea . etatizarea ,industriilor parazitare, cartelate

Statul are datoria să se ocupe de **educația economică a populației** : școli cu caracter practic , expoziții, popularizarea metodelor de randament, institute de cercetări, oficii de informații / **Statul are datoria** să intervină pentru **naționalizarea unor industrii parazitare** , sustrase complet regimului concurenței, care au **ca unic client Statul și instituțiile publice .**

Ex : **industriile de armament , industriile pentru repararea și materialului rulant CFR.**

Aceste industrii trăesc din exploatarea statului .Ele trebuiesc etatizate, preluate de stat .

/ **Statul are datoria de a etatiza industriile cartelate .**

Ex. : **industria zahărului , a hârtiei, a cimentului , trebuie naționalizate ,**

pentru că nu este de admis **monopol în mâna particularilor** [-----]

[LD . clar , fără echivocuri, fără false pudori, Mihăescu exprimă p.d.v. al industriei mici, a celei în care - crede el - este interesat PNT !]

/Încurajarea industriilor mici și mijlocii

" În ce privește politica de industrializare a țării , în momentul de față, suntem în situația fericită că întreaga opinie publică și toate partidele politice sunt de acord că țara noastră trebuie să se industrializeze .

În această epocă de autarhizare generală, este evident că și **România trebuie să se industrializeze. Economia socială organizată** , pe care am preconizat-o, are , în această privință, o formulă clară.

Dar fiind conjunctura favorabilă pentru industria mare, statul nu are nevoie să încurajeze această industrie.

/Încurajarea cooperativelor de producție

Statul are o singură datorie : să încurajeze cooperativele de producție și industriile țărănești , care sunt necesare pentru a ridica nivelul satelor noastre .

În ce privește industria mare, statul are datoria doar de a le împiedica să se carteleze.

Guvernul actual nu numai că **nu încurajează cooperativele și industriile țărănești**, Dar , prin măsurile luate , **face imposibilă înființarea lor.**

Prea multe formalități pentru importarea mașinilor și instalațiilor, a materiilor prime ; prea greu se aprobă devizele..[-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

/Repartiția echitabilă a bunurilor

/Egalitatea socială

Statul nostru trebuie să tindă la o mai mare implicare socială, **pentru a asigura egalitatea socială.**

Nu este posibil să mai dureze actuala inegalitate, **ca un număr infim de cetățeni să trăiască în lux, iar marea majoritate să trăiască în mizerie.**

Statul trebuie să intervină și să micșoreze această inegalitate :

/Organizarea unui sistem rațional de asigurări sociale : contra bătrâneților, contra accidentelor, contra invalidității ;

/ Organizarea asigurării pentru viața vitelor țărănești ;

/ Organizarea luptei contra cametei, contra speculei, contra cartelurilor și negustorilor ;

/ Dreapta repartiție a terenurilor ,

/ Raporturile dintre proprietari și chiriași ;

/ Raporturile dintre creditori și debitori

[-----]

" Este de datoria PNT ca să lupte pe toate căile pentru a repartiza mai just venitul nostru național. Prin repartizarea mai justă a venitului național , prin micșorarea dobânzilor, a impozitelor, a prețurilor mărfurilor industriale, vor profita nu numai țărani - la care , în prima linie , se gândește PNT - vor profita toate clasele sociale : lucrătorii din fabrici, intelectualii, liberii profesioniști, funcționarii statului, funcționarii particulari, absolut toate clasele sociale , afară de o mână de privilegiați."[-----]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

/Dirijismul de stat

Intervenționismul de stat făcut cu cea mai mare grijă și cu mare prudență ;

trebuie să fie **nepărtinitor și fără abuzuri** ; trebuie să aibă un **caracter general**, același pentru toată lumea, **să nu varieze de la persoană la persoană** ; el trebuie să fie luat **cu asentimentul populației** ; **el nu trebuie făcut de guvern, prin decrete** , ci **aprobat de națiune, prin Parlament** ; el trebuie **întărit prin lege** ; el trebuie **aplicat fie de Justiție, fie de instituții special organizate**

/Comerț exterior dirijat și controlat

Statul social... preconizează ca **comerțul exterior să fie lăsat inițiativei private .**

Dar ,în conjunctura actuală ,el să fie dirijat, controlat și organizat ... de guvern

[**enumeră date, cifre, exemple de anomalii ... în activitatea guvernului**]

Șt.Mihăescu / 8 dec.'34

▫ **Statul Țărănesc Național**

"D-lor deputați, **economia social-organizată** , pe care am avut onoarea să v-o expun, **o opunem** nu numai **actualului sistem intervenționist** , tiranic și steril ,**dar o opunem și liberalismului cointeresărilor** ,după care oftează **aripa bătrână** din partidul liberal ; **o opunem și neo-liberalismului sonor dar gol** , pe care îl propagă d. **lamandi** , în numele **aripei tinere** a partidului liberal **o opunem** și **economiei bolșevice** , a **suferințelor inutile**; **o opunem**, în fine, **și oricărei dictaturi** , fie că ar veni cu decret,fie că ar veni **prin lovitură de stat** ,fie că ar veni **de la dreapta**, fie că ar veni **de la stânga.** "

" Dlor deputați, îmi dau seama că **realizarea economiei social-organizate,în Statul Țărănesc Național**, este o operă foarte grea. **Sunt însă sigur că Partidul Național Țărănesc va reuși să o realizeze** , pentru că **el are forța**, pe care i-o dă **vigoarea feciorilor de țărani** **care au plecat de curând de pe brazda strămoșească** ,unită cu energia **frunțașilor din provinciile alipite** ,**oțeliți în grele lupte naționale cu stăpânirile străine.**[-----]

Șt.Mihăescu / 5, 8 dec.'34

35.)dr.M.Isăcescu (PT) , discurs la mesaj, 10 dec.'34

(DAD, MO 12, șed. din 10 dec.'34 , p. 164- 170)

Isăcescu / 10 dec.'34

▫ **Programul agrar -țărănesc al PT**

[LD : fără a ține seama de micimea partidului, fără a pomeni nimic de fostul lider al PT, dr Lupu, Isăcescu prezintă un **detaliat program de guvernare țărănist** .Este interesant , deci , din p.d.v. doctrinar , pentru că putem detecta , în fond, atât **păstrarea țărănismului originar** aproape nealterat ,și se pot stabili **renunțările țărăniștilor din PNT** ,cât și **deosebirile față de elementele țărănismului radical**, reprezentat de **Gr.Iunian**.

Din p.d.v. strict economic, este interesantă **asemănarea programului PT** cu cel avansat de **C.Garoflid** , în studiile sale, așa că... **ar trebui de meditat dacă era țărănist sau agrarian.**

Programul agrar în 9 puncte , sistematizat de dr.Isăcescu - fără a fi original sau inedit - a avut meritul de a fi **readus în atenția Parlamentului chestiunea** , într-o vreme când **celelalte partide cu titlaturi " țărănești "**,fie le uitaseră,fie erau preocupate de hărțuiei politice. (Vezi , prin comparație discursul lui **Mihăescu sau Iunian**)

O singură întrebare rămâne fără răspuns : **dacă atâta lume se arăta preocupată de " chestiunea țărănească "** , **de ce , oare , ea nu a fost rezolvată ?**

Nici atunci, nici sub comunism , nici acum ?]

/Agricultura= ramură primordială a economiei românești

Conversiunea - apreciată pozitiv, doar că eșalonarea pe 17 ani a datoriei , este în defavoarea atât a debitorului cât și a creditorului, nerupând acest lanț nenorocit ;

Agricultura - ca concepție, ca **ramură primordială a economiei românești** -în **programul PT** se deosebește fundamental de concepțiunilor altor guverne și partide.

Până ce **producția agricolă** nu se va îmbunătăți **cantitativ și calitativ**, ea nu poate fi rezolvată.

/"Obștea agricolă"= o singură moșie

" **Ori această îmbunătățire** , în situația de astăzi a proprietății rurale, a obiceiurilor adânc înrădăcinate și a lipsei de credit, **nu se poate realiza decât prin revenirea la cultura marilor întinderi de altă dată** , păstrându-se **intact dreptul de proprietate** al fiecărui plugar .

În această scop , **Partidul Țărănesc propune :**

1. Înființarea de **" Obștii agricole"** , care să cultive **întreaga suprafață a terenului arabil**

din fiecare sat , considerând-o ca **o singură moșie.**

Avantaje : pregătirea pământului ; cultură rațională ; sămânță de calitate ; standardizarea produselor , depozitarea și vânzarea surplusului ; credit ieftin ; rezolvarea imașurilor , sporirea șeptelului .

/Credit agricol

2. Înstituirea unui "**Credit agricol**" , care să acorde **avansuri pe termene lungi**, cu dobândă care să nu întrecă dobânda BNR , care să finanțeze numai **Obștiile Agricole.**

Avantaje : avansuri pe cerealele depozitate ; pentru procurarea de semințe selecționate ; pentru procurarea de unelte ; pentru procurarea vitelor .

/Casă de asigurare ptr.țărani

3. Înființarea unei "**Casei de Asigurare**" , obligatorii , cu **2 secțiuni** :[...]

Isăcescu / 10 dec.'34

▣ Program economic.

[LD : în mare măsură, cel tradițional-țărănist , ca pe vremea lui Lupu]

/Restabilizarea leului ...

Una din cauzele **desechilibrului economic** , a fost și **stabilizarea monedei noastre la un curs forțat , mult mai ridicat decât valoarea sa reală.**

Această stabilizare , hotărâtă de **bancherii capitaliști** , a folosit acestora dar **a vătămat profund producătorii, mai ales plugarii.**

PȚ a arătat de la început **greșala care se face** , a cerut și cere și acum, restabilizarea leului la valoarea sa reală . Menținerea valorii leului la cursul forțat de azi, păgubește adânc statul și întreaga economie. De aceea, **PȚ cere imediata restabilizare a leului .**

/Cooperăția ...

PȚ pune la baza relansării economice, cooperăția.

La baza ei, trebuie să stea **Obștea Agricolă** și **Cooperativa de consum.** Finanțarea trebuie începută de stat, până se întrece.

/Comerțul exterior

PȚ sprijină libertatea absolută a comerțului ; jocul liber al ofertei și al cererii , determină și stimulează pe producător , pe comerciant, pe consumator.

PȚ recomandă reluarea relațiilor comerciale cu acele țări care au nevoie de produsele noastre și care pot să ne îndeusteze cu produse industriale .

Isăcescu / 10 dec.'34

/Industria națională .

[LD : o încercare de a nuanța **atitudinea antiindustrială** cu care făcuse carieră țărănismul la debutul său.Om metodic ,Isăcescu elaborează chiar și niște **principii și norme** pentru această industrie.]

România a devenit **și un stat industrial** . Este adevărat că **agricultura ocupă 75% din populație,dar industria**, din p.d.v. **financiar și al independenței economice , va trebui să joace un rol din ce în ce mai de seamă.**

Industria va da de lucru brațelor de muncă excedentul agricol.

Tot ea va trebui **să furnizeze** tot ce trebuie pentru **armata noastră** .

Pentru aceasta, **PȚ ține să precizeze normele** care trebuie să guverneze **industria națională :**

a) Să prelucereze , cu precădere, **materia primă ce o avem în țară ;**

b) **Prețul produselor industriale să fie direct proporționale** cu **prețul de cost al materiilor prime ;**

c) **Tarifele vamale protecționiste , să nu depășească** prețul produsele similare din alte țări , decât **cu cel mult 20 % ;**

O industrie care nu poate rezista concurenței, **nu trebuie să trăiască**
PȚ nu poate concepe să cumpărăm scobitori din Cehoslovacia și stufe din Londra,
iar pentru cele fabricate la noi **să plătim prețuri exorbitante !**
De asemenea, **nu putem concepe să plătim zahărul, sarea , chibritele, uneltele agricole, cu**
prețuri care depășesc orice închipuire !
Suntem pentru sprijinirea industriei naționale, **nu a speculei naționale !**
M.Isăcescu / 10 dec.'34

36.)Romulus Seișanu (Liga Antirevizionistă) , discurs la mesaj, 10 dec.'34

(DAD, MO 12., șed. din 10 dec.'34, p. 172- 174)

Seișanu (red."universul") 10 dec.'34

▫ Relațiile cu URSS

"Reamintesc că în toate conversațiunile ce s-au angajat de la 1920 încoace, între **delegații României și delegații Rusiei Sovietice**, guvernele noastre **au avut ca bază** în tratative angajate ,pe lângă **recunoașterea formală a reuniunii Basarabiei**, următoarelor condițiuni :

1. Restituirea tezaurului de la Moscova ;

2. Repatrierea prizonierilor noștri din Rusia;

3. Abținerea reciprocă de la orice amestec în afacerile interne , de la orice propagandă și acțiune îndreptată împotriva ordinii și siguranței statelor respective. [-----]

#Tezaurul

Tezaurul de la Moscova, are o valoare de **peste 1 miliard lei aur**. El a reprezentat **acoperirea în aur a Băncii Naționale ; lipsa lui a contribuit la deprecierea accentuată a biletelor Institutului nostru financiar de emisiune, și, deci, la agravarea crizei economice și financiare .**

România nu a renunțat nici o dată la aceste tezaure și nici nu poate renunța la un drept al său, când el a fost încredințat onoarei Rusiei , spre păstrare, de către toți aliații noștri din timpul războiului, fapt pe care nici conducătorii Rusiei Sovietice nu l-au contestat vreo dată.

#Prizonierii

De asemenea, urmează să fie regulată și **chestiunea repatrierii prizonierilor români din Rusia Sovietică. Dezvoltarea relațiilor cu URSS , în viitor, este în funcție de sinceritatea și de lealitatea ambelor state , de respectarea strictă a obligațiilor mutuale și de lichidarea definitivă a chestiunilor din trecut, într-un spirit de conciliere și de echitate , fără nici o rezervă și amânare .**

37.)Vasile Lepădatu (PNȚ) , discurs la Mesaj, 11 dec.'34

(DAD, MO 13, șed. din 11 dec.'34 , p. 198- 199)

[**LD : în așteptarea deciziilor de la nivelul "de sus" ...național-tărăniștii aveau de grijă doar să țină " focul aprins " : să plece guvernul !**

Rev. "Parlamentul românesc " nota în acele zile : "**Apropierea Maniu-Vaida a fost iluzorie, neînțelegerile între cele două perechi de șefi au sporit . "**]

V. Lepădatu - Vict lamandi / 11 dec.'34

#Guvernul și partidul național-liberal

▫Guvernarea și partidul național țărănesc

[LD : În loc de confruntare de doctrină sau politici, se schimbă **săgeți și critici reciproce ... De la început până la sfârșit. Nici nu mai apucă să-și spună altceva]**

-V. Lepădatu: Prin Mesaj, guvernul anunță tot felul de legi. **Noi nu punem nici o speranță în aceste legi , menite să îndrepte situația din țară , deoarece partidul și guvernul nu are unitate . Dinu Brătianu , șeful partidului , trage de mânecă pe dl prim-ministru , ori de câte ori**

acesta vrea să realizeze ceva.[.....]

-Vict lamandi : De ce vă ocupați de noi !? V-aș recomanda să vă duceți în str. Corabia , unde se ține marele Șanhedrin al partidului dvs.

Vă întreb :**la cine este partidul ? la d-l Maniu** , la Bădăcin , care **astăzi crede că poate să-și permită luxul unei anumite acțiuni , cu un anume caracter** ,sau **la dl Vaida** , la Valea Seacă , sau la **Mihalache** , la Topoloveni, sau la **dl Mirto**,ori la **dl Răducanu**, ori aiurea ?

Recunosc că dvs aveți mase în partid, care vă sunt devotate ;dar **aveți un stat -major care este în completă anarhie .**

38.)**Vict.lamndi** (PNL, subsecretar de Stat) ,discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

Virgil Madgearu- intervenții polemice

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 381- 397)

/ lamandi -Madgearu (polemic) :politici economico-financiare /
/ Naționalism / Naționalism exclusivist / Colonizări / Minorități / Evrei /
/ Naționalizarea orașelor / Naționalismul real /

▣ Activitatea economică

▣ Concepția economică a lui Madgearu / PNȚ - ▣ Politici economice

▣ Liberalismul românesc - ▣ Caracterul proprietății- ▣ Intervenționismul de Stat

▣ Sarcinile guvernării PNL - ▣ Răspunderile

Vict.lamandi / 17 dec.'34

#nterpelarea lui Madgearu

" Evident ,**ceea ce stăpânește încă** și astăzi , cu destulă intensitate , situațiunea internațională și implicit și a noastră, este **criza economică** și, ca o consecință a ei, **criza financiară**. "

A ascultat cu multă atenție **interpelarea** adresată de **Madgearu** ministrului Industriei și comerțului, cu privire la **politica economică a guvernului** .

Cunoaște **temperamentul lui Madgearu** care , deseori, pierde obiectivitatea

necesară, dar tot a rămas consternat când acesta a afirmat că **țara n-a fost nici odată guvernată de oameni mai slăbănogi și mai incapabili ca noi !**

-Madgearu : Nu am spus incapabili, ci doar **slăbănogi** , iar eu **sunt consternat de politica dvs economică...**

Vict.lamandi / **Virgil Madgearu** / 17 dec.'34 , retro '28-'33

/Politici economice

[LD : se declanșează iar polemica cu " moștenirea" și greșelile politicilor economice
Dincolo de **doctrine și metode diferite**, dincolo de **greșelile unora sau altora**,acești doi oameni aveau **caractere foarte asemănătoare** și , fiecare pentru partidul său,puneau atâta patimă pentru apărarea partizană ,încât polemica lor se transforma în **ură și răz bunare** .

Țării nu i se oferea decât spectacolul unei **contestări reciproce** .]

-lamandi : " **Noi ne găsim la guvern abia de un an** și această **guvernare a noastră** , în primul rând, **trebuia să ia măsuri pentru lichidarea moștenirii** pe care am primit-o după **o guvernare de aproape 5 ani a Partidului Național-Țărănesc**.

-Madgearu : " Am stat 1 an și 2 luni la putere a doua oară și 2 ani și jumătate întâia oară, la olaltă nu fac **nici 4 ani** , și **dvs spuneți 5 ani** . Guvernarea noastră a fost **întreruptă de guvernarea tehnicienilor** cu concursul dvs. "

-lamandi : ați venit la guvern la 11 noiembrie 1928 ; ați stat la guvern 2 ani și jumătate ; A fost intermezzo lorga -Argetoianu , 1 an și 2 luni ; ați revenit , și v-ați reluat activitatea **cu aceleași metode ,cu aceași politică,și cu aceași dovadă** permanetă de neînțelegere a situației .[.....] Din acest punct de vedere , **după un an de guvernare ,nu avem decât interpelarea d-lui Madgearu** , la care d-sa va primi răspunsul autorizat al d-lui ministru al Industriei .

-Madgearu : După Crăciun !

-lamandi : După Crăciun.Încolo , **tot ce s-a rostit** de la această tribună împotriva noastră **pe tărâmul politicii economice și financiare,nu a fost decât sarcina îndeplinită cu sârguință a opozantului cu orice preț**,pentru că eu mi-aș permite să întreb pe dl Madgearu ...

-Madgearu : Dar să mă lași să răspund...

#Virgil Madgearu – responsabil de ruina economică și financiară

-Iamandi :... dacă d-sa , în cei patru ani de guvernare , pe care i-a avut , **a fost în fiecare moment în măsură să stăpânească situația** și **dacă programul cu care a venit d-sa în 1928 , la urmărit cu consecvență** până la capăt sau a fost nevoit, în decursul acestor 4 ani, să **recurgă la o serie întreagă de expediente** în toată acțiunea sa de guvernare și , pe deasupra tuturor , **să fie stăpânit de un spirit de sectarism de partid**, care a acoperit și a zădărnicit și ceea ce d-sa **putea să realizeze sănătos** în această țară

Dvs, d-le Madgearu, sunteți responsabil de întreaga ruină economică și financiară a țării "
(aplauze prelungite la PNL)

-Madgearu : Verdictele dvs nu plătesc nici o ceapă degerată (protestări la PNL) [...]

-Iamandi : Dvs ați stat în acest Parlament de la 1922 până la 1928 și v-am urmărit întreaga activitate .Eu personal am toată stima pentru dvs...

-Madgearu : Vă mulțumesc de așa stimă (ilaritate)

-Iamandi : **Nu am stimă pentru opera pe care ați realizat-o**, pentru că nu o văd nicăeri (protestări la PNL) Dvs , timp de 6 ani, **ați atăcat pe toate fronturile politica noastră economică și financiară**. De multe ori , **vehemența v-a umbrat calitățile** pe care le aveți ; iar **nedreptatea și metodele** ce le întrebuiți **v-a transformat în cel mai antipatic om politic** pe care îl are Țara Românească (aplauze la PNL) **Ați preconizat o politică economică și financiară diametralmente opusă politicii noastre** . Ați ironizat formula " **prin noi înșine** " ; **ați aruncat cu noroi împotriva noastră**.

Și **când ați venit la guvern , la 1928**, iarăși recunosc, **cu verdictul unei mari popularități a țării**, ați încercat **câtăva vreme, să vă puneți în practică programul dvs**, iar către sfârșitul guvernării , **când ați văzut că rezultatele sunt dezastruoase** , **ați început, încetul cu încetul, să cedeați și să acceptați o bună parte din programul economic al PNL**

-Madgearu : **Nu ați avut nici o dată un program** (protestări la PNL) . **Dacă ai avea un pic de bună credință, dle Iamandi, ar trebui să recunoști că criza a răsturnat programele tuturor guvernelor din lumea întreagă**.

-Iamandi : Dlor deputați, incontestabil că **dl Madgearu are dreptate** atunci când spune că ceea ce s-a întâmplat în 1929 - **criza mondială - a răsturnat toate programele guvernelor** din omenirea întreagă. Este foarte adevărat, recunosc acest lucru. Trebuie însă să recunoașteți d-le Madgearu , **că la noi, în România, era o situație foarte deosebită, în bine**.

-Madgearu : **Când am venit la guvern am găsit o ruină imensă .**

-Iamandi : În România era o situație foarte deosebită în bine , față de cea mai mare parte din țările în cari criza economică făcuse ravagii. Pe dvs **nu vă învinovățesc că nu ați coborât pe pământ raiul**, pentru că nu-l aveți ; **vă învinovățesc că nu ați realizat nici minimul pe care puteați să-l realizați**, date fiind **bogățiile imense ale României și condițiile mult mai prielnice** decât aiurea pentru stăvilirea consecințelor dezastruoase ale dezechilibrului economic mondial.[.....]

-Madgearu : **Ajunsesem la guvern cu 16 miliarde deficit lăsat de dvs.**

-Iamandi : Ați utilizat guvernarea , după ce **ne-ați criticat pe noi timp de un deceniu** , asupra metodelor pe care PNL le-ar fi utilizat în trecut, **ați utilizat guvernarea în beneficiul exclusiv al partidului dvs. "** (aplauze la PNL)

-Madgearu : **Aceasta este o calomnie de ultimă speță**. [-----]

-Iamandi : Era explicabil , prin urmare, ca **rezultatele guvernării dvs** ,și din acest punct de vedere, **să fie complet negative ."** [-----]

Iamandi / 17 dec.'34

▫ Liberalismul românesc

▫ Proprietatea "funcțiune socială"

▫ Intervenționismul de Stat

-Iamandi : " Liberalismul nostru, atăcat cu atâta furie , încât și **dl Căpățâneanu ne-a prevestit (ilaritate)** ...dl Căpățâneanu este un om care cunoaște toate chestiunile ,

dar aici a fost **lipsit de buna credință** necesară ,când a spus **că liberalismul s-a terminat, a murit pentru totdeauna ,și că începe o nouă viață , aceea pe care o reprezintă țărănismul .** **" Liberalismul în România, sub forma lui clasică-** aceea pe care o cunoaștem toți când răsfoim o carte de economie politică - **nu s-a aplicat aproape nici o dată .** **Noi am făcut intervenționism de stat chiar de la început .**

Înființarea **Băncii Naționale** , la 1881 ;**Legea pentru protecțiunea industriei naționale**, din 1886;**Legea exproprierii și improprietării**, din 1919 ;

" Noi am realizat proprietatea funcțiune socială ;noi am schimbat caracterul sacrosanct al proprietății, așa cum era înscris în Constituția veche, **conform dreptului napoleonian și am spus pur și simplu , că proprietatea este garantată , până la limita când se angajează anumite interese ale colectivității .**

Am introdus în Constituția din 1923, **naționalizarea subsolului ;**

Am prevăzut în Constituție , **dreptul Statului de a interveni și a rezolva conflictele între clasele sociale ;**

" Va să zică , **nu poate fi vorba de aplicarea vechiului liberalism ,a liberalismului clasic economic.** **Intervenționismul nostru de Stat a fost reclamat de însăși evoluția economică a țării noastre .**

În Anglia, unde liberalismul clasic economic , aplicat cu toată strictețea,s-a ajuns la declinul politic al PNL,al cărui loc l-a luat Partidul Laburist ,cu doctrina socialistă,pe care au acordat-o la sistemul burghez capitalist

Am fost învinuiți că am creat o industrie parazitara.

Nu făceam altceva decât ne îndeplineam misiunea noastră istorică.

S-a adus acuzația că PNL este un partid bancar .

Nu făcea decât să creeze aceste așezăminte , care îndeplineau o funcție organică a societății.

..Și PNT, ajuns la putere, a realizat necesitatea acestor instituții ,și dacă nu a creat prea multe bănci, a fost că a avut prea puțin timp.

lamandi / 17 dec.'34

▣ Sarcinile guvernării PNL

▣ Răspunderile

Constituim o masivă realitate în viața publică a țării , și stăpânind guvernarea, creem condiții de dezvoltare zilei de mâine, asigurând continuitatea evoluției economice, sociale, politice ale statului nostru .

Vom căuta să întărim în toate direcțiile **poziția statului nostru .Redresarea economică și financiară** a țării va continua cu hotărâre , tenacitate și siguranță .[-----]

Victor lamandi / 17 dec.'34

39.)N.St.Penescu (senator Camera de comerț) , Senat , 17 dec.'34

(DS, MO 16, șed. din 17 dec.'34 , p. 189)

[LD : iau tabelul acesta pentru a arăta dinamica comerțului exterior...]

▣1880-1933 .Comerțul exterior al României,

Anul	Import mil.lei	Export mil.lei	Balanța comercială	
			Deficit	Excedent
1880	255	218	36	
1890	362	275	86	
1900	216	280	-	63
1910	409	616	-	206
1913	590	670		80
1919	3.762	104	3.657	

1920	6.980	3.447	3.532	
1921	12.145	8.263	3.882	
1922	12.325	14.039	-	1.713
1923	19.516	24.594	-	5.078
1924	26.192	27.823	-	1.671
1925	30.097	29.121	1.072	
1926	34.100	38.111	-	3.910
1927	33.852	38.111	-	4.279
1928	32.145	26.919	59.064	
1929	29.628	28.960	668	
1930	23.044	28.522	-	5.477
1931	15.754	22.196	-	6.442
1932	11.953	16.654	-	4.701
1933	10.486	12.970	-	1.484

40.) **Juliu Maniu**, *Memoriul*, 13 dec. '34

(BCS, Colecții Speciale, Mss 21.833 - Fd. Braniște)

«Relațiile cu Regele Carol

[LD : A circulat sub formă de **manuscris**, în mai multe exemplare , în culisele politice.

Ar fi fost prezentat sub formă de **expunere la o ședință PNT**

Unii istorici l-au considerat **apocrif**. Pe un exemplar s-ar fi găsit adnotările lui **Averescu care-l contrazicea**. Deci îl iau în considerație cu toate rezervele, coroborându-l cu alte documente. Mie mi se pare destul de credibil.

5 ani de străduință pentru a-l readuce pe Carol pe Tron, Dumnezeu știe cu ce gânduri !

4 ani și jumătate , la trântă cu Carol, cu Elena Lupescu, cu camarila, sperând să poată **guverna și aplica programul PNT !**

10 ani ,cu unica dorință:de a împiedica PNL să revină la putere !

Dar difuzarea acestui *Memoriu* în dec.'34 ce viza ?]

Doc.integral - **fișier PNT XI**

Iul.Maniu / 13 dec.'34

41.) **CCGiurescu** (PNL-g) , discurs la Mesaj, 12 dec.'34

Vict.Iamandi , **Eug.Titeanu** , **G.Hogea**,- intervenții polemice

(DAD, MO 14, șed. din 12 dec.'34, p. 229- 242)

[LD : Activitatea guvernului în lumina "**ideii naționale**" , a "**statului național unitar**" .

Atacă toate chestiunile prin prisma acestor concepte ,dorind să demonstreze că **PNL 1 s-a îndepărtat de ele** și că **PNL2 este adevăratul continuator**.

Demonstrarea se transformă într-o răfuială, condimentată cu bârfe , lovituri , reproșuri ,

Sublinierile, supratitlurile, colorările , îmi aparțin] Document integral- **fișier PNL-georgist**

CCGiurescu / 12 dec.'34

« Realitatea demografică a orașelor

În statul modern, orașele sunt centrele motoare , centrele nervoase,care comandă viața unei națiuni. Dacă satele sunt imensul rezervor de energie vitală , puterea de viață a națiunii,impulsul , directivele , formele de organizare , acelea le dictează orașele ,prin tot ce implică ele, prin puterea banchară, prin presă, prin tot angrenajul de elemente , de forțe, care fac din oraș citadela vieții contemporane.

Sub acest raport,Statul românesc este în situația cea mai critică ,aș îndrăzni să spun în situația cea mai critică din statele europene.Statul românesc are orașele străine.

Cunoaște obiecțiunea ministrului Iamandi, care a reproșat că se vine cu statisticile unor anumite orașe, unor anumite regiuni, nu cu media pe țară, atunci când s-a discutat *legea*

protecției muncii naționale.[-----]
CC Giurescu - Eug.Titeanu / 12 dec.'34

▣ Naționalism economic.

▣ Neaplicarea legii protecției muncii naționale

-Giurescu : Trece la chestiunea **protecției muncii naționale** și este mulțumit că pe banca ministerială este **ministrul Titeanu** , raportorul acelei importante legi. Citează masiv din **interpelarea lui Titeanu** adresată guvernului, **privind măsurile ce le va lua față de amenințarea de desnaționalizare a orașelor , ... privind protejarea muncii naționale , în special a elementului românesc...acțiunea legislativă preconizată reșezarea acțiunii guvernului pe linia națională ... ritmul firesc al concepțiunilor liberale... care rămân , prioritar , naționale** Îl felicită pentru frumusețea acelor formule , care subliniau primatul ideii naționale . **Dar aceasta este teorie ! Legea a fost publicată în Monitorul Oficial din 16 iulie 1934.Au trecut 5 luni , și Regulamentul la lege nu este încă făcut !** Care este rațiunea pentru care, în calitate ce o are în guvern, nu a stăruit pentru aplicarea legii ? Cunoaște **o anumită campanie de presă străină , ca această lege să nu se aplice,** dar , oare , **guvernul lucrează după indicațiuni străine ?!**

/Titeanu: asigură că legea va fi aplicată

-Eugen Titeanu (subsecretar de stat la Interne) : Mulțumește lui Giurescu pentru citatele și aprecierile date ; a ținut acea interpelare ,conexată cu cea a lui Goga, iar după câteva luni, a devenit raportorul acelei legi.Camera a dezbătut-o ,a votat-o **Regulamentul este gata,** Regulamentul există. Dacă a ținut 5 luni elaborarea lui,este pentru că **el a fost dificil de realizat [explică dificultățile]** Să nu se ignore faptul că **5 ani a fost o "eclipsă de guvernare "** ; De când PNL a venit la guvernare,a continuat politica lui Ionel Brătianu[-----] Giurescu / Titeanu , 12 dec.'34

42.)A.C.Cuza (LANC) , discurs la mesaj, 14 dec.'34

Vict.Iamandi , Eug.Titeanu , Valeriu Pop (subsecretari de stat) ș.a. - intervenții polemice . (DAD, MO 16, șed. de vineri, 14 dec.'34, p. 284-296)
[LD .Punctul cardinal : **" România a românilor !"** ; **naționalism antisemit integral , manifestat în toate domeniile vieții economice, sociale, politice, morale , diplomatice**
ACCuza / 14 dec. '34

▣ Consiliul Economic Superior

▣ Camerele profesionale

" **Ca legi** , din p.d.v.tehnc, **presupun că vor fi foarte bine alcătuite** , pentru că ele depind de capacitatea **distinsului economist, profesorul Gh.Leon**, pe care îl cunoaștem ,Dar, încă o dată , **cu aceste reforme nu veți face nimic pozitiv,adică nu veți corespunde intereselor actuale ale țării ,interese care sunt de naționalizare a tuturor ramurilor de activitate economică** .Și atunci, oricât ar fi de perfecte legile pe care le veți face ,**ele nu vor atinge scopul** pentru care ele trebuie să existe.
ACCuza / 14 dec. '34

▣ Modificarea legii învățământului tehnic.

▣ Aplicarea legii protecției muncii naționale.

Veniți cu revizuirea învățământului tehnic . Eu vă întreb : pentru ce ?
Învățământul tehnic înseamnă **învățământul elementelor românești.**

Dar dvs nu ați luat nici o măsură să vă asigurați **primatul elementului românesc în industrii**, încât **veți crea niște bieți nenorociți, condamnați să rămână șomeri și să moară de foame**. Prin urmare, înainte ca dvs să veniți cu această lege cu caracter economic, aveți nevoie să curățați terenul și **să deschideți locul elementelor românești**, adică să aplicați **legea pentru protecția industriei naționale**, pe care ați anunțat-o și pe care văd că ați oprit-o pe loc. [evocă evoluția legii de la 1887 , cu modificarea din 1912, cu modificările din 1903-1904 , cu modificările din 1930 ... și legea din 29 iun.'34]
Sunt 6 luni de la votarea legii , și nu se aplică .Prin urmare , **și această reformă, în lumina "trăncănelilor ideologice" , nu are nici o valoare .**
ACCuza / 14 dec. '34

▫ Reforma cooperăției

" În ce privește îndrumarea cooperăției , treceți pe lângă cea mai importantă măsură prin care , pe cale legală, s-ar putea ca poporul românesc **să-și reocupe pozițiunile pierdute în domeniul economiei naționale.**

" Ar fi un mijloc de cucerire , de întărire a elementului românesc, de luptă economică prin înființarea nu numai a unor cooperative care să aibă de scop desfacerea producției rurale , ci prin cooperative orășenești susținute de Stat , conduse de oameni devotați, care să se pună să cucerească toate pozițiunile pe care azi noi le-am pierdut .[-----]

" Veniți aici cu problema cooperativelor și pe urmă treceți la această tribună și **transformați lupta pentru cooperative în luptă politică**, vă acuzați fiecare unii pe alții și din toată această discuțiune de partid, nu rezultă absolut nimic pentru cooperăție. " [-----]
ACCuza , 14 dec.'34

43.) **Vict. Iamandi** (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

Virgil Madgearu , **Armanad Călinescu** , **dr. Lupu** , - intervenții polemice

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 381- 397)

[LDNu este atât un bilanț al guvernării , cât o veritabilă reglare de conturi cu adversarii politici ai PNL , tare pe poziții după primul an de guvernare . Metodic și necruțător, Iamandi face **procesul adversarilor politici** Punctual, meciul este dominat și pare câștigat de Iamandi .

Dar **Iamandi** nu vorbește despre **guvern, despre miniștri** , încât **discursul** său este mai degrabă **de lider de partid**, deseori ca p.d.v. personal, **nu ca guvernamental.**]

Sublinieri, problematizări, supratitluri, colorări , îmi aparțin]Doc.integral, **fișier PNL IX**

Vict. Iamandi / 17 dec.'34

#PNȚ-doctrină și activitatea economică

"Evident, **ceea ce stăpânește încă** și astăzi , cu destulă intensitate , situațiunea internațională și implicit și a noastră, este **criza economică** și , ca o consecință a ei, **criza financiară**. "

A ascultat cu multă atenție **interpelarea** adresată de **Madgearu** ministrului Industriei și comerțului, cu privire la **politica economică a guvernului** .Cunoaște **temperamentul lui Madgearu** care , deseori, **pierde obiectivitatea necesară**, dar tot a rămas consternat când acesta a afirmat că țara n-a fost nici odată **guvernată de oameni mai slăbănogi și mai incapabili ca noi !**

-**Madgearu** :Nu am spus incapabili, ci doar **slăbănogi** ,iar eu **sunt consternat de politica dvs economică** [declanșează iar **polemica cu Madgearu " moștenirea" și greșelile politicilor economice -----]**

-**Iamandi** : **Nu am stimă pentru opera pe care ați realizat-o**, pentru că nu o văd nicăeri.(**protestări la PNȚ**) Dvs , **timp de 6 ani, ați atăcat pe toate fronturile politica noastră economică și financiară**. De multe ori , **vehemența v-a umbrat calitățile** pe care le aveți ; iar **nedreptatea și metodele** ce le întrebuiți **v-a transformat în cel mai antipatic om politic** pe care îl are Țara Românească (**aplauze la PNL**)

Ați preconizat o politică economică și financiară diametralmete opusă politicii noastre .

Ați ironizat formula " prin noi înșine " ; ați aruncat cu noroi împotriva noastră.

Și când ați venit la guvern , la 1928, iarăși recunosc, cu verdictul unei mari popularități a

țării, ați încercat **câtăva vreme, să vă puneți în practică programul dvs, iar către sfârșitul guvernării , când ați văzut că rezultatele sunt dezastruoase ,ați început, încetul cu încetul, să cedați și să acceptați o bună parte din programul economic al PNL** [-----]

-Madgearu : Nu ați avut nici o dată un program (protestări la PNL) Dacă ai avea un pic de bună credință, dle lamandi, ar trebui să recunoști că criza a răsturnat programele tuturor guvernelor din lumea întreagă.

-lamandi : Dlor deputați, incontestabil că dl Madgearu are dreptate atunci când spune că ceea ce s-a întâmplat în 1929 - criza mondială - a răsturnat toate programele guvernelor din omenirea întreagă. Este foarte adevărat, recunosc acest lucru. Trebuie însă să recunoașteți d-le Magearu ,că la noi, în România, era o situație foarte deosebită, în bine.

-Madgearu : Când am venit la guvern am găsit o ruină imensă .

-lamandi : În România era o situație foarte deosebită în bine , față de cea mai mare parte din țările în cari criza economică făcuse ravagii. Pe dvs nu vă învinovătesc că nu ați coborât pe pământ raiul, pentru că nu-l aveți ;vă învinovătesc că nu ați realizat nici minimul pe care puteați să-l realizați, date fiind bogățiile imense ale României și condițiile mult mai prielnice decât aiurea pentru stăvilirea consecințelor dezastruoase ale dezechilibrului economic mondial. Dvs era greu să fiți preocupați prea mult chiar de îndeplinirea programului dvs de guvernământ. Ajunseserăți la guvern după o opoziție foarte îndelungată și era prima guvernare și prima guvernare este , totdeauna, trebuie să fie totdeauna, foarte voluptoasă.

-Madgearu : Ajunsesem la guvern cu 16 miliarde deficit lăsat de dvs.

-lamandi : Ați utilizat guvernarea , după ce ne-ați criticat pe noi timp de un deceniu , asupra metodelor pe care PNL le-ar fi utilizat în trecut, ați utilizat guvernarea în beneficiul exclusiv al partidului dvs. " (aplauze la PNL)

-Madgearu : Aceasta este o calomnie de ultimă speță. [-----]

Vict.lamandi / 17 dec.'34

▣ Naționalism versus naționalism exclusivist

[LD : îl consider pe lamandi un naționalist competent, lucid , echilibrat și optimist. Argumentele lui sunt istorice , logice și de bun simț. Pledoaria lui pentru îmbinarea naționalismului și toleranței , mi se pare impecabilă . Concluziile lui pot fi vulnerabile și subiective , numai privind aplicarea metodelor și supraestimarea calităților românilor, ca națiune creatoare de istorie.

Viziunea lui presupunea ...timp, conjunctură favorabilă , coerență și perseverență]

"Trăim sub **psihoza** , ceva mai redusă în momentul de față , a **unui naționalism exclusivist** , cu orice preț. De doi ani și mai bine, dar, în special, din toamna aceasta, n-am auzit în această incintă , n-am încetat de a vedea, într-o bună parte a presei, **decât accentuându-se necesitatea unei urgente naționalizări** în toate direcțiile." Am curajul de a spune că **nu vreau să mă număr printre cei ce concurează la bursa exclusivismului naționalist.**

Eu socot că **întreaga noastră clasă conducătoare nu s-a găsit un singur moment în carență față de ideea de bază a Statului nostru , față de ideea națională .** Au putut fi greșeli de metodă, au putut fi unele neglijențe , au putut fi unele omisiuni ; dar problema , în întregul ei, **s-a găsit în permanență în atenția conducătorilor noștri.** [-----]

" S-a făcut în ultima vreme - la unii din interese politice - **o exagerare voită ; la alții s-a ajuns la un fel de confuziune ; s-a confundat criza economică** , cu ravagiile pe care le-a făcut în toate direcțiile, **cu criza de naționalism.** E adevărat că acum **ne găsim pe scoborâșul pantei** , în această direcție, dar , **încă ne găsim pe această linie a concurenței în materie de naționalism** " În orice caz, **partidul nostru este în largul lui să afirme , și prin lungile guvernări pe care le-a avut , și prin operele pe care le-a realizat , dar și prin ținuta sa etică față de toate problemele românești , un primat al naționalismului său , care a trecut înaintea tuturor**

(aplauze la PNL) [-----]

Vict.lamandi / 17 dec.'34

▣ Minoritățile

" S-a vorbit de **minorități** și de **politica Statului față de ele.** Noi nu trebuie să uităm că avem în România **peste 4 milioane de minoritari .** Aceștia reprezintă **o continuitate istorică** în unele părți ale țării și , din toate punctele de vedere, **se găsesc pe același plan de drepturi**

cetățenești cu noi. " Nu se poate preconiza o politică oficială de Stat împotriva a 4 milioane de oameni , care , marea lor majoritate, nu pot fi bănuți , sub raportul fidelității lor față de Statul Român.Nu trebuie să confundăm interesele , uneori explicabile,ale clasei conducătoare a minorităților, de a avea o atitudine centrifugă,cu atitudinea maselor minoritare - a populației rurale minoritare în primul rând -care îndeplinesc în acest Stat un rol și economic și social destul de însemnat și care,din punct de vedere al lealității , față de Statul Suveran , nu lasă nimic de dorit .Minoritățile acestea nu pot fi înglobate într-o politică de coercițiune și de forță " [-----]

/Naționalizarea orașelor ?

-**lamandi** : se vorbește cu oarecare ușurință despre **naționalizarea orașelor** ,atunci când suntem învinuiți că **nu ne-am fi îndeplinit datoria** în această privință .

Orașele din Ardeal, din Bucovina și din Basarabia, dar mai ales din Ardeal , **nu ne-au aparținut nici o dată** ,și nu se poate realiza în 16 ani , printr-o acțiune de Stat ,o transformare completă a celor **80-90 %** , câți erau la început , în ceasul unirii ,**minoritarii în aceste orașe în populațiune pur românească. "**

" După mine, **politica națională a Statului** trebuie să fie făcută în așa fel , încât , realizând , pe de o parte , **o înțelegere cu toți cetățenii aceste țări**,o înțelegere care să ducă la realizări pozitive în toate direcțiile ,iar , pe de altă parte, **acordând elementului băștinaș o atenție serioasă și adâncă** ,să se ajungă , **pe cale evolutivă , prin penetrațiune , națiunea neamului** ,și prin afirmarea **superiorității rasei noastre** , în toate domeniile ,să se ajungă la **acea naționalizare rațională și efectivă** ,care este mult mai temeinică decât toate naționalizările,

care ar fi rezultatul forței și coercițiunii " (aplauze la PNL)

/Naționalism realist

-**lamandi** : Noi am fost și suntem un popor de țărani ,și nu uitați că în toate provinciile alipite ,**clasa care s-a înstrăinat** , în primul rând, **a fost clasa dominantă.**

În Ardeal , a fost vreme suficientă pentru **a se reface o lasă conducătoare**,după ce încă din veacul al XIII-lea și al XIV-lea ea se pierduse.

Clasa conducătoare românească a dispărut complet în Basarabia ,astfel că , în momentul unirii , ne-am trezit ,cel puțin în ceea ce privește o parte din provinciile care au revenit la patria -mumă,**ne-am trezit cu o lipsă totală de intelectuali și de clasă dirigentă** ,ceea ce a necesitat din partea noastră , **eforturi considerabile** în toate direcțiunile ,pentru ca **să putem suplini această lipsă. "**

" Prin urmare, prin ridicarea țărănimii la rangul de factor de cultură,prin ridicarea tuturor **virtuților active** din acest imens izvor al forței noastre naționale,printr-o **politică de Stat** în această direcțiune ,**fără jignirea celorlalte categorii de cetățeni loiali ai acestei țări** ,se poate ajunge la **crearea acelei atmosfere de real naționalism** ,care să ne permită , din toate punctele de vedere , **să spunem că noi suntem cu adevărat stăpâni în această țară "**

(**aplauze prelungite la PNL**)

Ar trebui să dezasperăm de valoarea noastră numerică și de valoarea rasei noastre , dacă nu am ajunge la acest rezultat .

Suntem 14 milioane de români , la 4 milioane de minoritari ,care au trăit în aceeași proporție în decursul vremurilor , **sub stăpâniri străine** asupritoare și **și-au salvat unitatea lor etnică** , și-au salvat **credința** , și-au salvat **limba**,nu pot crede că **astăzi** ,când ne găsim într-un stat românesc liber,stăpân pe toate destinele sale , cu dreptul de a participa la viața publică,cu **egalitate socială** nu numai în litera legii , dar realizată și pe teren ,nu pot crede că **astăzi** , noi ne-am găsi în așa situațiune ,încât **să dezasperăm de viitorul nostru național "** (**aplauze la PNL**)

" Eu am convingerea adâncă că **dacă inerția singură nu poate constitui un mijloc de progres**,dar **clasa conducătoare a țării**, inspirată din trecut ,**stăpână pe cunoștința exactă a tuturor situațiilor actuale,călăuzită de acel ideal de dreptate și de armonizare a tuturor intereselor**,poate să asigure **o continuitate națională**, în toate domeniile, și **spirituale și economice ale țării**, și **poate să afirme în toate direcțiile o superioritate a neamului nostru "** (**aplauze prelungite la PNL**) [-----]

44.)A XVII aniversare a Unirii ; conferință ministerială ,Cluj, 27 dec.'34

a) **Al Lapedatu**(ministrul pentru **Ardeal**)

b) **I.Inculeț** (ministr. Interne ; reprezentant **Basarabia**)

c) **I.Nistor** (ministru, reprezentant **Bucovina**)

d) **Gh.Tătărescu** (prim ministru, reprezentantul **Vechiului Regat**) .

(" Universul" , an 51, nr. 355, 30 dec.'33 ; "Adevărul" , an 48, nr. 15 .633, 29 dec.'34)

[LD : **Cuvântările au fost transmise la radio** . Eu le-am luat din "**Universul**" . După ședința solemnă, s-a ținut consfătuirea ministerială și provincială. **Reprezentanții Vechiului Regat, Bucovinei , Basarabiei ... veniți în capitala Ardealului în fața reprezentanților din tot Ardealul** (este adevărat, a reprezentanților liberali !) pentru a celebra **comemorarea a 16 ani de la marea unire**.Aici extrag doar referirile economice .Doc.integral,**Guvern PNL-XI**]

c) Ion Nistor :

▫ **Clasă mijlocie românească !**

▫ **Burghezia orășenească românească !**

[LD : iată cum , firesc și neostentativ, Nistor opune formulei "**statului țărănesc**" ,formulei naționaliste exclusiviste "**statul românesc**" ,formula "**statului liberal**" ,cu accent pe ridicarea **burgheziei orășenești și clasei mijlocii românești** , fiind astfel în acord cu doctrina și programul PNL .]

"Mie să-mi fie îngăduit să insist asupra unui **mare neajuns în structura noastră socială**.

Ne lipsește o clasă de mijloc puternică și creatoare și din cauza aceasta constatăm cu regret că în anumite părți ale țării ,**pătura intelectuală se reazimă direct pe tagma țărănească** , fără intermediul firesc și necesar al **pătorei burgheze orășenești**. [-----]

" Este meritul incontestabil al PNL și al marilor noștri conducători ,de a se fi sesizat din vreme acest neajuns **în structura noastră socială** și de a fi avizat la **măsuri energice și imediate** pentru **refacerea clasei noastre de mijloc**, grație cărora **orașele din Vechiul Regat și-au căpătat înfățișarea lor normală** .

" **Aceleași măsuri de urgență se impun și pentru Basarabia , Transilvania și Bucovina**, pentru ca aplicarea lor energetică să ducă la același rezultat .

" Programul nostru de guvernământ acordă cea mai largă atenție problemei **redresării clasei de mijloc în toată țara** ,dar cu preferință în provinciile unite , unde **burghezia românească a suferit mai mult** și unde **restaurarea și reinstalarea în străvechile lor resorturi și tradiții economice și sociale a devenit un imperativ categoric al politicii noastre de Stat** . [--]

Nistor / 27 dec.'34

▫ **Educația profesională a clasei mijlocii**

" Pe lângă grija pentru asistența muncitorimei noastre în caz de boală, infirmitate și deces,o bună parte din **preocupările noastre sociale** trebuie să fie puse în **serviciul educației profesionale a ucenicilor, meseriașilor și comercianților de mâine**. [-----]

"**Ucenici aceștia** se recrutează , în bună parte, **din rândurile noastre** ,începând să **alimenteze din belșug** cu energiile lor tinere și viguroasă **clasa noastră de mijloc**, precum au alimentat , până la saturație, **clasa noastră intelectuală de astăzi**. [-----]

" **Absolvenții acestor cursuri** , cari ziua lucrează în ateliere și uzine,iar seara își completează și întregesc cunoștințele lor teoretice ,**constituie cetele de ieniceri ale burgheziei noastre** care , mâine,printr-o muncă cinstită de întrecere cu concetățenii lor de altă limbă ,**vor recuceri orașele noastre și le vor da vechea lor înfățișare românească** ."

" Cum însă o bună parte din ucenicii români numai cu greu pot găsi adăpost la maiștrii lor, ne-am gândit să **înființăm pretutindeni cămine pentru ucenici** , în care **pionii burgheziei noastre de mâine**,să găsească seara, după munca istovitoare a zilei, **un adăpost omenesc** .

[----] " **Concomitent** cu grija pentru **educația tineretului**, trebuie să avem grijă pentru **bunătatea morală și materială a negustorilor și meșteșugarilor români** .[-----]
Nistor / 27 dec.'34

▫ "Românizarea " orașelor, a clasei mijlocii

[LD : **Atenția acordată de Nistor burgheziei românești, clasei de mijloc, a fost răspunsul lucid, constructiv, la toate demagogiile naționaliste agitate de naționaliștii xenofobi.]**

" **Iată câteva puncte din vastul nostru program de măsuri și realizări în vederea ameliorării și întăririi clasei noastre de mijloc** , măsuri care ,dacă vor fi continuate cu perseverență și aplicate cu dragoste și înțelegere , **vor contribui** , cu un ceas mai degrabă , **la restaurarea integrală a clasei noastre de mijloc și la românizarea orașelor noastre .**

" Preocupările acestea atât de serioase arată că **ne dăm seama de marea datorie națională pe care o avem pentru întărirea elementului românesc la orașe, pentru participarea lui efectivă la comerțul și industria țării ,pentru întărirea clasei noastre de mijloc."**

d.) GhTătărăscu:

▫ Orașele ardelenesti

▫ Minoritățile

[LD : poate , ca efect politic,abordarea lui Tătărăscu era oportună. A liniștit spiritele ,l-a dezavuat pe lamandi ,spunând că **orașele ardelenesti n-au încetat să fie românești " nici o clipă "** Mie mi s-a părut că lamandi și Nistor au prezentat-o mai aproape de adevăr, consistent și echilibrat]

" Ea trebuie înfăptuită **mai ales în orașele ardelen unde politica de persecuție și de desnaționalizare a fost mai dură** și unde **elementul românesc băștinaș,deși având de înfruntat una din cele mai crâncene acțiuni de asupra cunoscută în istoria popoarelor** , a reușit să-și asigure , fără întrerupere, existența și drepturile de stăpânire .

"De la origine și până astăzi, **aceste orașe n-au încetat , o singură clipă să fie și să rămână românești** și multe din ele **au constituit** , de-a lungul persecuțiilor ,**redanele de rezistență** în care luptătorii noștri au ținut aprinsă **flacăra românismului** .

"De sigur, **această acțiune** de promovare a elementului românesc **nu va fi practică prin acte de agresiune sau de persecuție.** Așa cum spunea și în mai '34:

< Această acțiune de promovare nu va fi făcută prin știrbirea drepturilor celorlalte elemente conlocuitoare și nu printr-o politică de agresiune ,ci numai printr-o acțiune continuă și fermă de ajutorare și de ocrotire a elementului românesc , făcută în cadrul legilor și îndrumată în spiritul de conciliere care trebuie să stea la baza politicii noastre de Stat " >Astfel fixam prin acea **declarație cadrul politicii noastre naționale** ,în fața uneia din marile probleme ridicate de actul Unirii. "

Ion Nistor, Gh-Tătărăscu , 27 dec.'34

45)Victor lamandi , precizări la discursul de la Mesaj (17 dec.'34) ,22 ian.'35

Al.Popescu -Necșești (PNL-1),. **CCGiurescu** (PNL-2) - replică , intervenții

(DAD, MO 21, șed. din 22 ian.1935 , p. 496- 510)

[**LD : scandalul dinaintea sărbătorilor , continuă .Acest nou discurs este și o autobiografie politică ,și o trecere în revistă a concepției și realizărilor PNL în chestiunea națională.**

În parlament sunt "detractorii" -**Popescu-Necșești , CCGiurescu -**, dar și **Maniu** , venit din autoexilul de la Bădăcin] Doc.integral - fișier **PNL X**

Supratitluri, semne , sublinieri colorări -LD

Vict.lamandi :

/ Discursul din 17 dec.'34 / Calomniile " Universului" // Orașele Ardealului / Cultul pentru Ardeal /

/ Minoritățile / " Continuitatea etnică " // Tendințele iredentiste ale conducătorilor minoritari /

/ "Psihoza" naționalismului exclusivist / Colaborarea cu partidele minoritare /

/ Afirmarea ca națiune suverană // Implicarea lui în lupta națională : 1922- 1934 /

/ Discursul din 17 dec.'34 / /Spovedanie : ucenicie ; formarea intelectual- politică : Xenopol, Iorga, Mârzescu, ICBrătianu /
Al.Popescu -Necsești :
/ Replică la discursul lui Iamandi din 17 dec.'34 ;
/ Reacția prof.de istorie : Iorga,Lupaș, Șt. Ciobanu, Tâfrali /
/ Reacția politicinelor, a presei / " Psihoză naționalistă " ? Acțiunea " Universului " /
/ Minoritățile : greșelile lui Iamandi / /Disocierea PNL și a guv.de Iamandi /
CCGiurescu :
/ Răspunderea lui Iamandi / Răspunderea guvernului /
/ Orașele din Ardeal / Româizarea orașelor /
/ " Continuitate istorică " la minorități ? ! / Singura continuitate : românească /
/Reacțiile Budapestei la discursul lui Iamandi / " Psihoza naționalistă ? " Luptă națională /
Iamandi / 22 ian.'35

#Defăimările "Universului"despre discursul din 17 dec.'34

În problemele naționale , **respinge orice calomnie și orice insinuare**.El a rostit cuvântarea la mesaj pe 17 decembrie. Parlamentul s-a închis pe 18.

A doua zi, miercuri , 19 decembrie, "**Universul**" a **continuat campania de defăimare** și, pentru a impresiona lumea, a găsit de cuviință **să publice în facsimil așa -zisul text al declarațiunii lui de lèse râmânism**, după notele stenografice.[...]În declarațiile făcute presei (21 dec.) el a arătat că **s-au comis o vădită și condamnabilă trucare a textului, un aranjament fragmentar, fără legătură între ele.** [descrie rând cu rând trucarea, sărirea peste rânduri , omisiunile] [--]

O asemenea trunchiere și combinațiune a textelor este evident că **poate înlesni** , mai ales când lipsește buna credință , **orice răstălmăcire a declarațiilor** [---] La 21 decembrie, a fost obligat să plece **în străinătate** , pe motive de sănătate,și de a ceea **a dat declarațiile presei.)!** În lipsa lui, în țară, **campania** nu numai că nu a încetat , dar a sporit ,**guvernul fiind criticat pentru politicile naționale .**

S-a produs atunci **impunătoarea manifestațiune de la Cluj** (27 dec.) la care **președ. Consiliului** și alți **membri ai guvernului** au explicat care este **politica față de minorități, curmând astfel definitiv orice tentativă de răstălmăcire și de speculațiune.** Detractorii lui, însă, care **urmăreau sacrificarea lui**, au căutat **să răstălmăcească** cuvântarea lui Tătăărăscu **ca pe o dezavuare a cuvântării sale din 17 decembrie ."**
Iamandi / 22 ian.'35

▣ **Orașele din provinciile alipite .**

▣ **Cultul pentru Ardeal**

Una din **acuzățiile grave** ce i se aduce , este privitoare la **declarația asupra orașelor și naționalizarea lor**. El n-a adus din senin această discuție, **ea a fost adusă de CCGiurescu** care a **învinuit guvernul și PNL că a abandonat tradiția sa națională**,că nu a făcut nimic pentru **românizarea orașelor și pentru naționalizarea minorităților**.[----]

Afirmația aceasta, luată izolat, și **asa cum a fost prezentată de atacatorii lui**, " nu poate înfățișa **cugetarea mea politică și națională** , în problema orașelor . (**aplauze la PNL**)
" O asemenea **credință și concepțiune** nu poate să o aibă ,nu **un ministru**, și nu **un om** a cărui **viață întreagă** , de adolescență, de tinerețe și de maturitate ,s-a dezvoltat **în cultul pentru Ardeal**, și pentru **împlinirea destinelor noastre naționale**, sprijinite pe **sfintele și eternele drepturi** ale unui popor de eroi și de martiri ,dar n-o poate avea **nici un copil din clasele primare** al cărui instinct și a cărui inimă îl împing irezistibil pe **drumurile limpezi ale românismului** (**aplauze prelungite , îndelung repetate, bravo, la PNL**) fixat , pentru **deapurarea , în granițele istorice și geografice ale Daciei de acum 2000 de ani** . Izvorul permanent de drepturi asupra Ardealului ,ca și asupra celorlalte provincii - **astăzi integrate , definitiv,într-un stat unitar** - a fost , întotdeauna , în afară de **formația noastră etnică și istorică , imensa majoritate românească** care a trăit de la început și până astăzi pe aceste pământuri. (**aplauze prelungite , îndelung repetate, bravo, la PNL**)

- **Aurel Baciu (PNȚ)** :Așa trebuia să fi spus de la început .

- **C.Zamfirescu** (PNL-2) :Acum retractați

- **Iamandi** : Nu am retractat , am dat explicațiuni

- **Radu Lascu** (PNL-2) : După ce țara a reacționat .
 - **lamandi** : Vă fac o simplă întrebare : mă credeți dvs pe mine trădător ?
 - **Lascu** : Avem un singur regret că nu ați făcut aceste declarații de la început .
 - **lamandi** : Mă considerați în măsură să trădez interesele țării ? Răspundeți clar .
 - **Lascu** : Regretăm declarațiile în forma pe care le-ați făcut pe 17 decembrie .[-----]
- lamandi** / 22 ian.'35

#Tendințele centrifugale ale conducătorilor minoritari

" **Am fost apostrofat** că, în discursul de la 17 decembrie, ocupându-mă de clasa conducătoare a minoritarilor , **am spus că tendințele centrifugale** - adică iredentiste -pe care le manifestă sau le urmăresc frunzașii Partidului Maghiar , **sunt explicabile.De ce sunt explicabile ?** am fost întrebat de detractorii mei . **Foarte simplu.Pentru că mare parte dintre acești conducători , sunt aceiași care înainte de Unire,aveau, în Ungaria, un rol politic bine determinat și, din această cauză, oricâte declarații de loialitate ne-ar face , sufletul lor nu poate fi schimbat atât de repede , iar orientarea unora dintre ei , poate rămânea dependentă de Budapesta .**

-**Iuliu Maniu** : "**Dar d-le , cum puteți spune așa ceva ? Nu vă încurcați mai tare , pentru a vă descurca "** (**înteruperi la PNL**)

-**lamandi** : **Aș vrea ca dl Maniu să-și explice întreruperea .**

-**Maniu** : **Îmi voi lua această libertate .**

-**Voci** : **Acum !**

-**lamandi** : "**M-a surprins exclamarea d-lui Maniu .Eu n-am făcut altceva, afirmând acest lucru, decât să reproduc atacul curent, care se aduce minorităților și conducătorilor minoritari , de către acei care mă atacă astăzi pe mine, pentru că aș fi prea îngăduitor față de minorități "**

-**Popescu- Necșești** :**Dta găsești că este firesc ?**

-**lamandi** : **Am spus că este "explicabil" (aplauze la PNL)**

-**Popescu - Necșești** :**Ați spus că este "firesc" (proteste la PNL ; zgomot la opoziție)**

-**lamandi** :**Dle Necșești, dacă găsești acest cuvânt în notele stenografice ,dacă dovedești că l-am spus aici, declar că voi trage toate consecințele.Am spus "explicabil"**

[**LD : în stenogramă este "explicabil" ,Dar indiferent de cuvânt,până unde putea merge ipocrizia și ranchiuna lui Maniu și a acestui Necșești ? !]-----]**

lamandi / 22 ian.'35

#Psihoza exclusivismului naționalist

" **Am fost apoi învinuit** că am vorbit de "**psihoza**" **exclusivismului naționalist**,atribuindu-mi -se că, întrebându-mă această formulă , **am jignit sentimentele naționale** ale acelor care militează pentru **consolidarea noastră politică și națională**.Regret că , nici de data asta , n-am fost tratat cu obiectivitate. [---]" **Din psihoza exclusivismului naționalist , a rezultat anul trecut, asasinarea lui Duca,căruia i s-au adus , și nu de oameni fără răspundere, grave învinuiri de nesocotire și chiar de trădare a intereselor românești. [repetă ce a spus pe 17 decembrie]** [----] **lata de ce dați-mi voie , d-lor deputați, să resping cu toată hotărârea și cred cu toată dreptatea, învinuirea ce mi s-a adus că,ocupându-mă de ceea ce eu consider "excese" în politica națională ,am cerut pentru întreaga clasă conducătoare a țării un alt tratament ,decât acela care i se aplică de o vreme încoace , contestându-i-se patriotismul și justa înțelegere și apărare a intereselor românești "** [-----]

Al. Popescu Necșești / 22 ian.'35

▣ Replică la discursul lui lamandi

[**Replica lui s-a vrut o punere la punct , o nouă încriminare a lui lamandi, în aplauzele opoziției , dar , mai ales , a georgiștilor.**

O mostră de pătimașă pornire, de ironie , de speculație și umilire a ministrului lamandi.

S-a jucat cu cuvintele, a citat trunchiat , i-a făcut proces de intenție,

invocând părerile unor istorici și oameni politici , numai pentru a demonstra că

lamandi a făcut o greșeală impardonabilă, că este un trădător ! Un exemplu de campanie calomnioasă a " Universului" - reușită altfel ! - cu mize politice interpartidiste ,sub pretextul apărării intereselor naționale. Din păcate, **atunci**, atât de pe banca ministerială - goală ! - cât și din majoritate , **nu s-a găsit nici o voce care să-l pună la punct pe Necșești. lamandi a rămas singur !** Totul la Necșești se transformă într-o **luptă personală**, având drept țintă pe lamandi, care trebuia "**executat**".Pe un alt plan , dar cu aceeași metodă, **și lamandi** uzase de aceleași metode când îl "**executase**" pe **George Brătianu**.S-ar putea să fi fost de conivență cu " bătrânii liberali" .]

-**Necșești** : Este loc de polemizat asupra formelor. Dar oricare ar fi forma care se aplică , veți ști că **niciodată nu poate să scape cineva de sancțiuni**.Nu sunteți dispuși dvs să le aplicați, dar **nu sunteți singurii judecători** .[...] a pronunțat **acele condamnabile și nenorocite** cuvinteși la adăpostul cărora înțelege să se pună și dl ministru lamandi [-----]

Dar nu vei scăpa , dle lamandi ,pentru ușurința , care crezi că poate să fie o dogmă în viața politică ,de răspunderea pe care o ai în perspectiva morală și națională a acestei țări " (**aplauze la PNL-georgist și LANC**)

-**NCPopescu** : Nouă să ne spui atâta : **crezi d-ta că d-l lamandi este un trădător ?Când scrieți articole , să le semnați , nu să spuneți ... " noi, Universul" și " România Mare "**

-**CCGiurescu /22 ian.'35**

▣**Replică la Victor lamandi**

▣ **Răspunderea lui lamandi**

▣ **Răspunderea guvernului**

[LD : **nenorocită misiune și-a asumat Giurescu și în cazul lui Duca , și în cazul lui lamandi_**

Va trebui să tratez aceste episoade în lumina întâmplărilor din 1933, din 1934 și din 1940. rebuie că ura lui Giurescu față de lamandi a depășit animozitatea personală,că el și-a avut partea lui de vină la prăpastia săpată între George Brătianu și ceilalți Brătieni,că , de fapt, lui nu i-ar fi convenit revenirea în PNL , ș.a.,ș.a. Dar asta pentru 1934 !Pentru că , **acești doi oameni, se vor despărți de partidele pe care le susțin și apără în 1934, și **se vor alătura regimului carlist, pe care , amândoi, îl vor sluji cu abnegație.]****

" **Problema discutată depășește persoanele**. Nu este vorba de **cazul Victor lamandi, ci de un caz** , care, dacă situația continuă să rămână așa , cum este în momentul de față, **angajează întregul guvern și califică o directivă de guvernământ.**

" **Nici prin gând nu ne-a trecut să punem la cale un asasinat moral** - cum s-a exprimat dl Victor lamndi - **împotriva d-sale. Dacă lucrurile se vor termina , în cele din urmă, prin scoaterea din viața publică a d-lui lamandi, â să se știe că vinovat nu este decât el însăși : < ale tale dintr-u ale tale ! >**

Noi nu am făcut decât să relevăm și să comentăm o declarație nenorocită , care a fost rostită de la această tribună.

" **Evident, nu-mi trece prin gând ,să spun că dl.Victor lamandi a greșit cu voință și cu știință , fiindcă atunci faptul ar fi fost așa de grav, încât nu pe banca ministerială ar fi trebuit**

să stea, ci în fața plutonului de execuție.Pentru că, atunci când un ministru spune un asemenea lucru , conștient , cu știință,și voință, **el trădează interesele cele mai sfinte ale Nației**. [.....] Totuși, problema și în celălalt aspect, **are o deosebită gravitate**.Fiindcă, **greșind în felul în care a greșit, aceasta nu înseamnă că trebuie absolvit ;**aceasta poate constitui doar o circumstanță atenuantă.Dacă îmi dați voie să caracterizez **printr-un termen juridic ce a făcut dl lamndi,ăș spune că fapta d-sale este o crimă prin imprudență.**

" **O pedeapsă trebuie să fie , pentru că ceea ce s-ar tolera , la urma urmei , unui particular, nu se poate tolera aceluia care are un rol calificat pe banca ministerială.** Faptul este cu atât mai grav, cu cât dl Victor lamandi este în acest guvern **ministru al propagandei** .Iată gravitatea problemei : **d-sa este ministru al propagandei într-un Partid Național-Liberal. citează din declarațiile contradictorii, divergente , ale lui lamandi și**

Tătăărăscu , despre caracterul oraşelor din Ardeal]

Pe cine să credem, pe primul ministru sau pe dl lamandi ?

#Oraşele ardelenesti

lată explicaţia pentru care **noi nu am putut să stăm în unele oraş** şi acest lucru îl ştia şi l-a spus şi dl lamandi.Dar tocmai de aceea întreb, dacă se ştiau aceste lucruri, dacă dl lamandi ,în calitate de elev al lui Xenopol , cum spunea, şi în calitate de profesor de istorie,**ştia că în Ardeal oraşele nu au fost ale noastre nu din vina noastră ,ci fiindcă ni s-a interzis accesul [LD : Sic !] , fiindcă am fost izgoniţi şi casele noastre arse [LD : Sic !] , trebuia oare, ca ministru al propagandei române, să facă o asemenea declaraţie ?**
lamandi, Necşeşti, Giurescu ,22 ian.'35

46.)Victor Slăvescu-demisie de la Finanţe ,8 febr.'35

N.Constantinescu- Bordeni (PNL-2) , întrebări privind rotirea miniştrilor

Victor Slăvescu- demis / Vict.Antonescu -Finanţe / Valer Pop - Justiţie /

(DAD, MO 32, şed. din 8 febr.'35, p. ?)

[**LD . în acelaşi context de bătălie surdă între georgişti- guvern, iar în PNL , între " bătrâni" -"tineri" , şirul întrebărilor sunt doar ecoul acestora, iar schimbările din guvern sunt pretexte de a tulbura opinia publică .Le consemnez pentru a marca schimbarea şi atmosfera.]**

-Demisii şi numiri de portofoliu

Întrebare adresată primului ministru Tătăărăscu :

-N.Constantinescu-Bordeni :În momentul când a început în Cameră discuţia generală asupra **proiectului de lege** privind repartizarea sumelor rezultate din **împrumutul de înzestrare** al ţării ,ministru de Finanţe , **Victor Slăvescu, a demisionat din guvern.**Demisia sa fiind acceptată imediat, departamentul Finanţelor a fost încredinţat **lui Victor Antonescu** , de la justiţie, iar ministerul de Justiţie , a fost încredinţat lui **Valer Pop** , reprezentant al tradiţiei liberale , având un stagiul **de un an în PNL !**

Cu ocazia instalării lui Vict.Antonescu la Finanţe, acesta a dus **cele mai frumoase elogii lui Slăvescu** , atât pentru **activitatea desfăşurată** ,cât şi pentru **concepţiunile sale pur liberale, în materie de finanţe**,deklarând categoric că **va continua cu fidelitate politica financiară a predecesorului său**, calificând-o **sănătoasă , cuminte şi corespunzătoare** intereselor vitale a ţării.Pe de altă parte, **şeful partidului, Dinu Brătianu** , în declaraţiile publicate în ziare ,constata că **concepţiunile economico-financiare practicate de Victor Slăvescu ,reprezintă crezul partidului**, şi , ca atare, **trebuie continuate de noul ministru.**

Ca consecinţă a acestui fapt, **regimul de import -export al d-lui Manolescu -Strunga** [ministru de Industrie] **a fost suspendat în aplicarea lui, întrucât contravine ideilor programatice ale partidului ,de la care dl Victor Slăvescu nu s-a abătut un singur moment.**

În asemenea împrejurări, **opinia publică**, neputând găsi **nici o motivare şi nici o justificare a plecării d-lui Slăvescu de la Finanţe**, din moment ce politica sa trebuie continuată fără şovăire, este îndreptăţită să creadă că **ministru care munceşte mai mult şi care execută conştiincios ideile din programul partidului,riscă să fie silit a demisiona din actualul guvern prezidat de d.Tătăărăscu .**

" Într-un stat democratic, **cu regim parlamentar** ,în care se presupune ca guvernul să fie emanată majorităţilor parlamentare,este de datoria primului ministru să informeze Corpurile Legiuitoare şi ţara asupra **cauzelor care au determinat demisia şi înlocuirea ministrului de Finanţe**, punându-se capăt zvonurilor alarmante create în jurul acestei demisii ,zvonuri care frământă tot mai intens opinia publică ;mai ales că , în unele cercuri ea este pusă în legătură cu **refuzul fostului ministru de a aproba unele cereri neantemeiate ale societăţilor Discom şi Buhuşi .** pentru suma de sute de milioane.

Întreb pe dl prim-ministru : **de ce a părăsit dl Victor Slăvescu ministerul Finanţelor ?**

N.Constantinescu -Bordeni / 8 febr.'35

47) Fișe semnal ,legi adoptate, comunicări, întrebări ,Senat,14-16 febr.'35

Mesajele regale ptr diverse proiecte de legi

/Repartizarea sumelor din Împrumutul de înzestrare ;

/ Înființarea Monetăriei Naționale ;

Reglementarea emisiunii de monedă metalică ;

/Legitimarea creditelor extraordinare deschise între 1 iul.- 14 nov.'34

/Menținerea comisiilor interimare la Camerele profesionale ;

/Unificarea legislației meseriilor și crearea Caselor de meserii

Al.Samoil , Iosif Jumanca (întrebă) ; **I.Nistor** (ministr. Muncii) - răspunde

/Scumpirea bruscă a prețurilor ,Senat 19 febr.'35

C.Ceruleanu, N.Penescu (comunicări) **Gh.Leon** (subsecretar de stat) - răspunde

/Noile contracte cu Skoda .

DRloanițescu : să se dezbată în Senat "Raportul Skoda " și noile contracte . 26 febr.'35

Valer Pop (Justiție) - răspunde

48.) **Dinu Brătianu - Gh.Tătărăscu** , întrevedere :,23 febr.1935

(Rev." Parlamentul românesc " , an VI, nr. 164, 24 febr.'35, p. 10)

▣**Afacerea Skoda**

[**LD**: informațiile nu sunt prea însemnate , dar am vrut să le semnaliez ca evenimente petrecute ...în ziua în care m-am născut ... ha! ha ! habar n-aveau ei atunci că se năștea istoricul care acum scrie despre ei.]

La 23 febr. 1935, **Dinu Brătianu**, șeful PNL, a primit în audiență pe **Gh.Tătărăscu**.

Întrevederea a dura 1 oră și jumătate și a avut ca subiect **Afacerea Skoda** .

Acordul a fost deplin. Țara este curioasă.

49.)**Valer Pop** (ministru Justiției) ,Amintiri politice / Raportul Skoda [mart..'35

[**LD** : consider această mărturie deosebit de semnificativă pentru **diagnosticul** ce trebuie aplicat **moravurilor politice ale epocii** , în materie de corupție .Pop reușește să o concentreze într-o pagină , iar **dosarul Skoda făcuse să curgă tone de cerneală , pe mii de km de hârtie !**

Adevărul esențial , **culisele** , **păpușarii** , **fraierii** , **apărând după 64 de ani** (apariția cărții) .

Cert este că **Valer Pop a făcut tot ce a putut ca ardelenii** , fie și adversari politici , **să nu fi puși în cauză**.Ceea ce nu a putut nici el, nici întreaga clasă politică ,a fost **suspiciunea** , **atmosfera otrăvită** , **acuzele care au viciat și slăbit încrederea în guvernarea democrată prin partide.**]

Valer Pop /

▣**Raportul Skoda**

Discuție generală la Camera , asupra Raportului SkodaSe remarcă **Iunian cu o cuvântare tăioasă** , documentată , și **foarte , foarte dușmănoasă față de guvernul** național-țărănesc , în special **față de Madgearu**,demonstrează vinovăția acestuia, cuvântare expusă cu talent , făcând o mare impresie.**Goga, pătimaș față de Maniu**, cere sancțiuni severe împotriva tuturor vinovaților.**Deputați liberali** susțin darea în judecată a tuturor vinovaților.

Național-țărăniștii nu reușesc să spulbere acuzațiile și să determine un curent favorabil

tezei lor de nevinovăție. Guvernul păstrează o totală rezervă. Discuția ia sfârșit ; în ședința de după amiază urmează să se facă votarea Dinu Brătianu anunță că va conduce personal votarea Guvernul trebuie să-și fixeze hotărârea.

La orele 12 , Tătărăscu convoacă o consfătuire intimă la locuința lui Ion Nistor, pentru a evita orice indiscreție. Ne întrunim Tătărăscu, Inculeț, Franasovici, Ion Nistor și eu Tătărăscu arată că **ancheta Skoda și-a atins scopul principal : modificarea contractului Skoda** , prin **reducerea de prețuri și a volumului cu 40%**.

/"Stingerea" răspunderilor

Darea în judecată a frunțașilor PNȚ ar însemna să se întindă coarda prea mult ,tensiunea politică s-ar accentua, ceea ce nu ar fi nici în interesul Coroanei ,nici al țării , nici a guvernului.

Conchide la scoaterea din cauză a oamenilor politici.

Mă asociez, accentuând ,mai ales, scoaterea lui **Mihai Popovici**.

Se hotărăște scoaterea din cauză a frunțașilor politici din PNȚ, cei prezenți vor lua contact discret cu deputații prieteni, **Inculeț cu basarabeni, Ion Nistor cu bucovinenii, eu cu ardelenii**, Tătărăscu cu exponenții grupului H ,Petre Gheață să conducă ședința și **cu toții să voteze contra dării în judecată** .**Dinu Brătianu să nu afle nimic , deoarece acțiunea noastră ar putea să provoace conflict și ruptură.**Se pune întrebarea : **ce va zice Regele** aflând de rezultatul votului , **contrar punctului său de vedere constant, că nu admite ca numai un ostaș să fie dat în judecată , iar oamenii politici să fie scutiți de răspundere ?!**S-ar putea produce un conflict între Rege și guvern, care îl va pune în fața unui fapt împlinit, fără a-i fi cerut avizul și consimțământul prealabil. **Se face apel la mine și mi se dă delicata misiune de a mă prezenta imediat după vot în audiență** , de a expune temeiurile hotărârilor noastre , imposibilitatea materială de a-l fi informat în prealabil , și **de a înlătura supărarea Regelui** ,cu consecințe serioase pentru situația guvernului.

/Votul

Mergem la Cameră cu o oră înainte de începerea ședinței, facem apel discret la prietenii noștri , **fără ca Brătianu să prindă de veste** .Începe votarea : se pare că, pentru mai multă siguranță, Petre Gheață s-a îngrijit ca **un pumn de bile negre să fie aruncat , pe neobservate, în urna albă**. Se despoaie scrutinul. **Votul este nul** , neîntrunind quorumul necesar **pentru trimiterea în judecată a lui Madgearu și Mihai Popovici**.

/Sanționații

Se dă în judecată doar **g-ral Cihosky, pentru încheierea contractului oneros** și **Romul Boilă , pentru trafic de influență**. **Cihosky, Popovici și Boilă , sunt trimiși la controlul averii** .

«Carol : înțelege situația

" Imediat după vot, plec la Palat .Fac o lungă și motivată expunere Regelui ,asupra consfătuirii de la amiază, asupra acțiunii noastre pe lângă deputați, asupra votării și asupra rezultatului , demonstrând că ceea ce s-a făcut ,s-a făcut în interesul Coroanei și al țării , pentru **normalizarea vieții politice**. Termin, **cerând în numele guvernului scuze, că l-am pus în fața unui fapt împlinit**. "Regele ascultă expunerea, la început cam nervos, apoi calm și înțelegător, la urmă se ridică de la birou, mă bate pe umăr și-mi spune râzând:

< **Dragă Pop, lumea mă acuză că sunt purtat de nas de camarilă , ei bine, de astă dată voi ați fost camarila mea**. Spune-i lui Tătărăscu că **înțeleg atitudinea și hotărârea voastră , o accept și o aprob și nu sunt deloc contrariat sau supărat** . >Îl informez pe Tătărăscu de această înțelegătoare ratificare și de sentimentele neschimbate ale Suveranului .

[Valer Pop / 1935-1940](#)

« Epilog -Afacerea Skoda

/Controlul averii lui M.Popovici și Romul Boilă.

[**LD : cred că acesta este adăugat mai târziu , deoarece urmărește chestiunea până la regimul**

Antonescu. Rătescu , președ. Secțiunii a II-a a Curții de Casație și Justiție,delegat pentru **cercetarea averii lui Mihai Popovici** , se prezintă la mine.Spune că se găsește într-o situație penibilă. A constatat că între **veniturile declarate și averea** lui Mihai Popovici **există un decalaj vădit**. Aprofundând cercetarea , probabil că decalajul ar fi mai accentuat și ar trebui să conchidă la **nejustificarea unei părți a averii lui Mihai Popovici**.

Popovici ,însă i-a fost șef, ca ministru al Justiției, și a fost foarte gentil cu el,cumpărându-i diferite cărți și lucrări pentru minister și instanțele judecătorești Îi cade greu să facă un raport nefavorabil . Dacă țin ca controlul averii să fie dus înainte, fără menajamente, **roagă să fie desărcinat de delegația pe care o are**. Îi răspund că înțeleg situația lui și motivele indicate, nu consimt, însă,la desărcinarea lui ;**să procedeze cum îi dictează inima și nu cum îi cere rațiunea**. Îmi obiectează că **ce va zice guvernul și partidul liberal** - ai cărui aderent credincios este - **dacă va acoperi și scoate din cauză pe Mihai Popovici ?** **Îl liniștesc și îl asigur că nu va avea nici o neplăcere** , mă însărcinez **să-l acopăr și să-l apăr în fața guvernului și al partidului** .

" Rătescu a făcut un raport favorabil și Curtea a închis dosarul ,găsind averea lui Mihai Popovici justificată.

" Instrucția împotriva lui Romul Boilă s-a făcut la Tribunalul Ilfov.Din probele administrate în cursul anchetei Skoda, din declarațiile făcute de Romul Boilă,dar, mai ales, din corespondența purtată de acesta și dr.Groza (ginerele său) rezultă că **Romul Boilă a făcut numeroase intervenții pe lângă Iuliu Maniu**, în chestii de comenzi importante **primind sau stipulându-se și comisioane**.Era deci extrem de dificil de a-l salva. Aveam însă formula salavatoare .

Din toate probele rezulta că **traficul de influență a fost săvârșit la Cluj** și nu în București. Ori, potrivit *Codului Penal* din Transilvania ,**traficul de influență nu constituia un delict**, și deci , nu era pedepsit , cum era în Codul Penal român.

Deci, constatând instrucția acest lucru,**putea și trebuia să-l scoată de sub inculpare și să se desesizeze**. Când era **să punem punctul pe i** , guvernul s-a reconstituit, eu am trecut de la Justiției la ministerul Industriei , iar **urmașul meu , Djuvara , un exponent al lui Dinu Brătianu**, a schimbat mersul lucrurilor , a făcut ca **Romul Boilă să fie dat în judecată , judecat și condamnat**. Numai sub guvernul g-ral Antonescu ,Boilă a fost scos din cauză "

Valer Pop / Scandalul Skoda /

50.)Legislație,Senat , mart-apr'35

▫Proiectul **Legii administrative** ,Senat ,19 mart. - 11 aprilie '35 .

I.Inculeț (Interne), **d.luca** (subsecretar de stat) **V.Alimănișteanu** (raportor) ,
Discursuri : **g-ral Văitoianu**, **C.Dimitriu**, **I.Jumanca**, **MGOrganu**, **Scarlăt Orăscu**,
CRMircea, **DRloanișescu**, **M.Romniceanu**, **Pan Halippa**, **N.Miclescu**, **C.Stoicescu**,
N.Penescu, **T.Sauciuc-Săveanu** ș.a, ș.a.

Se votează la 11 aprilie'35

▫**Legea Cooperatiei** (modificări)(votată de Cameră) , Senat, 21 mart.'35

▫ **Prelungirea Legii din 1912**, Senat , 28 mart.'35

pentru **Încurajarea industriei naționale** .**I.Manolescu -Strunga** (ministr.Industriei)

▫ **Modificări de art. la diverse legi** ,Senat , 30 mart.- 13 apr. '35

/la **Legea Regiilor publice**

/la **Statutele BNR**,

Victor Antonescu (Finanțe), **M.Romniceanu** (raportor) ;
iau cuvântul : **N.Iorga**, **Gr.Gafencu**, **C.Alimănișteanu**, ș.a.

/ la **legea Reglementarea jocurilor de noroc**,

Dr.I.Costinescu , N.Iorga, Leonte Moldovanu, L.Onea ș.a.

/ la legea Societății de tramvaie din București ;

/ La unele art.din legea minelor ;

/ La legea pentru înfrânarea speculei ilicite ;

-Gh.Tătărăscu , Mesajul Regal de închidere a sesiunii parlamentare, 20 apr.'35

51.)Al.Vaida -Voevod , Frontul Românesc,mart-mai ,1935

(Al.Vaida -Voevod , Memorii, vol.III , ed.Dacia, 1997, p. 65- 71)

Al.Vaida /

▣ Disensiuni în PNT

/ **Primatul elementului românesc.**

"În 1935 , dorind să propun , **în programul partidului ,primatul elementului românesc , s-a născut conflict între mine și Birou. Totuși, nici nu am demisionat , nici nu am fost dat afară din PNT**,ci s-a hotărât numai că , în ziua de **5 martie 1935 ,Delegația Permanentă** a Partidului Național Țărănesc(fiind de față numai 11 membri din 23) **a hotărât :**

< Dezavuează în mod categoric atitudinea luată de d / Al.Vaida- Voevod,în ultimele adunări de la Cluj, Timișoara, Sibiu , ca fiind în contradicție cu hotărârile Comitetului Central Executiv . >"

▣Frontul Românesc

"Îmi rezervasem dreptul de a apela la **Congresul Partidului** care **nu s-a ținut** și de care se temeau antagoniștii mei -**dar am preferat să-mi continui acțiunea de propagandă prin conferințe în diferite orașe ale țării** (Cluj, Oradea, Arad, Timișoara ,Craiova, Galați, Brăila , Sibiu , Iași , Chișinău ,Focșani , București)

În broșura **Cuvântare către națiunea română** , datorată d-lor **dr.A .Popa * și dr. L.Hulea **** , este descris destul de detaliat cum s-au desfășurat ulterior evenimentele care au determinat nașterea "**Frontului Românesc.**" [LD: nu am găsit această broșură]

* dr.Adam Popa - avocat, prefect de Cluj (1928-31) președ. Frontului Românesc din Turda .

** Liviu Hulea - ziarist, partizan validist

#Atacurile din "Adevărul"

Acțiunea lui pentru "**Frontul Românesc** " a fost **impusă de împrejurări.**

Îndată după **primul atac în " Adevărul " , pus la cale de Madgearu, prin Blumenfeld -Scrutator** [director] mai mulți **deputați , din diferite partide**,s-au solidarizat cu el , în numele **Baroului Capitalei** .El le-a mulțumit, dar a spus că chestiunea este de partid, și că **o va tranșa la congres**.Același răspuns l-a dat și altor asociații și societăți : **Societatea Studenților Creștini, Corpul profesoral** al școlilor medii etc.

Sosit la **Cluj**, prietenii l-au rugat să-și dezvolte opiniile într-o conferință.

El a angajat **sala Teatrului Național**, care s-a dovedit neîncăpătoare .

/Programul Fr.Rom.

Așa s-a pornit " avalanșa" ; a **cutreerat țara** , ținând conferințe,**cea mai mare fiind la București, sala " Eforie "** - unde și-a proclamat **Programul .**

"Regele a fost înțelelegător că acțiunea mea paraliza antisemitismul cuzist și codrenist, încât, datorită lui, guvernul Tătărăscu nu mi-a făcut greutăți (în afară de nenorocitul lamandi,

de la Iași)

Valer Pop -ca ministru de Justiție - a **încercat la Sătmăr să-mi exproprieze programul** însă, fiind în guvern, **a renunțat să continue.**

A încercat apoi - nedibaci ! - **Gheorghe Brătianu** , tot așa de zadarnic.

Istrate Micescu, în complicitate cu **Pamfil Șeicaru a făcut zarvă** în sânul **avocaților** [---] **a renunțat repede să continue propaganda cu " numerus romanus"**

De la " Adevărul" , prin Tudor -Teodorescu-Braniște , au încercat să-l tenteze cu publicarea tezelor sale,dar cu dreptul la replică .A refuzat . Dar ziarul i-a făcut un mare serviciu, prin publicarea atacurilor la adresa sa

52.)Date despre Frontul Românesc, mart'-mai '35

a)dr.I.Boldur,Hârjoana Vaida- Lupu /,8 mart.'35

(Rev. " *Parlamentul românesc*" , an VI, nr. 165 , 8mart.'35 , p.16)

[LD : un **pamflet politic** nu lipsit de **farmec** și de oarecare **adevăr**.

Cred că era foarte tânăr pe atunci, era și membru la Of.studii Legislative ,și-a spus părerea și despre originalitatea Constituției românești

Cu acest om, bătrân și neștiut de nimeni, am discutat la " Magazin Istoric" prin 1968, off-ul lui cel mare fiind Basarabia !]

#Numerus valahicus

Respins din organizația oficială a partidului , din care nominal mai făcea parte, **Vaida și-a înfășat cu grijă " tâncul adoptiv"** , botezându-l " **Numerus -Valachicus**" și, împreună cu **V.Tilea, a plecat la Cluj.Într-o sală** din apropierea birourilor **Renner** (unde Vaida era președ. Consil.de administrație)el a **explicat auditoriului că PNT nu vrea să adopte pe micuțul " Numerus "** , ca să ocrotească elementul național. **Jelaniei lui Vaida** , i-a răspuns **dr.Nicolae Lupu**, care îi contrapune altă **plăsmuire salvatoare : " Statul țărănesc"** . Și astfel, **opinia publică** se află în fața **polemicii** dintre cei "**doftori**" antagoniști. . I.Boldur / 8 mart.'35

b)Nota Poliției :Al.Vaida Voevod -Tr.Cotigă-CZCodreanu ,3 mai.'35

(Arhiva ISISP, Fond V , dosar 227 , f 1) Direcția generală a Poliției.

Notă. **3 mai 1935**, nr. 1680

Traian Cotigă va organiza **manifestația din Capitală** pentru **primirea lui Vaida**. Ca președ. al "**Uniunii studențești**" , se va prezenta **la Cluj, dlui Vaida** ,care vrea să-l întâlnească.Cu această ocazie , **Tr.Cotigă va obține din partea "Frontului Românesc "** ceva **fonduri pentru organizarea manifestației** studențești din București , cu ocazia sosirii lui Vaida . **Intimii lui Cotigă afirmă** că ar fi și **purtătorul unei scrisori** trimisă de **CZCodreanu** lui **Vaida Voevod**, al cărui conținut nici Cotigă nu-l știe.Între legionari **se știe doar că CZCodreanu îl asigură pe Vaida de sprijinul Gărzii de Fier.** Notă / 3 mai .'35

Guv.Tătărăscu .Legislatura PNL.Sesiune a III-a ordinară .15 nov.'35 -apr.'36

53.Mesajul Regal , ședință comună , Cameră și Senat, 15 nov.'35

(DAD, MO 1, șed.de vineri, 15 nov.'35 , p. 1-3)

[Supratitlurile , sublinierile și completările, îmi aparțin.În fond , este **bilanțul și programul de guvernare**] Doc.integral - fișier Monarhie și Guvern

[LD : cel mai important pentru guvernul Tătărescu : că rămăsese la guvern ; că avea încrederea Regelui ; că intra în cea de a IV-a sesiune parlamentară ; că avea majoritatea asigurată ;că putea să se considere un guvern de continuitate , ceea ce nu se mai întâmplase ,sub celelate guvernări , de 6 ani !]

[Guvernul Tătărescu]

" Sunt fericit a Mă găsi iarăși în mijlocul **reprezentanților Țării**, întruniți azi în **a treia sesiune ordinară a legislaturii actuale** a Corpurilor Legiuitoare .

" Asigurarea unui **regim de stabilitate și continuitate** , constituie **condițiunea fundamentală** a oricărei **opere de refacere și consolidare** .(**strigăte repetate de bravo ! Aplauze furtunoase , îndelung repetate**)

" În aplicarea principiilor care stau la baza unui **asemenea regim de guvernare** , vom găsi **sprijinul de temelie** pe care îl reclamă , atât întreaga desfășurare a vieții naționale ,cât și acțiunea de fiecare zi pentru **soluționarea problemelor** de interes obștesc. " (**aplauze**)

[Politica economică]

" **Criza generală** continuând să apese asupra tuturor țărilor și **să împiedice normalizarea raporturilor economice**, **România a fost silită să stăpânească dificultățile continuu schimbătoare**, printr-o politică de **continuă adaptare și apărare**, executată **cu sfortări și jefre grele**. **Sub protecția acestei politici** ,s-a desfășurat **întreaga viață economică și financiară** " (**aplauze**)

[Agricultura - VVSassu]

Grație măsurilor de apărare și adaptare , **s-a venit în ajutorul** celei mai însemnate și mai încercate ramuri de producție din economia noastră națională și s-au putut înregistra , și în acest an , **rezultate multumitoare** pe tărâmul **valorificării cerealelor** " (aplauze , bravo)

[Industrie , Comerț - Gh.Leon]

" **Sub impulsul aceleeași acțiuni de susținere** , s-au putut apoi dezvolta și **celelate ramuri de producție** , care și-au găsit o **valorificare mai remuneratoare** și, în același timp, și-au asigurat **noi debușuri**. "

[Finanțe- buget - Victor Slăvescu / Victor Antonescu]

" De asemenea, putem privi **cu satisfacție sfortările de adaptare** făcute pe **tărâmul bugetar** , constatând azi că **executarea bugetului în curs** se dezvoltă **în condițiuni normale** . (strigăte de bravo, aplauze) cu **acoperirea permanentă a tuturor cheltuielilor prevăzute** și cu **realizarea integrală a bugetului special al apărării naționale**(strigăte de bravo ; aplauze prelungite)

" Pe de altă parte, **lichidarea tuturor datoriilor Statului** , săvârșită prin **împrumutul intern** , constituie **ultimul act pentru statornicirea ordinii în administrația finanțelor publice** "

[Investiții - miniștrii de resort]

" Nu mai puțin trebuie să ne mulțumească acțiunea de **refacere a arterelor de comunicație**, precum și **executarea programului de investiții** cu caracter **social , sanitar , cultural și gospodăresc**, care, deși mărginite de un buget de comprimare ,**s-au realizat peste toate prevederile**. " (aplauze , bravo !)

[Muncă și disciplină - întregul guvern]

" Aceste **constatări îmbucurătoare** ne îndrituesc să privim **viitorul cu încredere**,dar **ne obligă** , în același timp, **să insuflăm întregii țări credința că dificultățile** ce ne mai stau în cale **nu pot fi stăpânite decât prin muncă încordată** , prin **disciplină severă**,și printr-o **continuă și adâncă înțelegere a marilor îndatoriri** pe care situația de astăzi le impune tuturor ." (aplauze furtunoase, strigăte repetate de bravo !)

[Politica legislativă/Parlamentul]

" Urmărind cu fermitate aplicarea principiilor enunțate la începutul acestei legislaturi , și care reclamă **o acțiune de legiferare redusă, dar o acțiune de gospodărire intensă - și în această sesiune - Guvernul Meu nu va prezenta decât proiecte de legi legate de problemele a căror soluționare se impune fără întârziere .**

" În afară de proiectele de legi care sunt deja supuse aprobării Corpurilor Legiuitoare ,și de proiectele de **legi pentru unificarea legislației noastre** ,veți avea a examina o serie de proiecte menite să rezolve atari probleme.

[Legi economice]

/Consiliului Superior Economic,(organizare)

/Organizarea și încurajarea agriculturii ,

/Apărarea viticulturii ,

/Legea minelor (modificare)

/Organizarea meseriilor

sunt menite să sporească randamentul celor mai importante izvoare de bogăție ale țării și să desăvârșească organizarea economiei noastre naționale.

[Apărarea Națională - g-ral P.Anghelescu]

" Armata trebuie să rămână pe primul plan al peocupărilor Domniilor -Voastre .
(aplauze puternice) Satisfacerea integrală a nevoilor oștirii este comandamentul suprem al ceasului de față. (strigăte: trăiască armata! Aplauze furtunoase)

"Mari și însemnate progrese au fost realizate în ultimul timp pentru această satisfacere și pentru organizarea industriilor naționale de război.

Dar situația generală cere **noi eforturi și noi jertfe.** Guvernul Meu vă va supune o serie de măsuri menite să asigure resursele necesare unei mai **rapide înzestrări a armatei** și sunt încredințat că pentru înfăptuirea cât mai grabnică a acestei opere , **se vor asocia** , într-o patriotică solidaritate , **conștiințele tuturor românilor"**(strigăte: trăiască armata! Aplauze furtunoase)

-Gh.Tătărăscu :Sesiunea Corpurilor Legiuitoare este deschisă .

(Adunarea aclamă și ovaționează îndelung pe Suveran și pe Marele Voievod)
Mesajul Regal / 15 nov.'35

54.)Răspuns la Mesaj,Cameră, 25 nov.'35

Hurmuz Aznavorian (Raportor) , Adresa de Răspuns la Mesaj,Cameră, 25 nov.'35
(DAD, MO 4, șed. de luni, 25 nov.'35, p. 12- 13)

/ Răspuns la apelul MSRegelui /

/ Politica economică - ca în Mesaj /

/ Legislația - ca în Mesaj /

/Legea răspunderii ministeriale /

Vezi la **fișier Parlament**

55.)Gh.A.Cuza:Partidului Național Creștin ,29 nov.'35

(DAD, MO 5, șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 45- 47)

[LD: nu trebuie multe comentarii.O dată cu crearea PNC- puternic partid parlamentar-,în viața politică (deci și economică), cresc presiunile naționaliste .Dar vor trece 2 ani până vor ajunge la apogeul electoral,care va aduce PNC la scurta guvernare gogo-cuzistă]

▣Fuziunea LANC+ PNA, Iași, 15 iulie 1935

Gh.A.Cuza / 29 nov., retro 15 iul '35

▣ Programul Partidului Național Creștin

" Ideile de căpetenie ale înfrățirii noastre, pe care ne angajăm cu onoare și pe conștiință a le îndeplini , sunt :

/În ordinea politică: România,românilor !

" În ordinea politică **Vrem România a Românilor.**

Vrem ca stăpânirea politică , economică și culturală a națiunii dominante ,să se afirme **desrobită de orice amestec parazitar .**

Vrem aplicarea **principiului național la funcțiunile de Stat** și punerea în valoare a **proporționalității numerice , în sens etnic,**la toate întreprinderile particulare din România.

Vrem ca armata națională, justiția, administrația și învățământul de Stat ,să fie **în mâinile națiunii dominante , pentru a asigura în prima perioadă de consolidare a Statului, valorificarea principiului național.**

Se va avea în vedere **pricipiul proporționalității numerice** și la înscrierea în **institutele superioare de învățământ."** [-----]

/În ordinea economică

-Agricultură

Vrem întărirea producției agricole . Socotim producția agricolă ca **ramură de căpetenie a economiei naționale** ; vom înlesni **dezvoltarea agriculturii în cantitatea și calitatea ei** , având în vedere **crearea de debușuri** pentru produsele românești și posibilități favorabile industrializării lor .

-Finanțe

Problema financiară, cu cele trei laturi ale sale:moneda, creditul și bugetul , va fi tratată pe planul realităților românești. [----- --]

-Industria.

Vrem întemeierea și întărirea industriilor **cu capital industrial românesc**,menite să servească **apărarea națională** și să satisfacă **nevoile agricole.**

Desființarea tuturor măsurilor de protecție acordate de guvernele trecute în mod interesat , **asa -ziselor industrii naționale exploatatoare ,care au contribuit la scumpirea vieții și la prăvălirea noastră economică.**

/Românizare !

Vrem **exproprierea rurală și urbană** din motive de utilitate națională .

Vrem **colonizarea Românilor** în diverse puncte importante ale țării .

Vrem **românizarea orașelor României "** [----- --]

Program PNC / 29 nov.'35

56.)Octavian Goga :Bloc Național Parlamentar,29 nov.'35

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 47)

▣**Frontul Românesc +Partidul Național Creștin**

[LD :vezi nașterea și programul **Fr.Românesc- Al.Vaida -Voevod]**
Încheierea Blocului Parlamentar Național : Cuza-Goga-Vaida]

▣**Program minimal**

" **Frontul Românesc și Partidul Național-Creștin** au stabilit ca **program minimal** al Blocului Parlamentar , următoarelor chestiuni , în care s-a fixat **o identitate de credințe și soluții** : [---]

/România, românilor !

II. Afirmarea caracterului național și creștin al Statului nostru ,prin lupta fără șovăire pentru **realizarea lozincii *România a Românilor.***

Pentru atingerea acestui scop și pentru a asigura în mod real **stăpânirea politică a națiunii dominante** , desrobită de orice amestec parazitari ,
Blocul Parlamentar revendică :

/Principiul proporționalității etnice

1. Aplicarea principiului național în armată , justiție , administrație , în învățământul de stat secundar și superior , precum și în toate funcțiunile sau întreprinderile de Stat ;de asemenea , **realizarea proporționalității în sens etnic la toate întreprinderile particulare din România.** [-----]

/Desființarea trusturilor, cartelelor,măsurilor de protecție

3. Desființarea trusturilor și cartelelor exploatoare și înlăturarea tuturor măsurilor de protecție acordate industriei parazitare (aplauze la PNC și Fr.Rom.) ,pentru a realiza **o dreaptă cumpănă între prețurile produselor industriale și produsele agricole din țară.**

/Primatul muncii românești

4. Impunerea de fapt a primatului muncii românești ,întărirea și încurajarea ei față de elementul străin acaparator.

/Revizuirea cetățeniilor

5. Revizuirea tuturor cetățeniilor acordate celor veniți în țară după semnarea tratatului de pace, tot astfel revocarea dreptului de a rămânea în țară a muncitorilor și prețișilor tehnicieni statorniciți cu pașapoarte străine.

/Deparazitarea presei

6. Deparazitarea presei de intrușii străini care înrăuresc spiritul public din țară ,în sens dizolvant , subversiv și antiromânesc.

III . Ridicarea culturală, economică și sanitară a țărănimii noastre .

/Înființarea creditului ptr.țărani,micii meseriași, comercianți

IV. Înființarea creditului țărănesc și a creditului pentru meseriași și micii comercianți români ,

/Reînvierea breslelor

Urmărind **reânvierea spiritului național și creștin al breslelor tradiționale.**

Blocul Parlamentar Național / 29 nov.'35

57.)Virgil Madgearu,Declarație la Mesaj, 12 dec.'35

(DAD; M.O. 12, joi, 12 dec.'35 , p. 215 - 218)

[LD : Madgearu ia cuvântul imediat după ACCuza .Nu se stinseseră aplauzele PNC,când pe banca miniaterială, pe lângă ceilalți membri ai guvernului, intrase **Gh.Tătărăscu** primit și el cu ovații și aplauze. La urcarea la tribună , **Madgearu** este primit cu aplauze și ovații de gruparea parlamentară PNT , din care lipseau (sau tăceau) ardelenii, Maniu Până la Madgearu, **național- țărăniștii fuseseră foarte activi** , intervenind polemic ori de câte ori PNT fusese vizat :**Mihalache,Lupu, Călinescu, Petre Andrei, Madgearu .** Acum , în calitate de **secretar general al PNT**, **Madgearu** rostește câteva fraze introductive și citește o **Declarație**. Declarația este mai mult a fostului ministru de Finanțe sau de Industrie , decât a partidului Madgearu nu este întrerupt de nimeni.Aici .extracte economice

Doc. integral xeroxat ; **fișier PNT XII**

Declarația PNT

/Guvernul Tătărăscu : în prag de lichidare /

/ Tronul și dinastia : monarhie constituțională /

/ Armata : campania de calomnii / stagnarea / reluarea programului PNT /

/ Politica externă : continuitate : pace -tratate - aliații - Liga Națiunilor - Titulescu /

/ Continuitate în guvernare ? / alternativele : stat liberal ? / : stat țărănesc ? /

/ Criza doctrinei liberale /

/ Politici economice : PNL / PNT /

/ Economia României sub guvernare PNL / politicile economice : financiare ; comerciale; monetare ; bugetare ;

cu străinătatea ; corupție și venalitate /

/ Falimentul regimului PNL : alegeri ; cenzură ; stare de asediu ; falimentul guvernării /

/ Oferta PNT pentru guvernare : stat agrar -țărănesc /

Madgearu / 12 dec.'35

▫Stat liberal - stat țărănesc .

[LD : trebuie să încerc să pricep **deosebirea celor două concepții** , în toate domeniile,ceea ce este greu. Dar , acum, într-o redactare extrem de elaborată - presupun-poate reușesc.]

#Criza doctrinei liberale

" **Răspunsul la mesaj** a Senatului , **recunoaște** clar că **criza economică mondială a dezechilibrat economia liberală** și a scos în evidență **caracterul perimat al doctrinei liberale** . Într-adevăr, **a dispărut libertatea de producție individuală** , **libertatea de vânzare individuală**, **libertatea de concurență** ca regulatoare apreturilor, **libertatea muncii**,**libertatea de circulație** , **de schimb** etc etc. **Acestea au fost temelile economiei liberale.**

Madgearu / 12 dec.'35

#Politica economică PNL

[LD : dincolo de subiectivitățile resentimentare ale unui ex-ministru , atât de hulit pentru politica sa financiară și economică, **Madgearu lansează totuși critici concrete economice** , **provocând la meditație și dezbatere**, ceea ce partidele naționaliste nu făceau.

[LD : Madgearu aduce **date, statistici, argumente**, pentru a demonstra **greșita politică economică a PNL**. Ele puteau fi contrazise, puteau fi demontate, dar **reprezentau un p.d.v. competent și sigur pe domeniu**, și puteau declanșa, **o autentică dezbatere** privind opera de guvernare.]

" **Ne-a fost dat** însă să asistăm , în cursul acestei guvernări , **la o încercare de aservire a cooperăției, rețelei bancare capitaliste, în plină descompunere .**

Ne-a fost dat , ani în șir, să asistăm **la protejarea nerațională a unor industrii** ,pentru care **nu sunt condițiuni normale de dezvoltare în țară**, care **nu întrebunțează materii prime indigene, nici forțe de muncă naționale.**

Iar în timpul din urmă, am putut constata **o totală pasivitate** față de dezechilibrul tot mai mare dintre prețurile industriale și cele agricole.

Cum ar fi cu putință **o continuitate în asemenea condițiuni** ?[-----]

/Politica financiară PNL

" **Politica economică a guvernului a compromis stabilitatea monetară** , pe care a declarat

solemn că voiește s-o consolideze.

Independent de atitudinea noastră față de expedientele monetare din afară, orice minte sănătoasă înțelege că noi nu putem sacrifica interesele economiei noastre naționale vânzând străinătății ieftin și cumpărând scump. Este tocmai ceea ce a reușit să realizeze guvernul actual, drept urmare a unei politici economice și comerciale orientată exclusiv după interesele unor monopolști și privilegiați, în favoarea cărora s-au sacrificat masele largi ale producătorilor și comercianților, precum și moneda țării " (aplauze la PNȚ)

/Politica comercială a PNL

" **Guvernul nu a reușit să îmbunătățească situația producătorilor,** prin nici una din variatele metode de politică comercială la care a recurs. **Singurii beneficiari ai regimului de export și import,** au fost **monoliștii, privilegiații și samsarii compensanților, contingentărilor, extra-contingentărilor și supracotelor și a tuturor traficurilor nepermise,** favorizate prin practicile de la Departamentul Industriei și Comerțului.

" Rezultatul acestei politici economice se oglindește în **scăderea la o cincime a soldului activ al balanței comerciale,** pe 1934, iar pe anul 1935, un rezultat aparent, datorat **calculării false a valorilor exportate și importate.**

Dovada este **penuria crescândă a devizelor,** tocmai în timpul acesta, penurie care a dus la **suspendarea de fapt a transferului cuponului extern** la 1 august.

/Politica monetară a PNL

" Iar **efectul general al acestei politici,** se oglindește în mod desăvârșit în **deprecierea,** într-un ritm vertiginos, a cursului leului. [----] **o deprecieri de peste 100%.**

Cum se acordă acest rezultat în **țelul propus de guvern : păstrarea stabilității leului ?**

Cum se potrivește aceasta cu **obligațiile de plăți externe,** prin acordurile încheiate cu creditorii Statului și ale comercianților, pentru **lichidarea arieratelor ?**

" **Guvernul nu poate da nici o explicație și nu poate invoca nici o scuză** pentru **prăbușirea monedei noastre naționale.**

Consumatorii, și în special țăranimea și salariații, suferă din ce în ce mai greu urmările **deprecierii leului,** prin urcarea continuă a **prețurilor industriale** a articolelor de import și a produselor naționale pe piața și **deci a costului vieții.**

Ceea ce este mai grav, **este că guvernul nu a întreprins nimic pentru a cumpăni prețurile agricole și cele industriale ;** A pretinde că acțiunea izolată de **sustinere a prețului grâului,** a contribuit la sporirea puterii de cumpărare a maselor rurale este dovada **totalei disprețuirii a realităților.** El nu a împiedicat **exploatarea monopolistă a pieții cu ajutorul cartelurilor și trusturilor.**

/Politica bancară a PNL

" **Guvernul n-a reușit nici să refacă creditul** și să asigure economiei țării alimentarea cu creditele necesare. **Încercarea de asanare a anumitor bănci, alese după criterii de partid,** s-a făcut în condițiuni ce constituie **o risipă a banului public,** și **amenință grav lichiditatea Băncii de emisiune.** Prin această acțiune **s-a agravat situația financiară a Statului,** căruia i s-a pus în sarcină **8 miliarde lei,** achitați în **anuități de 450 milioane.**

În deosebi, **desconsiderarea situațiunii speciale a creditului românesc din Ardeal și Banat, și a cooperației de credit din Vechiul Regat,** este în flagrant contrast cu manificența guvernului față de anume instituțiuni de credit, a căror asanare a făcut obiectul **preferințelor sale**" (aplauze la PNȚ)

/Politica bugetară a PNL

Partidul Liberal se obligase să asigure echilibrarea bugetului Statului, și să reducă, în același timp, impozitele.

În realitate, **el a sporit deficitul pe 1933-1934,** cu un miliard și jumătate lei și **a lăsat în 1934-1935 un deficit de 4 miliarde lei,** deși a avut de suportat o anuitate la datoria publică micșorată cu 1.699.000.000 lei față de anul precedent.

În loc să reducă cheltuielile în 1934-1935, a sporit creditele de personal cu [-----]Plusul de cheltuieli de personal este cu atât mai surprinzător , cu cât , în același timp **votase legea așa-zisă a simplificării aparatului de Stat ...**

Guvernul , cu toate **deplinele puteri acordate de Parlament**,n-a fost capabil să ia nici o **măsură de simplificare** prin care să realizeze economii bigetare.

Faptul că,în loc de a scădea cheltuielile de personal cu 800 .000.000 ei,ele au fost mărite cu aproape un miliard, **înseamnă o înșelare a Coroanei și a Parlamentului.**(aplauze la PNȚ)

Al doilea buget, cel pe exercițiul în curs (1935/ 1936) ,se bazează pe principii diametral opuse celor cuprinse în programul financiar cu care a venit guvernul , și , în primul rând, pe expediente .El nu va putea avea alt rezultat decât reducerea deficitului la care l-a găsit guvernul liberal acum doi ani .

/Fiscalitate excesivă

Și acest rezultat se obține cu prețul fiscalității excesive,atât prin sporirea impozitelor indirecte , cât și prin metode drastice de urmărire , care lovesc în special pe micii contribuabili de la orașe și sate.Anunțarea de noi impozite, constituie o **sfidare** , într-o vreme în care guvernul prin **evaziuni fiscale, prin anularea contravențiilor plutocrației, iertarea acestora**

/Acordurile cu străinătatea

Acordurile încheiate cu reprezentanții creditorilor noștri străini,s-au făcut în condiții grele și umilitoare, iar economia realizată cu acest prilej ,nu numai că a fost **legată de aplicarea unor condițiuni** care s-au dovedit **neexecutabile,dar guvernul a acceptat să pună Statul român la sancțiuni** ,în caz de neexecutare punctuală a clauzelor aranjamentelor timp de trei ani (aplauze la PNȚ)

/Corupție și venalitate

Întreaga politică economică a guvernului, începând cu opera de " asanare" a creditului și sfârșind cu **traficul de devize, este pătată de acte de corupție și venalitate.**

Convenția dintre Ministerul de Finanțe cu Banca Națională ,pentru acoperirea pagubelor conversiunii ,**a fost trecută prin Parlament prin surprindere și fals .**

Ministerul de Finanțe, sesizat de Parlament, n-a contestat veracitatea operațiunilor frauduloase ; **anumite bănci de partid debitoare ale Băncii Naționale,au fost scoase complet din obligo, pagubele fiind trecute asupra Statului.**

Escrocheriile , de curând **sanctionate de Justiție, au sdruncinat prestigiul Băncii Naționale,** după cum a **constatat și șeful PNL, dl Dinu Brătianu** , prin declarații publice (aplauze la PNȚ)
Scandaloasele afaceri de compensație (Cagero, Treuga etc) - **prin intermediul unorunor parlamentari sau demnitari , care au asigurat câștiguri ilicite** ,ca numeroasele **traficuri de permise de import, au creat în țară o atmosferă de ilegalitate și imoralitate** , necunoscută în timpul neutralității. (aplauze la PNȚ)

În această atmosferă , **guvernul a mers atât de departe ,încât perimetre petrolifere ale Statului** ,în loc să fie scoase cinstit și potrivit legii la licitație publică,**au fost concesionate în mod ilegal unor societăți improvizate din partea regimului,**care totuși au putut urca **cele mai înalte trepte ale ierarhiei politice .** (aplauze la PNȚ)

Madgearu / 12 dec.'35

#Falimentul guvernării PNL

" **Falimentul programului și al concepțiilor sale economice , lipsa de autoritate și de demnitate a acțiunii sale politice , haosul în politica sa comercială, prăbușirea schimburilor cu străinătatea,căderea monedei, scumpirea vieții , anarhia în domeniul administrativ, imoralitatea și corupția în toate ramurile activității publice (illaritate la PNL) , nu pot avea decât un singur desnodământ : plecarea grabnică a guvernului "**.(aplauze la PNȚ)

Virgil Madgearu / Declarația PNȚ / 12 dec.'35

58.)Hurmuz Aznavorian (Raportor) , discurs final la Mesaj, 13 dec.'35

(DAD, MO. 13, vineri, 13 dec.'35, pag. 228- 236)

[LD :Mărturisesc că simt o profundă desamăgire .La o dezbatere în care au dominat discursurile naționaliste, în care proaspătul PNC -prin Gh.Cuza, Goga și ACCuza - și-a prezentat programele, intențiile ,Aznavorian nu găsește să spună nici un cuvânt despre ?! Totuși, el este raportorul parlamentar la mesaj ; Despre guvernul Tătărescu ,despre legislația propusă, s-au pronunțat o serie de opinii ;Aznavorian nu găsește necesar să spună ceva despre ele !

Cu acest Răspuns la Mesaj, delegația Parlamentului va trimite un mesaj către Rege .

Concluzie : Discursul lui este demn de o interesantă dispută doctrinară ;demn de o polemică interpartidistă ; dar nu este al unui raportor la Mesaj.A doua zi a vorbit Tătărescu]

Supratitluri, sublinieri, colorări, semne , îmi aparțin.Doc.integral -xerox ; fișier -PNL X

/ Autobiografie profesional - politică ; intrarea în PNL- 1928 /

/ Grupul "Părerii libere" / " Tinerii liberali " /

/ Conflictul dintre generații / Dezideratul pacificării /

/ PNL = Democrație - Naționalismul luminat /

/ Pedagogie politică : lupta politică - disputa - controversa- polemica /

/ Pedagogie politică : adversitatea - calomnia- dușmănia - violența - crima /

/ Unitatea politică în democrație : guvern - opoziție /

/ Regim democrat : libertatea individuală - libertatea absolută -libertatea responsabilă /

/ Regim democrat : disciplina socială - disciplina națională /

/ Democrația = metodă politică / Obiectiv : asigurarea generațiilor politice ; elitele /

[Polemică Aznavorian - Șeicaru : anarhia ; regimul autoritar ; regimul excepțional]

/ Partidul politic = pepiniera elitelor /

/ Locul electoralului în regim democrat : consultarea națiunii ; stabilirea titularului puterii /

[Polemică Aznavorian - Mihalache - Petre Andrei : cosimțământul electoral - falsificarea consimțământului]

/ Elitele politice : competența - nedemnitatea /

/ Corectivele (alternativele) regimului democrat : Regimul dictatorial ? - dezavantaje /

/ Alternativa PNTJ : Stat țărănesc ? - diversiune electorală /

- PNL și problema țărănească ;

- Împroprietărirea și votul universal ;

- I.I.C.Brătianu - documente programatice ; înfăptuiri ;

[Polemică Aznavorian -Mihalache - IGVântu- Petre Andrei :

-stat românesc - stat burghez - stat sovietic - stat fascist - stat țărănesc]

/ Politică externă - omagiu lui Titulescu /

Aznavorian - Mihalache - IGh.Vântu - Petre Andrei

▣ Stat românesc - stat burghez - stat sovietic - stat fascist - stat țărănesc

" Va să zică , iată două momente în care **primatul problemelor țărănești** a angajat întreaga activitate politică a noastră.Credeți că , pentru aceasta , vreun membru din Partidul Liberal de atunci **a numit Statul român , Stat țărănesc ?** Nu !

Pentru că **poți să dai un obiectiv Statului** spre realizarea unor probleme și **poți să dai exclusivitate problemelor țărănești în Stat,dar Statul nu se numește țărănesc , este tot Statul vechi ,în concepția de drept politico-juridică.**

Noi n-am schimbat Statul , **i-am dat o funcțiune nouă** , un obiectiv nou,după cum puteți să-i dați acest obiectiv pentru totalitatea problemelor țărănești , **dvs confundați Statul cu funcțiunea.** [---] " Eu aș vrea să strâng gândurile ca să **pun problema capitală** .Problema capitală pentru mine este **tot punctul de plecare.**

Credeți dvs că d-I Andrei, d-I Călinescu, și ceilalți juriști din partid nu știu care este exacta

situație a Statului țărănesc ?Nu se schimbă nimic, dar absolut nimic , din Statul actual , în ce privește construcția juridică și politică .A ! **Îi dai primatul problemelor țărănești ,dar nu schimbi instrumentul politic** pe care să-l realizezi .**Atunci, de ce l-ați numit Stat țărănesc , iată întrebarea** oare electoralul de care vorbeam adineauri , n-are nici un rol aici ?

Dar care este pericolul ? Se poate ca preocuparea aceasta de electoral ,impusă dincolo de necesitățile regimului democratic,**să ajungă până acolo încât să înnebunească o lume întreagă** ,crezând că prin **Statul țărănesc va ajunge tovarăș la bunurile tuturor** ,căci este o concepție primitivă aceasta, fiindcă țaranul nu poate ști că este vorba de același Stat Român , care există și acum.**Va crede că este altceva ; și nu este altceva** , lucru pe care nu-l puteți contesta.**Mai puteți vorbi , în acest caz, de libertatea consimțământului ?**

Captarea conștiințelor cu astfel de erori **e mai gravă decât furtul urnelor**. [-----]

" Prin urmare , **dacă Statul este țărănist, restul claselor sociale de la noi nu trebuie să mai participe la puterea politică a Statului.?**

-PCAndrei : **Este o inversare a rosturilor, care a fost până acum după proporție.**

-Aznavorian : Eu înțeleg să aduci pe primul plan al preocupărilor oamenilor politici problema **țărănească. Statul însă nu se schimbă .**

Atunci de ce l-ați botezat Stat țărănesc ? **Veți putea spune : când vom veni la putere ,toți prefectii, toți primarii , vor fi țărani . Asta înțeleg s-o spuneți**

-PCAndrei : Dle raportor, pentru talentul dvs , nu face cinste această argumentare.

-Aznavorian : Am exemplificat la extrem [-----] **dați primat problemelor țărănești ,dar cu aceasta nu ați schimbat Statul. Și atunci, fiindcă l-ați botezat Stat țărănist, nu înseamnă că aveți o evidentă preocupare electorală ?Fiindcă este mistica electorală care v-a condus. Și consecințele sunt grave.**

H.Aznavorian / 13 dec.'35

59.)14 dec.'35 .Gh.Tătăreșcu, concluzie la dezbateri Mesaj

(președ.Consiliu, ministrul Armamentului)

(DAD, MO 14 . sâmbăta, 14 dec.'35 , p. 240- 244)

Am revăzut câteva discursuri ale lui Tătăreșcu , în postura de opozant. **Ce putea face schimbarea de ipostază (la guvernare !) dar , mai ales ,răspunderea (pentru prima oară premier !)**Discursul este **sintetic, sobru, pragmatic, cuantificat , edificator ;**

Cifrele reci sunt puse să vorbească , nu etichetări, nu generalități ;

Sistematizat pe două mari direcții - ca efect oratoric - **pacificarea politică și consolidarea națională. -Tătăreșcu reușește o antiteză între guvernarea PNȚ și Guvernarea PNL.**

Efectul este zdrobitor. Doc. integral - xerox ; fișier Guvern XII

/ Bilanț : doi ani de guvernare /

/ Deviza guvernului : destindere, pacificare, consolidare /

A.Destindere politică, pacificare

/ Focar : creditori - debitorii ; soluția : conversiunea datoriiilor /

/ Focar : străinii - românii ; soluția : protejarea elementului românesc /

/ Focar : șomeri - patroni ; soluția : lucrări publice, investiții /

B.Consolidare națională .Obiective, Soluții :

/ Apărarea țării ; soluție : înzestrarea armatei /

/ Echilibrul financiar ; soluție : monedă, buget, datorii /

/ Suprastructura economică ; soluție : drumuri, poduri, CFR, linii telefon /

/ Rentabilizarea agriculturii ; soluție : prețuri , tehnologii, culturi, educaie /

/ Eficientizarea industriei ; soluții : producție ; materie primă ; comerț /

/ Sănătatea națională ; soluții: reorganizarea sanitară ; profilaxie, spitale ; doctori /

/ Învățământ ; soluții : legislație , școli, cadre didactice /

/ Administrația de Stat ; soluții : primării; stabilitate ; muncă, disciplină /

[Paralelă : 5 ani de guvernare PNȚ - 2 ani de guvernare PNL]

/ Disciplină națională ; soluție : Straja Țării , Premilităria /

/ Apărarea integrității ; soluție : politica externă activă /

/ Legislație unitară ; soluție : unificarea codurilor , legislație diversă /

C.Răspuns opoziției : continuarea guvernării

/ Doctrinile , programele de "stânga" , de " dreapta" fără soluții , /

/ Soluțiile alternative : ură, indisciplină, violență, discordie /

/ PNL , continuă guvernarea, programul, stilul de muncă /

Gh.Tătăreșcu / 14 dec.'35

▣ Doi ani de guvernare - bilanț

"D-le președinte, d-lor deputați, **desbaterile** ce au avut loc în jurul **Adresei de Răspuns la Mesajul Tronului**, sunt pentru guvern **prilejul de a fixa** , printr-o **declarație colectivă liniile generale ale politicii sale și de a recapitula înfăptuirile** din acești doi ani de guvernare , care , **oricât de severe** ar fi obiecțiunile și **oricât de pătimase** ar fi criticile, rămân o etapă rodnică în **ideea consolidării Statului nostru.** (aplauze la majoritate)

[----]

Gh.Tătăreșcu / 14 dec.'35

#Focar de agitație :creditori -debitori

▫Pacifizarea socială:Conversiunea

" **Pacea politică și pacea socială.** Când am făcut **inventarul moștenirii** lăsate de guvernul precedent , am descoperit în toată țara **focare de frământări și de agitație**, care amenințau să devină turburătoare .

" **Focarul cel mai primejdios** îl constituia **războiul dintre creditori și debitori.**

Problema conversiunii datorilor rămăsese o **problemă nerezolvată** , și ultimele **două legi ale guvernului precedent se dovediseră inoperante.**

" Viu este încă și azi ecoul **întrunirilor și al manifestărilor** , care puneau periodic, față în față , **blocul de interese și de patimi** a două categorii sociale , exasperate de neputința conducătorilor de a rezolva conflictul.

" Proaspete sunt **consecințele acestui conflict** care provocase prăbușirea creditului , **oprirea transacțiilor** , **căderea instituțiilor bancare** , **paralizia întregii vieți economice** și care deschidea perspectiva pentru desfășurarea normală a vieții statului .

" **Opera noastră de pacificare** a început cu **soluționarea acestei probleme .**

Soluțiile noastre **s-au dovedit eficiente și au liniștit masele turburate.**

Soluțiile noastre **au statornicit ordinea și echilibrul** . Legea noastră **a înviorat creditul și a renăscut ideea executării contractelor .**

Debitorii au fost despovărați și, cu satisfacție putem constata , că 70% din ei privilegiază azi de avantajile legii noastre (aplauze la majoritate, strigăte de bravo)

#Focar de agitație : stăinii / români

▫Operă de pacificare națională :protecția muncii rom ânești

" Opera de pacificare a fost continuată pe celelate tărâmurii de agitație și neliniște.

Am curmat starea de agitație provocată de **o situație anormală în serviciile publice** , în care , **după 17 ani de la unire** mai erau încă **funcționari** , **care nu-și însușiseră limba** Statului , în timp ce **funcționarii români erau lăsați pe drumuri** , pentru economii bugetare .

(aplauze la majoritate, strigăte de bravo)" **Prin acte de guvern**, am făcut **să înceteze această anomalie turburătoare** .În cadrul aceloorași preocupări, **am legiferat protecția muncii naționale** și am început lupta pentru **a asigura muncii românești drepturile ce le are în Statul nostru național** , **curmând și pe aceste teren o situație ce nu mai poate dăinui fără grave primejdii pentru liniștea țării** . (aplauze la majoritate, strigăte de bravo)

Continuăm și azi această luptă și prin **acte executate cu prudență** , **dar cu hotărâre** , sperăm să **desăvârșim opera începută.** "

#Focar de agitație :șomajul

▫Operă de pacificare : lucrări și investiții

[**dr.I.Costiniu**]

" **Opera de pacificare** a fost extinsă prin **reducerea șomajului**.Grație **programului nostru de lucrări și investiții publice**, birourile Ministerului Muncii nu mai anunță azi decât **8.000 șomeri pe tot întinsul Țării Românești** ,iar prin acțiunea noastră de **permanent control și intervenționism luminat** ,în acești doi ani de guvernare , **conflictele muncitorești au scăzut și în număr și în instensitate** " (aplauze la majoritate, strigăte de bravo)

#Greșeli în înzestrarea armatei

▫Consolidarea înzestrării armatei

[**Tătăărăscu** -ministrul Armamentului ; **g-ral Anghelescu**- ministrul Apărării]

[LD : vezi ce a spus **Tătăărăscu în iun.'40** când s-a acceptat ultimatumul sovietic , pentru că **armata nu era pregătită...**]

" Operă de consolidare , în primul rând, **toate eforturile** , toate realizările menite să întărească oștirea , care a fost pentru guvernul nostru **preocuparea de competență** . (aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

Nu aici putem enumera toate **realizările dobândite** în acești doi ani.

Ele vor face **obiectul unei largi expuneri** în fața **Comisiunilor militare** ale Camerei și Senatului. Ceea ce trebuie să știe de pe acum și Parlamentul și țara ,este că **înzestrarea oștirii** a ieșit **din faza planurilor programatice și a programelor fără de resurse**, și **a fost așezată pe drumul realizărilor**.(aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

" **În opoziție cu un trecut recent** , în care întâi se elaborau programele de înzestrare și apoi se căutau resursele financiare - care nu s-au găsit nici o dată și de aceea **programele nu s-au executat nici o dată** - noi am asigurat mai întâi **resursele financiare** și apoi, în cadrul lor, **am întocmit un program de înzestrare** , care se realizează și căruia i-am afectat până azi **suma de 4 miliarde de lei**. "(aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

" **Pentru asigurarea acestor resurse** , am pus în joc toată **popularitatea** noastră,cerând **contribuții grele** țării , siliți , în același timp,**să neglijăm alte capitole** de activitate din programul nostru.

Grație noilor impozite , care au constituit **bugetul special al apărării naționale**, au putut fi atăcate **toate problemele înzestrării** , în cadrul unui **program** ce a primit **aprobarea forurilor legale**. **Armata de uscat, aviația, marina** , toate forțele care concurează la apărarea țării, au fost luate în considerare în noul program . **Putem privi cu mândrie la această operă** , una din cele mai importante **din câte s-au săvârșit de vreo guvernare** . " (aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

▀Restaurarea financiară

[**Vict.Slăvescu, Victor Antonescu**]

" Operă de consolidare , apoi, urmărirea fără șovăire pentru **reducerea cheltuielilor Statului** , pentru **reducerea numărului funcționarilor și organizarea serviciilor publice** și pentru **echilibru bugetar** , care , după un an întreg de eforturi , a fost **asigurat prin bugetul în curs** , dobândindu-se astfel **un nou punct de sprijin** pentru refacerea vieții noastre financiare. (aplauze la majoritate)

Grație acestei opere de **restaurare financiară**,am realizat **împrumutul de înzestrare** , destinat în mare parte , satisfacerii nevoilor militare ;**am redus cuponul datoriei eterne** , după lungi și anevoioase tratative, aducând **o economie de 5 miliarde lei** , în bugetul general al Statului ; (aplauze la majoritate)**am obținut înlăturarea controlului străin în gospodărirea noastră financiară** ;(**aplauze prelungite la majoritatea PNL și PNC**) am reușit să dăm astăzi țării , **un buget echilibrat** , printr-o politică fermă și prevăzătoare ,punând astfel **ordine în finanțele publice** și sporind **creditul Statului în afară**." (aplauze la majoritate)

Am reușit să rezolvăm **problema datoriilor Statului din exercițiile închise**, care apăsau greu atât asupra bugetului , cât și asupra creditului țării,

lichidând până azi 9 miliarde 9 sute milioane lei datorii ;am dotat oștirea cu un **fond special de 2 miliarde lei anual** ;în sfârșit, **am asigurat plata** tuturor angajamentelor de **salarii, pensii și materiale** ,(aplauze la majoritate, strigăte de bravo) **după o perioadă de tristă amintire în care Statul nu putea să facă față celor mai elementare dintre datoriile sale** .

(aplauze la majoritate) **lată opera** care, într-un ceas de mari greutate, **a restaurat situația financiară a țării**, a redat Statului posibilitatea să-și regăsească **echilibrul mijloacelor bănești** și să facă față celor mai imperioase nevoi,**asigurând astfel funcționarea normală și rodnică a întregii gospodării naționale**" (aplauze la majoritate)

▀Căile de comunicație

" Operă de consolidare - acțiunea de **refacere a drumurilor țării** , **lăsate în părăsire printr-o politică demagogică și negospodărească** (aplauze prelungite la majoritate) Făcând **apel la conștiința și inițiativa cetățenească** și conjugând **resursele reduse** ale Statului **cu randamentul brațelor** , am putut , în timp de numai 2 ani, **să reparăm în parte efectul dezastruos al acestei politici** , urmărind și acțiunea de **refacere a utilajului național**.

" Am reparat **46.476 kilometri șosele** de toate categoriile .

Am executat **lucrări în valoare de 39 milioane** pentru îndreptarea **cursurilor apelor , indiguiri** și apărarea comunelor **expuse la inundații**.

Am făcut **investiții de 238.514.190 lei** în **porturile de la Dunăre și Marea Neagră** , sporind **traficul de mărfuri și călători** pe vasele Statului.

Am început construirea unei **linii de interes strategic Ilva Mică -Vatra Dornei** , în valoare de 1.200.000.000 lei și a **liniei Reșița -Caransebeș** , în valoare de 350.000.000 lei care **vor fi date circulație în 1937** ; am sporit numărul **vagoanelor** și parcurilor de **locomotive**.

"Astfel , într-o perioadă de serioase comprimări bugetare, **căile de comunicație ale țării** au înregistrat **îmbunătățiri însemnate** , care vor contribui la refacerea și dezvoltarea vieții noastre economice . (aplauze prelungite la majoritate)

▣Agricultura -viticultura-zootehnia-silvicultura

[VVSassu]

" **Operă de consolidare** - toate eforturile noastre pentru **raționalizarea și adaptarea agriculturii** , la situația creată de **criza generală** și pentru **apărarea agricultorilor împotriva depresiunii catastrofale a prețurilor produselor agricole**.

" Am acordat **credite extra-bugetare** în sumă de **278.650.091 lei** pentru a sprijini **acțiunea tehnică și de îndrumare a tuturor ramurilor de agricultură**;

am îmbunătățit culturile existente prin distribuire de **semințe și mașini** ;

am început **campania de schimbări a metodelor de cultură** , prin îndrumările **institutenilor științifice** , prin **școli și fermele Statului** , prin numeroase **gospodării model** și prin cele **120 de centre agricole** , create și **înzestrate cu mașini sistematice**.

(aplauze la majoritate)

"Am sprijinit **viticultura și pomicultura** prin echipele voltante pentru **tratamentul pomilor** , prin **organizarea și investițiunile** făcute în **centrele viticole** ,prin **ajutorul dat de cooperativele existente** și cele din nou create ,prin **înlesniri în vederea exportului produselor**.

" **Am sporit simțitor veniturile regiilor comerciale** , printr-o bună gospodărire și prin reducerea cheltuielilor , mărind numai la **Casa Pădurilor** , **veniturile Statului** în 1934 cu **166 milioane de lei** , spor care se menține și în anul curent. (aplauze prelungite la majoritate)

Am sporit **suprafețele împădurite** , ajungând , prin administrația CAPS , a împăduri în anul 1934 și parte din 1935 , **o suprafață de 38.000 ha** (față de 27.000 ha în anii '32-'33) , iar în acțiunea de propagandă în anii 1934 și parte din 1935, **o suprafață de 29.769 ha** . (aplauze prelungite la majoritate)

" Am asigurat o **rentabilitate mărită crescătorilor de vite** , prin debușeuri interne prin convențiuni comerciale și prin debușeuri externe, **sporind exportul bovinelor** , de la 16.000 capete , în 1933, la **47.000 capete** în 1934 și **60.322 capete** în zece luni ale anului 1935 .

Am sporit **rentabilitatea crescătorilor de oi** , printr-o serie de **măsuri** care au stabilit **prețul lânii** și au adus acestei ramuri de producție , **un spor de venit de peste 250.000 lei anual** , începând cu 1934 . (aplauze prelungite la majoritate)

" **Am ridicat prețul grâului** , cu **sprijinul susținut al Statului și al cooperativelor** , aducând în folosul plugarilor , față de prețul mondial , **un surplus de beneficiu de peste 5 miliarde lei** în 1934 , și de **6 miliarde în 1935** , revărsând acest beneficiu **cu deosebire asupra micilor plugari** . (aplauze prelungite la majoritate)

Am asigurat , în general, **o mai bună valorificare a tuturor cerealelor** ,

care se poate constata prin faptul că , pe când cantitatea de

1.093.167 vagoane produse în 1933, reprezentau o valoare de **21.915.000.000 lei**

857.526 vagoane , mai putine deci, în 1934, în valoare de **22.531.000.000 lei**

926.540 vagoane , în 1935 , în valoare de **23.831.000.000 lei**

" **Am constituit noi izlazuri și am mărit izlazurile existente** , defalcând din proprietățile Statului o întindere de **44.337 ha de pământ**.

" **Am ajutat regiunile deficitare** și am distribuit **semințe și porumb de hrană** , cu o jertfă de **300.000.000 lei** din partea Statului.

" Am continuat și dezvoltat , prin mijloace legale și prin **mijloace financiare sporite** , **opera națională de colonizare a Dobrogei Noi** , cu elemente românești viguroase . (aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo))

" **Ultimii doi ani** au însemnat astfel , **pentru toate ramurile de agricultură , o perioadă de realizări rodnice , de prosperitate și de progrese îmbucurătoare .**
(aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo))

Gh.Tătărașcu / 14 dec.'35

▣**Consolidare : industrie**

[**Teodorescu ,Manolescu-Strunga,**]

" **Operă de consolidare** - acțiunea de valorificare și de sporire a producției în toate **celelate ramuri ale vieții naționale .**

" Astfel, numai în **întreprinderile Statului au urcat producția : [schemă LD]**

	1933	1935
aurului	740 kg	1.200 kg
argintul	5.700 kg	7.000 Kg
plumbului	190 vag.	280 vag
cuprului	16 vag	50 vag.
sulfat cupru	130 vag.	300 vag.
acid sulfuric	87 vag.	200 vag.
fontă	28 vag.	2.250 vag.
piese turnate	269 vag.	400 vag.

(aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo))

"Am valorificat **redevențele de petrol** , sporite printr-**o creștere de 20% a producției generale** petrolifere , **cu un surplus de preț**, realizând numai în 8 luni din 1935 , **460 milioane lei**, față de o prevedere bugetară de 280 milioane.

" Am aplicate **legea pentru protecțiunea muncii naționale** , obținând printr-un control viguros , în toate întreprinderile , **cu un mare număr de români, ingineri, contabili și diplomați ai școlilor superioare să-și găsească angajamente în diversele ramuri ale activității industriale și comerciale "** (aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

" **Un început de prosperitate reală și de ordine națională , se resimte în toate aceste ramuri ale activității industriale și comerciale "**[-----]

Gh.Tătărașcu / 14 dec.'35

▣**Sănătatea: spitale, dispensare, doctori.**

[**dr.Costinescu**]

" **Operă de consolidare** apoi : **acțiunea novatoare desfășurată pe terenul sănătății publice , prin crearea de noi spitale și dispensare și prin organizarea a noi poziții de rezistență și de prevenire împotriva bolilor și epidemiilor care amenință rasa noastră.**

(aplauze prelungite la majoritate)

" **Am înființat** , astfel, **33 de spitale noi.** Am reparat **262 de spitale** care se găseau în stare de **adevărată ruină.** Am redeschis și pus în funcțiune **70 de spitale** care își închiseseră de mult porțile pentru lumea suferindă. (aplauze prelungite la majoritate)

" Am sporit asistența medicală și anumite centre de la sate și orașe prin înființarea a **243 dispensare noi**, altele sunt în curs de construcție, și prin **repararea a 146 dispensare vechi.** Am asigurat **o mai bună organizare** și funcționare a celor **320 spitale județene și comunale** , trecute în întreținerea Statului.

Am aprovizionat spitale atât de lipsite de cele necesare unei funcționări normale, dându-li -se **medicamente** pentru 120 milioane lei și materiale pentru 153 milioane lei. (aplauze prelungite la majoritate, strigăte de bravo)

" Am intensificat **asistența medicală** în anumite **centre de la sate** , prin crearea a **200 posturi de medici și 250 posturi de agenții sanitare** pentru comunele rurale, prin acordarea unei **prime de salariu medicilor tineri stabiliți la sate** și prin **crearea eforiilor sanitare .**

" Am înființat **44 de echipe speciale** pentru **combaterea tifosului exantematic** în unele județe din **Moldova și Basarabia** , unde boala luase aspecte endemice.

(aplauze prelungite la majoritate)

" Pentru **combaterea bolilor sociale** , și în special a **tuberculozei**, care a luat proporțiile unui **adevărat flagel**, s-a înființat "**Liga contra tuberculozei**" , asigurându-i un buget de **120.000.000**

lei anual. În cadrul acestei noi și puternice organizații, s-au creat secțiuni speciale la unele spitale , s-a mărit capacitatea sanatoriilor actuale și s-a început construirea **7 sanatorii noi.** (aplauze prelungite la majoritate)

" **Am reorganizat asistența urmașilor și victimelor războiului,** prin **înființarea IOV ,** și prin cererea a **4 cămine pentru studenții orfani de război.**

" Construcția a **12 căminuri de ucenici ,** în valoare de **128. 142. 332 lei ,** crearea a **2 institute de psihotehnie,** crearea **cursurilor de perfecționare și a burselor de specializare pentru muncitori ,** ridicarea a **noi localuri pentru casele de asigurare , spitale și dispensariile muncitorești** în valoare de **59.406. 557 lei ,** completează această operă de asistență .

" Ea apare cu atât mai însemnată și mai binefăcătoare cu cât **a fost îndeplinită după o lungă perioadă de lipsuri în domeniul asistenței publice și într-un timp de mari dificultăți bugetare ."** (vii aplauze prelungite la majoritate)

▀ **Învățământ: școli, posturi, salarizare**

[**dr. Angelescu**]

" **Opera de consolidare : lupta pentru propășirea culturală dusă în cadrul tradițional al guvernărilor național-liberale , prin sporirea armatei de învățători care combat analfabetismul și prin ridicarea a noi construcții școlare .**

" Am desăvârșit , întâi, **construirea celor 1.400 școli rămase neterminate din 1928.** (aplauze prelungite la majoritate)și am început construirea a **5.000 școli primare noi,** cu contribuția Statului de **100 milioane lei** și cu **contribuția de 6 ori mai mare** a județelor , a comunelor , și a țărănimii ." (aplauze prelungite , strigăte de bravo , la majoritate)
Am creat 10.000 posturi de învățători , în învățământul primar (aplauze prelungite la majoritate) din a cărui **obligativitate am făcut o realitate ,** reușind a spori numărul elevilor care urmează cursul școalei primare la un procent de **90-95% "** (aplauze prelungite la majoritate)

" Am pus la îndemâna populațiunii rurale , **învățământul supra -primar,** **cu învățământ agricol pentru băeți și cu învățământ gospodăresc pentru fete ,** oferind fiilor și fiicelor de săteni un **învățământ practic corespunzător** condițiunilor de viață .

" **Am continuat construcția școlilor profesionale** de toate categoriile și a **liceelor începute în 1928,** făcând, în același timp , ca **selecționarea elementelor în învățământul secundar să devină o realitate.**

"Am sporit **nr.învățătorilor în Banatul Sârbesc ,** înființând **o secțiune normală și una liceală la Vârșeț "** (aplauze prelungite la majoritate, strigăte da bravo)

"Am acordat **Universităților** noastre , cu toate greutățile financiare ale Statului, **fondurile necesare** pentru satisfacerea nevoilor urgente.

"Am îmbunătățit **situația materială a Corpului Didactic,** prin plata **gradațiilor , a definitivărilor și avansărilor "** (aplauze prelungite la majoritate)

"Astfel , **marea operă pe care Partidului Național Liberal o duce de decenii , pentru luminarea păturii țărănești , și pentru ridicarea culturală a neamului, este în plină desfășurare** și în binefăcător progres **pe toate tărâmurile. "**

▀ **Administrația de stat: primării, poduri, biserici, linii telefonice ,**

" **Operă de consolidare -** actele de fiecare zi ale **administrației noastre ,** fracționată în fiecare județ, în echipe de muncitori , puși în slujba **programelor de redresare și care au scris una din paginile cele mai luminoase ale activității administrative .**

(aplauze prelungite la majoritate)

" În afară de **contribuția dată acțiunii de construire a școlilor, dispensarelor, șoselelor,** înregistrate în această expunere, **opera constructivă realizată în județe, comune rurale, orașe și municipii ,** se înfățișează în următoarele cifre :

am construit **1.369 primării noi,** am **reparat 2.839 primării vechi,**
am construit **11.858 poduri noi,** am **reparat 10.539 poduri vechi,**
am construit **539 de biserici noi,** am **reparat 2.738 biserici vechi ."**

(aplauze prelungite la majoritate, strigăte da bravo)

am construit **3.814 de linii telefonice noi,** am **reparat 4.685 linii telefonice vechi ,**
am investit în alte **diverse construcții edilitare , 671.427468 lei .**

În acest răstimp de doi ani , atât activitatea organelor locale , cât și întregul mecanism administrativ al țării , s-au resimțit de un viguros avânt creator și de restabilirea din ce în ce mai efectivă a ideii de gospodărie " (aplauze prelungite la majoritate, strigăte da bravo)

▫ Paralelă :guvernarea PNT - guvernarea PNL

[LD :Limbajul cifrelor .Încerc să-I contabilizez pe două coloane., o guvernare de 5 ani (15 nov.'28- 15 nov.'33) și o guvernare de doar 2 ani (15 nov.'33 - 15 nov.'35)

Bine înțeles, în stenograma discursului este un paragraf curgător , aplaudat la fiecare comparație enunțată . Este adevărat că , la național țărăniști, este inclusă și guvernarea lorga.

Așa a fost făcut bilanțul . Și , e adevărat , bilanțul era zdrobitor.]

	<u>Guvernarea PNT</u>	<u>Guvernarea PNL</u>
prevederi buget	10.708.422.367 lei	8.867.203.824 lei
școli	855	2.391
spitale	18	33
dispensare	27	243
primării	864	1.369
șosele	2.269 km	3.911 km.
linii telefon	2.527km.	3.814 km.
biserici	345	593
Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35		

60.)Restructurare guvernamentală ,30 aug. 1936

/Portofoliile economice

- Gh.Tătărăscu- președ. Consil de Stat , ministrul Armamentului ;
- I.Inculeț- vicepreșed. Consil de Stat, ministru de Stat (ex.ministr.Interne)
- Al.Lapedatu- ministru de Stat ;
- Mircea Cancicov - ministru de Finanțe
- D.Alimănișteanu - subsecretar de Stat la Finanțe ;
- Vasile Sassu - ministru Agriculturii și Domenii ;
- M.Berceanu - subsecretar de Stat la Domenii ;
- Valer Pop - ministru Industriei și Comerțului (ex.ministr.Juștiție)
- Richard Franasovici - ministru Comunicațiilor și Lucrărilor Publice ;
- Mihai Negură - ministru de Stat , însărcinat cu Cooperația

/Portofolii de colaborare economică

- Mircea Djuvara - ministru Justiției ;
- D.luca- ministru de Interne ;
- Victor Antonescu -ministru de Externe (ex ministr.Finanțe , înlocuește pe Titulescu)--
- dr.C.Angelescu - ministru Instrucțiunii Publice ;
- I.Costinescu - ministru Sănătății și Ocrotirii Sociale ;
- Ion Nistor -ministru Muncii ;

/Portofolii înzestrare militară

- g-ral P.Angelescu -ministru Apărării Naționale ;
- Gh.Tătărăscu - ministru Armamentului;
- Petre Bejan - subsecretar de Stat la Armament ;
- G.Caranfil - subsecretar de Stat la Aviație ;

Remaniat: N.G.Leon (subsecretar la Industrie - trece cenzor la BNR)

Guvern Tătărescu -legislatura I, sesiunea IV, 14 nov.'36

Vezi fișierul următor